

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
імені В. Г. КОРОЛЕНКА

ЛІТЕРАТУРА
про Чернігівську область
за 2018 рік
Бібліографічний покажчик

Чернігів 2021

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

**ЛІТЕРАТУРА ПРО ЧЕРНІГІВСЬКУ ОБЛАСТЬ
ЗА 2018 РІК**

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

ЧЕРНІГІВ
2021

Л 64 ЛІТЕРАТУРА про Чернігівську область за 2018 рік :
бібліогр. покажч. / Черніг. обл. універс. наук. б-ка
ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: Н. Ф. Гонза та ін. ; відп. за вип.
І. М. Аліференко]. – Чернігів : [б. в.], 2021. – 221 с.

У щорічнику «Література про Чернігівську область за 2018 рік» вміщено бібліографічний опис книг і статей з різноманітних за змістом періодичних видань. Матеріал систематизований за розділами, які в комплексі відображають основні питання краєзнавства. Література згрупована згідно з рекомендаціями Національної історичної бібліотеки України.

Бібліографічний опис супроводжується короткими анотаціями. Довідковий апарат складається з алфавітного покажчика авторів і назв книг та статей, іменного та географічного покажчиків.

Посібник «Література про Чернігівську область за 2018 рік» може бути корисним викладачам і студентам, журналістам і літераторам, бібліотечним і музейним працівникам, усім, хто вивчає історію рідного краю.

Опис літератури здійснено відповідно до чинних державних стандартів.

УДК 016:908(477.51)(058)''2018''

ОБЛАСТЬ У ЦІЛОМУ

1. ДРОЗДОВА К. Із позитивною динамікою : [у рейтингу обл., що демонструє рівень їх соціально-економічного розвитку, Чернігівська область посіла 13-е місце (минулого року була на 18-му)] / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

2. КОВАЛЬОВА А. Воєнний стан: житимемо звичайним життям? / Аліна Ковальова // Гарт. – 2018. – 29 листоп. – С. 1–2.

Черніг. обл. одна із 10 обл. України, яка підпадає під дію закону про введення воєнного стану у зв'язку з агресивними діями РФ.

3. СВИРИДЕНКО Ю. Чернігівщина: точки зростання / Юлія Свириденко // Десн. правда. – 2018. – 29 листоп. – С. 3, 5.

Доповідь в. о. голови Черніг. ОДА.

4. СТЕЛЬМАХ О. Чернігівщина на 40% збільшила свій індекс євроінтеграції / Оксана Стельмах // Десн. правда. – 2018. – 1 берез. – С. 5.

5. ТИТЕНОК Я. Стратегія успіху: Чернігівщина на правильному шляху / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 13 груд. – С. 4.

На засіданні Ради регіон. розвитку підбито підсумки виконання в обл. завдання держ. реформ у 2018 р. (децентралізація, освітня та медична реформи, бюджет).

6. ЧЕРНІГІВЩИНА-2017 за матеріалами звіту голови Чернігівської обласної державної адміністрації Валерія Куліча // Деснянка. – 2018. – 22 берез. – С. 2–3 ; Десн. правда. – 2018. – 15 берез. – С. 2.

ВИДАТНІ ДІЯЧІ І ОБЛАСТЬ.

ВИДАТНІ УРОДЖЕНЦІ ОБЛАСТІ

7. ЄФРЕМОВ С. «Значущі Інші» : статті, присвяти, силуетки, некрологи, рецензії, полеміка : в 2 т. Т. 2 : Personalia: публіцистика 1899–1917 років / Сергій Єфремов ; упоряд. С. Г. Іваницька. – Херсон : Гельветика, 2018. – 487 с. : фот.

С. 13–14, 85, 106–118, 199–209, 223–228 : Відомі особистості, життям і діяльністю пов'язані з Чернігівщиною (О. М. Лазаревський, І. М. Миклашевський, С. Д. Ніс, М. Т. Симонов, О. О. Русов, А. П. Свидницький).

8. ПОЛОВЕЦЬ В. М. Визначні постаті Чернігівщини / Володимир Половець. – Чернігів : Просвіта, 2018. – 268 с.

До кн. увійшли наукові біографії визначних діячів Чернігівщини XVIII–початку ХХ ст.

* * *

9. ВІЛЕНСЬКИЙ Ю. Вадим Богомолець : драм. доля законодавчого творця укр. флоту / Юрій Віленський // День. – 2018. – 30/31 берез. – С. 14–15.

Нарис про В. М. Богомольця (22.10.1878–19.04.1936) – генерал-хорунжого Української Держави, військово-морського юриста, автора першого укр. закону про флот. Двоюрідний брат академіка медицини О. О. Богомольця, рідний брат актриси Н. М. Богомолець-Лазурської. Родина Богомольців пов'язана з Ніжином.

10. САМОРОДОВ В. М. В. І. Вернадський та В. Г. Короленко: у поєднанні доль і поглядів / В. Самородов, С. Кигим, Л. Ольховська. – Полтава : Говоров С. В., 2018. – 71 с. : іл.

Викладено відом. про спільність родоводу натураліста В. І. Вернадського (1863–1945) та письменника В. Г. Короленка (1853–1921). Наведено раніше не відомі факти родинних стосунків троюрідних братів. Прадід В. І. Вернадського, запорізький козак Іван Вернадський, після знищення Запорізької Січі у 1755 р. переселився на Чернігівщину, де став священником. Занесений до першої частини родовідної книги Черніг. губ

11. КОХАН М. Григорій Волошин – науковець, промисловець, благодійник, літературознавець, почесний громадянин Носівки / Микола Кохан // Живи з надією. – 2018. – 15 жовт. – С. 8.

Г. М. Волошин – кандидат технічних наук, керівник ТОВ НКВЦ «Прес». Член-кор. Академії будівництва України.

12. ШЕВЧЕНКО С. Всеволод Ганцов: життя після свинцевої зливи / Сергій Шевченко // Світ-інфо. – 2018. – 1 листоп. – С. 14–15.

В. М. Ганцов (7.12.1892–5.10.1979) – укр. мовознавець, лексикограф, член Харків. правописної комісії та автор розділу «Фонетика» у проекті укр. правопису. Жертва сталінських репресій – 17 років концтаборів. Народився у Чернігові. Помер і похований у рідному місті. Посмертно реабілітований у 1989 р.

13. ГОРОБЕЦЬ С. Відомий фізик Іван Горбань [7.10.1928–30.01.2000] / Сергій Горобець // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 12.

Лауреат Держ. премії України з науки і техніки, академік НАН України. Уродженець с. Займище Талалаївського р-ну. Похований у Києві на Байковому кладовищі.

14. ПАНАСЕНКО Т. М. Олександр Довженко / Тетяна Панасенко ; худож.-оформлювач О. А. Гугалова. – Харків : Фоліо, 2018. – 120 с. – (Знамениті українці).

15. КАЗИМІР В. А. «Правда і добра воля переможуть». Життя та діяльність Василя Дубровського в Україні (1897–1943) : монографія / Віра Казимір ; Нац. ун-т «Черніг. Колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Харків ; Чернігів : Олександр Савчук, 2018. – 311 с. : фото.

В. В. Дубровський (1897–1966) – укр. історик, уродженець Чернігова. З 1943 р. на еміграції. Жив і помер у США.

16. ВЕРГУНОВ В. А. Академік М. В. Зубець (1938–2014) – учений, організатор, новатор, політ. і громад. діяч, особистість: наук. доп. – 2-е вид, доп. і перероб. / Віктор Вергунов ; НААН, ННСГБ. – Вінниця : Д. Ю. Корзун, 2018. – 24 с.

Висвітлено основні віхи життєвого і творчого шляху вченого, доктора сільськогосп. наук, професора, академіка

НААН, Героя України М. В. Зубця (7.04.1938–7.01.2014), уродженця с. Нова Басань Бобровицького р-ну.

17. ПАНАСОВ І. Леонід Каденюк / Ігор Панасов; [іл. М. Мороз]. – Київ : Агенція «Іріо», 2018. – 124, [1] с. : іл. – (Видатні українці. Люди, які творили історію).

Перший космонавт Незалежної України. Випускник Черніг. вищого військового авіаційного училища льотчиків.

18. ТКАЧ М. Родина Кістяківських чекає на належне пошанування в Україні / Микола Ткач // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 152–163.

Кістяківські – це численна плеяда талановитих учених в різних галузях знань. Села Стольне і Городище Менського району дали початок історії великого роду Кістяківських із XVIII століття.

19. ВІТАЛІЙ Терентійович Корж: 80-річчя // Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 3.

В. Т. Корж (16.08.1938) – укр. політик, народний депутат України кількох скликань, кандидат економ. наук, засл. економіст України. Народився у с. Дроздівка Куликівського р-ну.

20. ЯСЬ О. В. Багатоликий Микола Костомаров / Олексій Ясь ; за ред. В. А. Смолія. – Київ : Либідь, 2018. – 302 с. : фото.

У кн. також відображений період життя укр. історика, етнографа, прозаїка, поета-романтика, мислителя, громад. діяча М. І. Костомарова (16.05.1817–19.04.1885) у с. Дідівці Прилуцького р-ну.

21. ГАЙДУЦЬКИЙ П. І. Я завжди з Україною! Л. Кучма / Павло Гайдуцький. – Київ : ДКС Центр, 2018. – 608 с.

Політична та державницька діяльність Л. Кучми (9.08.1938) за 1990–2018 рр. Народився у с. Чайкине Новгород-Сіверського р-ну.

22. РІЗНИКОВА Я. Велет українського духу : [спогади про Л. Лук'яненка] / Ярослава Різникова // Світ-інфо. – 2018. – 19 лип. – С. 6.

Л. Г. Лук'яненко (24.08.1928–7.07.2018) – укр. політ. і громад. діяч, юрист, дисидент, Герой України. Народився у с. Хрипівка Городнянського р-ну.

23. КЛОЧКО О. О. Маслови. Долі. Події. Життя : док.-біогр. нарис / Олена Клочко. – Київ : Арт Книга, 2018. – 347 с. : іл.

Розповідь про долю родини на тлі історичних подій кінця ХІХ–середини ХХ ст. З цієї родини вийшов музейний працівник й активний учасник краєзнавчого руху на Прилуччині 20–30-х років ХХ ст. В. І. Маслов (2.01.1885–22.03.1959) та його брат С. І. Маслов (28.11.1880–11.01.1957) – професор, історик літератури, член-кореспондент АН УРСР. Обидва народилися в Ічні. До книги вміщено ілюстрації переважно з арх. фондів Прилуцького краєзнавчого музею імені В. І. Маслова та родинної колекції.

24. ФЕДОСЕНКО Н. Помер двічі прем'єр-міністр України [В. А. Мосол (14.11.1928–21.09.2018), уродженець с. Олишівка Чернігівського р-ну] / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 27 верес. – С. 2.

25. КАРПІНЧУК Г. Михайло Новицький – шевченкознавець : до 125-річчя від дня народження / Галина Карпінчук. – Київ : Наук. думка, 2018. – 239 с.

М. М. Новицький (3.10.1892–29.03.1964) – дослідник біографії Т. Г. Шевченка і редактор-видавець. Науковий співробітник Комісії ВУАН для видання пам'яток новітнього письменства. Народився у Ніжині.

26. ДЕМЧЕНКО Т. Концепція національного відродження Макса Нордау в рецепції чернігівських інтелектуалів [ХІХ ст.: І. Шраг та ін.] / Тамара Демченко // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали ХІІ Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 108–118.

Макс Нордау (20.07.1849–23.01.1923) – соціолог, лікар, письменник, політик і співзасновник Всесвітньої сіоністської організації.

27. ДУДЧЕНКО Г. М. Ніжинські сюжети з життя бібліографа Степана Пономарьова / Г. Дудченко // Конотопські читання. – Ніжин, 2018. – Вип. ІХ. – С. 76–78.

С. І. Пономарьов (15.08.1828–13.11.1913) – укр. і рос. філолог і бібліограф. Народився, жив і помер у Конотопі Черніг. губ. (нині Сумської обл.).

28. ДЕМИДЕНКО Н. М. Петро Іванович Прокопович (1775–1850) – патріарх вітчизняної бджільницької науки, видатний педагог, богослов : новий погляд на долю і творчість / Н. Демиденко. – Суми : МакДен, 2018. – 236 с.

П. І. Прокопович – уродженець с. Митченки Бахмацького р-ну.

29. ШПИТАЛЬ М. І. Академік М. В. Птуха (1884–1961). Життєпис: вершини та обриви : монографія / М. Шпиталь, Н. Коцур. – Житомир : О. О. Євенок, 2018. – 436 с.

М. В. Птуха (7.11.1884–7.09.1961) – укр. статистик, демограф, економіст, засновник Інституту Демографії АН УРСР, дійсний член АН УРСР, член-кореспондент АН СРСР, засл. діяч науки, дійсний член Міжнар. стат. ін-ту. Народився в Острі.

30. КОВАЛЬОВА А. Американська сенаторка – у Носівці / Аліна Ковальова // Гарт. – 2018. – 19 квіт. – С. 2.

Приїзд Вікторії Спартц у Носівку, в місто, де вона народилася. Двадцять років тому переїхала до США.

31. ДОБРО у правді проростає / [вступ. сл. П. Д. Шаповала]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 335 с.

До кн. увійшла частина виступів П. Д. Шаповала – укр. держ. і політичного діяча, дипломата, засл. економіста України, добре відомого на Придесенні. Проживає у Чернігові.

32. МАРИНЧИК С. Житиме добрими справами / Станіслав Маринчик // Десн. правда. – 2018. – 25 жовт. – С. 13.

Нарис про В. Ф. Шевченка (23.06.1954–19.09.2018) – укр. журналіста, політика, письменника, народного депутата України кількох скликань. Голова Нац. ради України з питань телебачення

і радіомовлення (2005–2009) і благодійного Фонду. Народився в Ічні.

ПАМ'ЯТКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

33. БАЛАБКО О. «Ці пам'ятники ніколи не охоронялися...» : Михайло Коцюбинський як індикатор суспільних настроїв / Олександр Балабко // Пам'ятки України. – 2018. – № 1/2. – С. 57–59.

Щодо наруги вандалів над бронзовим погруддям письменника в Чернігові.

34. БУРЕНКО В. А. Збереження та використання палацо-паркового комплексу в Качанівці / Володимир Буренко // Днепровский паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 89–100.

35. В ОСОБНЯКУ Спановського, 100-річній пам'ятці архітектури, б'ють шибки // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 12.

Пам'ятка розташована у Чернігові по вул. Київська, 14-Б. Особняк належав нащадку польського шляхетського роду В. Спановському, який купив землю у Лизогуба в 1911 р. і до 1913 р. зводив будинок.

36. ДОМ сирот в Чернигове // Деснянка. – 2018. – 31 трав. – С. 6.

Пам'ятка архітектури місцевого значення, прикрашена мереживним різьбленням. Будинок, споруджений 1878 р. у стилі модерн у районі Ковалівка (нині це вул. Київська і Гонча), належав відомому в місті купцю Гозенпуду. Емігрував до Америки. Перед від'їздом у 1911 р. подарував його Черніг. дворянському зібранню для розміщення притулку для дітей-сиріт і дітей із малозабезпечених сімей.

37. ДОМОЦЬКИЙ Б. Знак гетьману українському віднині стоятиме у Новгороді-Сіверському / Борис Домоцький // Деснянка. – 2018. – 20 груд. – С. 8.

14 груд. 2018 р. відкрито меморіальний знак на честь події 1688 р., коли у Новгороді-Сіверському Дем'ян Многогрішний отримав булаву гетьманства на Лівому березі Дніпра.

38. ДОЦЕНКО А. Будинок полкової канцелярії в першій половині ХХ ст., або страсті за Чернігівським архівом / Алла Доценко / Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 36–52.

Історія і стан Будинку полкової канцелярії – пам'ятки цивільної архітектури ХVІІ ст. у першій пол. ХХ ст. (1917–1953), коли тут знаходився обл. архів.

39. ДОЦЕНКО А. Будинок полкової канцелярії [у Чернігові] в 70–80-х роках ХІХ ст. / Алла Доценко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 91–101.

40. ЗВІД пам'яток історії та культури України. Чернігівська область. [Вип. 4]. Талалаївський район / [Навч.-наук. ін-т іст. та соціогуманітар. дисциплін ім. О. М. Лазаревського Нац. ун-ту «Черніг. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка та ін. ; обл. редкол.: О. Мисник (голова) та ін. ; роб. група: О. Коваленко (керівник) та ін. ; упоряд.: Е. Ілляшенко та ін.]. – Енцикл. вид. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 97 с. : іл.

41. КИРИЧЕНКО В. До легенди про будинок капітана Г. К. Остапенка / Владислав Кириченко, Володимир Пилипенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 93–99.

Публ. арх. док. – послужний список уродженця Чернігова капітана Г. К. Остапенка. За популярною у Чернігові легендою, йому належав на Хлібопекарській вулиці будинок (нині тут осередок товариства «Просвіта») – одна із туристичних принад міста. Але послужний список доводить, що це – вигадка.

42. КУРДАНОВ А. Вшанування й відкриття меморіалу [Герою Радянського Союзу Й. Конюші та загиблим воїнам

у вересні 1943 року в с. Пакуль Чернігівського р-ну в рамках Дня села] / Андрій Курданов // Світ-інфо. – 2018. – 1 листоп. – С. 13.

43. ЛЕЙБЕРОВ О. О. «Приглашая усердных соотечественников к участию в сем патриотическом предприятии...» – благодійна діяльність дворянства Ніжинського повіту Чернігівської губернії у справі будівництва пам'ятників у ХІХ столітті / Олексій Лейберов // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 178–193.

44. ЛИТОВЧЕНКО О. Л. Панорама Чернігівського Дитинця за матеріалами кінострічки «Там, на неведомых дорожках...» (1982 р.) / Олександр Литовченко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 350–353.

45. ЛИТОВЧЕНКО О. Фотографії пам'яток Чернігова 1930–1940-х рр. з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного / Олександр Литовченко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 102–112.

46. МЕМОРІАЛ у Канівщині [Прилуцького р-ну] відновлено завдяки інвестору – ТОВ «Агрікор холдинг» // Прилуччина. – 2018. – 27 верес. – С. 8.

Відкриття оновленого Меморіалу Слави до 75-ї річниці визволення села від нацистів.

47. МИХЕЄНКО Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму Колегіуму ХVІІ–ХVІІІ ст. у м. Чернігові / Наталія Михеєнко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 108–116.

48. ОГІЄВСЬКА Р. З історії батуринаської садиби Кочубеїв / Руслана Огієвська // Світ-інфо. – 2018. – 4 жовт. – С. 13.

49. ОСТАШКО І. Унікальна історія про старі будиночки – окрасу Чернігова / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 22 лют. – С. 4.

Вчений секретар НАІЗ «Чернігів стародавній» С. Черняков про історію особливих черніг. будиночків по вул. Київській, 12 (належав родині священика Митькевича),

по вул. Гончій, 92 (домівка купця Гозенпуда).

50. ПАВЛЕНКО В. Обстеження технічного стану історико-архітектурних пам'яток Чернігівщини / Володимир Павленко, Микола Корзаченко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 43–57 : іл.

51. РАЛЬЧЕНКО І. Г. Сокиринський палацо-парковий комплекс як осередок культури і мистецтва / Ірина Ральченко // Дніпровський паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 100–110.

52. РИГА Д. Руйнування споруди колишнього благородного пансіону Чернігівської класичної чоловічої гімназії в роки Другої світової війни / Данило Рига // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 53–57.

53. СЕРГЄЄВ С. Відновлення споруди обласного архіву м. Чернігова / Сергій Сергєєв // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 61–67.

54. СЕРГЄЄВ С. Стан колишнього будинку Чернігівського архієпископа на поч. XIX ст. / Сергій Сергєєв // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 30–35.

Історія будинку Держ. арх. Черніг. обл., що розташований у цій споруді, зведеної у XVIII ст.

55. СИНАГОГА, ставшая театром // Деснянка. – 2018. – 17 трав. – С. 6.

Будинок хоральної синагоги у Чернігові по вулиці Воздвиженській (нині – вул. Родимцева, 4), зведений у 1863 р., де з 1988 р. розмістився Молодіжний театр.

56. СІМ унікальних шкіл // Деснянка. – 2018. – 17 трав. – С. 3.

У Варвинському р-ні визнали сім шкіл унікальними і взяли під захист Міністерства культури України. Мова йде про земські

навчальні заклади, що були побудовані у 1901–1916 рр. за проектом архітектора О. Сластіона (1855–1933).

57. ТРАВКІНА О. Відбудова будинку Чернігівського колегіуму у 50-тих роках ХХ ст. / Ольга Травкіна // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 68–82.

58. ТРАВКІНА О. До питання про час будівництва будинку Чернігівського колегіуму та особливості його архітектури / Ольга Травкіна // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 32–44.

59. ФЕДОСЕНКО Н. Врятуймо мереживні будинки разом! / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 15 лют. – С. 10.

Міські активісти на чолі із С. Іващенком, який працює у сфері веб-дизайну працюють для того, аби зберегти дерев'яні будинки Чернігова з витонченим мереживним різьбленням.

60. ЧЕРНІГІВСЬКІ старожитності : зб. наук. пр. Вип. 5 (8) / НАІЗ «Чернігів стародавній», Центр пам'яткознавства НАН України і Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури; [редкол.: Ю. О. Соболь (голова) та ін.]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 292 с.

61. ЧЕРНЯКОВ С. Два дома с разной судьбой / Сергей Черняков ; слушал лекцию Д. Гакал // Семь дней. – 2018. – 22 февр. – С. 7.

Черніг. будинки ХІХ ст. у стилі модерн, де проживали сім'ї священика Митькевича та купця Гозенпуда.

КРАЄЗНАВСТВО

62. КОВАЛЕНКО О. Седнівський краєзнавець Д. Ю. Кисіль [30.12.1880–15.11.1977] / Олександр Коваленко, Ервін Міден // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 94–97.

63. СНОВСЬКІ краєзнавчі читання. Вип. 2 / Снов. центр. б-ка ; [уклад. Н. П. Мокросноп]. – Сновськ : [б. в.], 2018. – 70 с. : кольор. фот.

64. СТУДЬОНОВА Л. Дон Кіхот чернігівський : [на кшталт спогадів про кандидата архітектури, черніг. науковця і краєзнавця А. А. Карнабеда (1927–2005), уродженця с. Рогізки Сновського р-ну] / Людмила Студьонова // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 139–145.

65. ТРЕТЯ Куликівська районна краєзнавча конференція [з нагоди 95-річчя з часу створення Куликівського р-ну] // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 207–208.

66. ЩЕРБИНА Н. О. Життєвий шлях та науково-просвітницька діяльність Ю. С. Виноградського (1873–1965) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Щербина Наталія Олексіївна ; Нац. ун-т «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2018. – 18 с.

Ю. С. Виноградський (5.05.1873–4.03.1965) – український юрист, історик, краєзнавець, музейний діяч і діалектолог. Народився у Сосниці.

ІСТОРІЯ ОБЛАСТІ. АРХЕОЛОГІЯ. ЕТНОГРАФІЯ ІСТОРІЯ

67. БАТЬКОВСЬКА О. В. «Мій Бахмаче, із серцем залізничним» : худож.-краєзн. вид. / О. Батьковська. – Чернігів : Десна, 2018. – 288 с.

Кн. присвячена літопису старовинного залізничного містечка Бахмача. Тут зібрані цікаві маловідомі факти та публ. поширених видань, місцевих газет, ілюстрацій з історичної минувшини до сьогодення.

68. БАХМАЧ від сивої давнини до сьогодення : (іст.-краєзн. нарис) / Бахмацька центр. район. б ка ; [уклад. Я. С. Гросман ; відп. за вип. С. М. Туз]. – Бахмач : [б. в.], 2018. – 51 с. : іл.

69. БУДЛЯНСЬКИЙ М. Час рікою пливе / М. Будлянський. – Чернігів : Десна, 2018. – 344 с. : іл.

Кн. про с. Олишівка Черніг. р-ну, яка складається з новел, побудованих автором переважно на іст. фактах.

70. ГРИНЬ М. Ім'я його – Козацьке / Микола Гринь // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 186–196.

Спроба дослідити та систематизувати найвідоміші топоніми сучасного с. Козацьке Бобровицького р-ну.

71. ЄВРЕЇ Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів / редкол.: С. Г. Бельман, С. Л. Лаєвський, І. І. Липкіна, В. Г. Мудрицька (відп. за вип.), О. В. Чеван. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 320 с. : 16 с. іл.

До зб. увійшли матеріали, присвячені історії та культурі євреїв України та Чернігівщини XVII–XXI ст.

72. ЗАБІЯКА І. Ода Придесенню / Іван Забіяка // Літ. Чернігів. – 2018. – № 4. – С. 138–144.

Рец. на кн. іст.-краєзн., духовно-просвітницьких нарисів про с. Виблі Куликівського р-ну архімандрита Никодима (С. І. Силка).

73. КИРІЄНКО І. О. Черниш. Кн. 1 / Іван Кирієнко ; Черніг. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України. – Київ : ВІПОЛ, 2018. – 625 с. : іл.

Історія с. Черниш Черніг. р-ну.

74. ЛІТЕРАТУРА та культура Полісся. Вип. 90 / відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 268 с. – (сер.: «Істор. науки». № 9).

Вип. 91. – 2018. – 310 с. – (сер.: «Філолог. науки». № 10).

Вип. 92. – 2018. – 374 с. – (сер.: «Істор. науки». № 10).

Вип. 93. – 2018. – 318 с. – (сер.: «Філолог. науки». № 11).

75. МАЛЕНКОВ Р. Прилуки крізь століття : [текст і фото із книги «Україна інкогніта»] / Роман Маленков // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 12.

76. ОНАЦЬКИЙ Є. Д. Українська мала енциклопедія : у 4-х т. Т. 2: І – На / Євген Онацький ; упоряд., наук. ред. С. І. Білокінь. – Київ : ПУЛЬСАРИ, 2018. – 528 с.

Вид. вміщує інформ. про деякі населені пункти і видатних діячів Чернігівщини.

77. ПЛОХИЙ С. Козацький миф. Історія і націогенез в епоху імперій / Сергей Плохий ; пер. с укр. А. А. Климова ; худож.-оформлювач Р. В. Варламов. – Харків : Фолио, 2018. – 396 с.

Гарвардський історик С. Плохий розгадує таємницю «Історії русів», одного із найзнаменитіших текстів модерної української історії. Головна сюжетна лінія книжки – пошук автора загадкової пам'ятки. Автор розкриває деякі іст. події, пов'язані з видатними черніг. діячами з початку XVI до початку XIX ст. та.

С. 205–220 : Козацький скарб Павла Полуботка.

С. 223–238 : До історії Новгород-Сіверського.

78. ПРОСЯНИК І. Де ти, хуторе Баланін? : [сумна історія зниклого хутора Баланін на Бахмаччині] / Іван Просяник // Десн. правда. – 2018. – 2 серп. – С. 2.

79. РЕДЬКОВЕЦЬ Л. Край Сіверянський – село Халявин [Черніг. р-ну] / Л. Редьковець // Десн. правда. – 2018. – 23 серп. – С. 5.

Деякі мало відомі сторінки історії XVIII – I-ї пол. XX ст.

80. РЕДЬКОВЕЦЬ Л. Наше рідне село і люди / Л. Редьковець // Десн. правда. – 2018. – 11 січ. – С. 5.

Історія с. Хмільниця Черніг. р-ну (XVII–поч. XX ст.). Уперше згадується у 1623 р.

81. САЛТАН О. М. Топонімічні варіації пояснення назви міста Мена Чернігівської області / Олександр Салтан // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 360–365.

82. СПУТАЙ С. М. Ковчин. Історія села від найдавніших часів до 1917 року / Сергій Спудай, Михайло Мороз, Наталія Халімон ; Куликів. осередок Черніг. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України. – Київ : Логос, 2018. – 319 с. : іл., табл.

83. СТАСЕНКО І. О. Лосева Слобода: минувшина і сьогодення / Іван Стасенко ; Снов. центр. б-ка. – Сновськ : [б. в.], 2018. – 44 с. : іл.

84. ЧУМАЧЕНКО А. Кладьківка: урочище Лиса гора / Анатолій Чумаченко // Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 14.

До історії села Куликівського р-ну.

85. ШЕВЧЕНКО В. Що таке – Ічнянщина? / Віталій Шевченко // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 9–18.

Адмін.-тер. поділ р-ну в іст. аспекті.

ДОПОМІЖНІ ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ

86. БАЛАБУШКА В. Територіально-демографічні традиції Чернігово-Сіверського краю в українській історіографії / Вікторія Балабушка // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 144–151.

87. БАТЮК А. Подарунки землі / Андрій Батюк // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 13.

Нумізматичні знахідки в Батурині (грошові скарби XVIII–поч. XX ст.).

88. МУЗИЧКО О. Чернігівщина та Південна Україна в історіографічних взаємозв'язках у другій половині XIX–на початку XX ст. / Олександр Музичко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 202–205.

89. ПАНЧЕНКО В. Старовинні герби українських міст / Володимир Панченко. – Київ : А БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. – 383 с. : іл.

У кн. представлені графічні реконструкції, опис та відомості з історії старовинних гербів міст і містечок з усіх регіонів України, в тому числі й Чернігівщини, відтворені за тогочасними документальними джерелами – від XIV до початку XX ст.

IX – XVIII ст.

90. АЛМАЗОВ А. С. Особенности уклада жизни гарнизона «ратных людей» в период осады нежинского «верхнего земляного города» во время Украинского восстания 1668 г. /

А. Алмазов // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 71–82.

91. АНІСАВЕЦ М. Звані мінуўшчыны гудуць / Мікола Анісавец // Палац : літ. альманах (Гомель). – Мінск, 2018. – Вип. 5. – С. 9–26.

Історія Лоевського р-ну Гомельської обл. середини XVII ст., до якої причетні події, що відбувалися у Черніг. воєводстві (бій під Ріпками, Любеч, Чернігів, С. Подобайло, М. Небаба).

92. БОНДАР О. Чернігів та його фортеця у XVI ст. / Олександр Бондар // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 152–160.

93. БРОВКО А. Г. Роль Ніжинського козацького полку в українсько-російських протистояннях: історіографія питання / А. Бровко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 58–70.

94. ДОМАНОВА Г. Земельна власність магдебургій Чернігово-Сіверщини [XVII–XVIII ст.] / Ганна Доманова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 55–67.

95. ДОНЕСЕННЯ Францишка Грабі, резидента-представника великого коронного гетьмана Речі Посполитої Адама Сенявського при дворі гетьмана Івана Мазепи, до свого патрона / пер. О. Циганок // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 94–106.

Написані у період з 3 лют. до 23 серп. 1708 р. шифром у Батурині.

95а. ЖЕЛЄЗКО К. А. Ніжинська фортеця в часи Північної війни 1700–1721 рр. / Костянтин Железко // Сіверщина в історії України. – Глухів-Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 114–116.

96. ЖЕЛЄЗКО Р. А. Українсько-московська війна 1668 р. в Ніжині: причини, перебіг та наслідки поразки / Роман Железко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 83–96.

97. ІГНАТЕНКО І. Зовнішня лінія укріплень Чернігівської фортеці. Спроба локалізації та атрибуції / Ігор Ігнатенко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 240–251.

98. ІГНАТЕНКО І. Інший «город Чернигов» / Ігор Ігнатенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 61–68.

Ст. присвячена пошуку зв'язків фортеці Чернігів, котра існувала у XVI ст. на території нинішньої Архангельської обл. РФ, з українським містом Черніговом. Автор пропонує гіпотезу, згідно з якою рос. Чернігів збудували вихідці із укр. міста Чернігова.

99. ІГНАТЕНКО І. Останній бій Чернігівської фортеці [в лютому 1648 р. до укладання миру з росіянами в жовтні того ж року; роль черніг. полковника Д. Многогрішного у перебігу цих подій] / Ігор Ігнатенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 21–33.

100. КЕЛЕМБЕТ С. Чернігівські бояри монгольського періоду / Станіслав Клембет // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 3–9.

Найближче оточення князів Чернігівських у сер. XIII–на поч. XV ст.

101. КОВАЛЕНКО О. «Взят на изучение мастерству без заплати»: ремісниче учнівство в містах Гетьманщини : (на прикладі Ніжина 1760-х років) / Оксана Коваленко // Краєзнавство. – 2018. – № 3. – С. 14–22.

102. КРАЛЮК П. М. Чорна рада / Петро Кралюк. – Харків : Фоліо, 2018. – 201 с. : іл. – (Великий науковий проект).

У кн. розповідається про події, які передували Ніжинській Чорній раді 1663 року, а також про її наслідки. Звертається увага на діяльність таких гетьманів і козацьких провідників, як І. Виговський, Ю. Хмельницький, Я. Сомко та І. Брюховецький.

103. ЛЕСИК Л. В. Благоустрій Ніжина у XVII–XVIII ст. / Людмила Лесик // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 112–114.

104. ЛИСТИ капітана Джеймса Джеффірса із шведської армії до міністра в Уайтхолл (1708 р.) / пер. з англ. і комент. О. Герасимчука // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 107–125.

Адресатом Д. Джеффірса був Генріх Бойль – держ. секретар (міністр) Північного департаменту. Він курував зовнішню політику Англії в Німеччині, Скандинавії і Східній Європі. Місія Джеффірса в армії Карла XII тривала два роки. Після поразки шведів опинився у рос. полоні. Визволений клопотанням британського зовнішньополітичного відомства.

С. 120 : Лист 23. 7 жовтня 1708. Табір біля Мглина за 4 милі від Стародуба.

С. 121 : Лист 24. 28 жовтня 1708. Шептаки, 1 миля від Новгород-Сіверського.

105. ЛОГІНОВА Г. Психологічний вимір ментальної символіки у міжкультурному просторі старожитностей Чернігово-Сіверського краю : (на прикладі матеріалів О. Ф. Шафонського) / Галина Логінова // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 187–195.

106. ЛУНЯК Є. М. Чи належав Ніжин Московському царству до 1618 р.? / Євген Луняк // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 48–57.

У ст. розглянуто дискусійне питання про політичну приналежність Ніжина до укладання Деулінського перемир'я між Річчю Посполитою та Московським царством у 1618 р.

107. МИЦИК Ю. З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) : (частина 9) / Юрій Мицик, Інна Тарасенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 119–162.

Представлені док. Самойловича та інших старшин.

108. МИЦИК Ю. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) : (частина 10) / Юрій Мицик, Інна Тарасенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 69–101.

Док. стосуються Остра, Борзни, Козельця, Ніжина, Батурина, Нехаївки Коропського р-ну, Нових Млинів Сновського р-ну, Коропа, Красного Колядина Талалаївського р-ну, Прилук, Бахмача, Новгорода-Сіверського.

109. МИЦИК Ю. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) : (частина 11) / Юрій Мицик, Інна Тарасенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 63–93.

У ст. представлені док. гетьманів І. Самойловича, І. Скоропадського та ін. старшин.

110. МИЦИК Ю. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) : (частина 12) / Юрій Мицик, Інна Тарасенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 86–117.

Представлені док. гетьманів І. Брюховецького, І. Скоропадського та ін. старшин.

111. МИЦИК Ю. 3 нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) : (частина 13) / Юрій Мицик, Інна Тарасенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 60–97.

У публ. представлені док. гетьманів І. Мазепи, Д. Апостола та ін. старшин.

112. МОЙСЕЙЧУК І. «Рейнські» погребі як причина конфлікту між грецькими купцями та місцевим населенням у XVIII–XIX ст. у Ніжині / І. Мойсейчук // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 107–114.

113. ПИЛИПЕНКО В. Опис Любеча 1606 р. / Володимир Пилипенко, Олександр Бондар // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 34–40.

Опис здійснено на підставі ревізії польського дворянина Станіслава Мишка. Він склав інвентар замку та міста Любеча 1606 року.

114. ПИЛИПЕНКО О. Торговельно-економічна діяльність Ніжинського грецького братства у XVII–XIX ст. / Олександр Пилипенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 124–129.

115. ПИЛИПЧУК Я. Чернігово-Сіверська земля та татари : (литовський період) / Ярослав Пилипчук, Олексій Бабенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 3–14.

116. САЛТАН Н. Систематизація поглядів вчених та науковців щодо географічної локалізації давньоруського міста Хоробор / Наталія Салтан // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 258–269.

Хоробор – давньоруське місто Черніг. князівства. Сучасні дослідники розташовують Хоробор на місці смт Макошине Менського р-ну.

117. СОЛДАТОВА К. О. Батуринаська сотня як військово-адміністративна одиниця Ніжинського полку в XVII та XVIII ст. / Каріна Солдатова // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 97–106.

118. СОЛДАТОВА К. Демографічні характеристики населення сіл Ксензівка та Мельня Батуринаської сотні у першій половині XVIII ст. : (за даними сповідних розписів 1739 року) / Каріна Солдатова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 45–54.

119. ТАЇРОВА-ЯКОВЛЕВА Т. Повсякдення, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини / Тетяна Таїрова-Яковлева ; пер. з рос. Т. Кришталовської. – 2-е вид. – Київ : КЛІО, 2018. – 184 с. : іл.

На основі численних джерел у книзі описано домашній побут, зовнішній вигляд, одяг козацької старшини Гетьманщини (XVII–початок XVIII ст.), роль жінок тієї доби, культуру, освіту, дозвілля, норми поведінки, в тому числі і на Чернігівщині.

120. ТОКАРЕВ С. А. Вихідці з остерської шляхти у складі козацької старшини Ніжинського полку у другій половині XVII–XVIII ст. / Сергій Токарев // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 117–120.

Проаналізовано походження, персональний склад, участь у сусп.-політ. житті, майнове становище, спроби набуття російського дворянства.

121. ФІЛІПОВА Г. Організаційні особливості та адміністративний апарат земельних володінь князя О. Меншикова в Україні / Ганна Філіпова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 24–32.

Князь отримав Почепську сотню Стародубського полку і Ямпільську сотню Ніжинського полку на Чернігово-Сіверщині.

122. ХАРИТОНОВА О. Гутні скляні вироби у побуті козацької старшини Батурина XVII початку XVIII ст. / Олена Харитонова // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 277–281.

123. ЧУГАЄВА І. К. Чернігівське літописання XI–XIII ст.: історіографічний міф чи історичне джерело? : [монографія] / Ірина Чугаєва ; Департамент інформ. діяльн. та комунікацій з громадськістю Черніг. ОДА, Нац. ун-т «Черніг. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : Десна, 2018. – 335 с. : табл.

ПЕРСОНАЛІЇ

124. ПОЛОВЕЦЬ В. Олександр Андрійович Безбородько (1747–1799) / Володимир Половець // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 322–331.

О. А. Безбородько (25.03.1747–17.04.1799) – укр. та рос. держ. діяч козацько-старшинського походження. Народився у Глухові. Полковник Ніжинського полку. Імперський сенатор. Канцлер уряду періоду Катерини II. Добився тимчасового відновлення Генерального суду і деяких інших установ Гетьманщини, скасованих імператрицею. Надав кошти для заснування в Ніжині ліцею.

125. КОНДРАТЬЄВ І. Князі Вишневецькі на старостинських урядах Любецького староства / Ігор Кондратьєв // Дніпровський

паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 44–51.

126. БОНДАР О. Як Данило Галицький Чернігів в облогу брав [XIII ст.] / Олександр Бондар // Семь дней. – 2018. – 20 дек. – С. 2.

127. ПОЛОВЕЦЬ В. Горленко Дмитро Лазарович (1660–1731) / Володимир Половець // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 130–135.

Держ. діяч Гетьманської епохи, полковник Прилуцького полку, наказний гетьман козацького війська у Північній війні, найближчий соратник І. Мазепи.

128. МАМАЛАГА В. Хто ж він Адам Зернікау? / Віталій Мамалага // Слово «Гетьманської столиці». – 2018. – № 5. – С. 6 : фото.

Адам Зернікав, Адам Чернігівський (21.09.1652–1693/1694) – укр. культурний діяч, письменник, учений. У 1680 р. прибув до Чернігова, де перейшов з лютеранства в православ'я. Обряд відправляв Лазар Баранович. З 1681 р. проживав у Батурині при дворі гетьмана І. Самойловича. Як військовий інженер брав участь у спорудженні оборонних об'єктів в Чернігові та Батурині. Завершив своє життя в Батуринському Микола-Крупницькому монастирі.

129. СУШКО Н. До історії родоводу Зертисів / Наталія Сушко // Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 13.

Відомості про нащадків роду особистого перекладача гетьмана І. Мазепи С. К. Зертис-Каменського (1662–1722) – молдавського толмача, який перекладав з молдавської, грецької і турецької мов. З родиною проживав у Батурині. Дід археографа Миколи Бантиша, який додав до свого прізвища частину прізвища діда – Каменський.

130. ЖЕЛЄЗКО Р. А. Ніжинський полковник Остап Золотаренко [?–?] / Роман Железко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 109–112.

О. Золотаренко є сином ніжин. полковника (1655–1656 рр. та 1659–1663 рр.) В. Золотаренка та його дружини Т. Золотаренко.

131. СТЕПЕНЬКІН С. Ю. Стародубський полковник Тимофій Золотаренко / Станіслав Степенькін // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 107–109.

У ст. досліджується біографія стародубського полковника Т. О. Золотаренка (перша пол. XVII ст.–6 або 25.07.1658). Вказано, що він народився на Правобережній Україні в місті Корсуні. Певний час був наказним ніжин. полковником, стародубським і корсунським полковником.

132. ФІЛПОВА Г. В. Шведський полон у часи Великої Північної війни 1700–1721 рр.: значення біографічного аспекту / Ганна Філіпова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 38–44.

Коротка біографія ніжин. міщанина Костянтина Костянецького.

133. МІДЕН Е. Полковник канівський Іван Кіндратович Лизогуб / Ервін Міден // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 10–18.

У ст. надано стислий огляд життєпису І. К. Лизогуба (поч. XVII ст.–1662), а також спростовано ряд помилкових уявлень стосовно його особистості. Уточнюються деякі факти щодо роду Лизогубів.

134. БОНДАР О. «Palazzo en fortezza» на Гончарівці в Батурині / Олександр Бондар // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 41–49.

Ст. про укріплення заміської резиденції гетьмана І. Мазепи в Батурині.

135. ІЗ НЕВІДОМИХ листів гетьмана Івана Мазепи до полковника Іллі Новицького / вступ. ст., підгот. до друку Ю. Мицика // Укр. іст. журн. – 2018. – № 2. – С. 148–162.

Публ. листи гетьмана, написані ним з листопада 1687 до листопада 1692 року із Батурина, Бобровиці, Ічні, Густинського монастиря. Полковник компанійського полку Гетьманщини І. Ф. Новицький (бл. 1630–1704) народився в с. Нехаївка Коропського району.

136. КРАЛЮК П. М. Справжній Мазепа / Петро Кралюк. – Київ : Довженко Букс, 2018. – 218, [1] с.

137. ПАВЛЕНКО С. О. Іван Мазепа. Прижиттєві зображення гетьмана та його наближених / Сергій Павленко. – Київ : Мистецтво, 2018. – 207 с. : іл.

138. ПОХОДЯЩА О. Портрети гетьмана Івана Мазепи з родинної колекції Бутовичів / Олена Походяща // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 150–153.

Портрети були власністю осавула С. І. Бутовича, сучасника І. С. Мазепи. Бутовичі належали до козацької старшини. Дружиною Бутовича була М. Лизогуб, донька черніг. полковника Я. Лизогуба.

139. КАРНАУХ А. Л. Милорадович – потомок пяти гетманов Украины / Андрей Карнаух. – Днепро : Акад. истории, 2018. – 95 с. : ил.

Кн. присвячена М. А. Милорадовичу (1.10.1771– 26.12.1825) – генералу, герою війни 1812–1814 рр. Син А. С. Милорадовича – генерал-губернатора Малоросії (1779 р.) і Черніг. намісництва (від 1781 р.).

140. КОВАЛЕНКО О. Б. Чернігівський полковник Мартин Небаба / Олександр Коваленко // Днепровский паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 51–61.

141. ВІДЕНСЬКИЙ архів гетьманського роду Розумовських : [зб. док.]. Т. 1 / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; [упоряд., вступ, комент., додаток, іл. С. П. Потапенко]. – Київ : [б. в.], 2018. – 261, [16] с. : кольор. іл.

До зб. увійшли док. 1757–1799 рр., які зберігаються у Відні у приватному архіві прямих нащадків гетьмана К. Г. Розумовського. Опубл. службова документація, родинне листування та ін.

142. ГЕРАСЬКО М. Заміська резиденція К. Г. Розумовського [на території Батурина] / Марина Герасько // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 50–60.

143. ЛУНЯК Є. М. Родина Розумовських в анекдотах французьких сучасників / Євген Луняк // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 158–161.

144. ОКСІНЬ Т. До питання відкриття склепу гетьмана України Кирила Розумовського : (на основі матеріалів ЦДАВО м. Київ) / Тетяна Оксінь // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 122–126.

Арх. док. – лист Ф. Ернста 1927 р. до головного упр. наук. установами при Народному комісаріаті освіти УСРР про відкриття склепу К. Розумовського у Воскресенській церкві Батурина.

145. СОЛДАТОВА К. Маєтності гетьмана Івана Самойловича [на Чернігівщині] / Карина Солдатова // Світ-інфо. – 2018. – 5 лип. – С. 13.

Гетьманом Лівобережної України був обраний 17 черв. 1672 р. в Козачій Діброві (біля м. Конотопа), який входив до складу Чернігівщини. Резиденція у Батурині.

146. ХАРЧЕНКО О. Заручники – «аманати» Московії / Олена Харченко // Світ-інфо. – 2018. – 6 груд. – С. 13.

У ст. йдеться про синів гетьмана І. Самойловича. Після його обрання на гетьманство московський цар звелів прислати

до свого двору двох його дітей – Семена та Григорія. У посвідченні він назвав їх «аманатами», що означає заручники.

147. ВАСЮТА О. Смерть Святослава Ярославича 1076 р. : наслідок хвороби чи вбивство? / Олег Васюта // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 161–177.

Черніг. князь 1054–1073 рр. Похований у Спаському соборі м. Чернігова.

148. ПОЛОВЕЦЬ В. Микола Данилович Ханенко (1693–1760) : (до 325-річчя від дня народження) / Володимир Половець // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 171–176.

Писар Генеральної військової канцелярії при гетьмані К. Розумовському, автор Діаріуша (щоденника), який вів упродовж 35 років.

149. КЕЛЕМБЕТ С. Федір-Федот (Федюшко) Любартович, князь Луцький і Володимирський, державця Сіверський / Станіслав Келембет // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 13–36.

У ст. зібрано, проаналізовано та систематизовано відомі джерела про життя і родину князя Федора Любартовича – представника династії Гедиміновичів, повної біографії якого на сьогодні не існує (1384–1408, 1431 рр.). Особливу увагу приділено недостатньо дослідженому періоду, коли Федір був «державцею» Сіверської землі.

XIX – XX ст.

150. БРОВКО А. Г. Людмилиньська жіноча школа сільського домоведення та садибного господарства / А. Бровко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 206–215.

Заснована 1 груд. 1902 р. у с. Мрин Ніжин. пов. (Носівський р-н) за сприяння місцевого дворянина П. С. Коробки.

151. БУДЗАР М. Мати і дитина у панському маєтку Лівобережної України першої половини XIX ст. (за ЕГО-

документами з архівів Галаганів) / Марина Будзар // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 176–180.

У ст. зроблено спробу реконструювати повсякдення матері та дитини у панському маєтку в Україні у першій половині ХІХ ст. Джерелами для досягнення мети стали особисті папери з архіву дворянської родини Галаганів.

152. ГЕЙДА О. Вибори до Чернігівської міської думи 1909 р. на шпальтах місцевої сатиричної періодики / Ольга Гейда // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 50–54.

153. ГЕРАСИМЕНКО О. Селянський рух на Лівобережній Україні напередодні революції 1905–1907 рр. / Олена Герасименко // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 15–23.

На прикладі с. Володькова Дівиця Носівського р-ну.

154. ГЕРАСИМЕНКО О. Участь представників Чернігівщини в обговоренні аграрно-селянського питання напередодні століпінської аграрної реформи / Олександр Герасименко // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 24–32.

155. ГУЗЬ Б. Історія садиби Романівщина [і хутора, де вона знаходилася, в Ічнянському р-ні] / Борис Гузь, Микола Терещенко // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 9. – С. 27–51 : фото.

У ст. йдеться також про село Хаєнки, родовід князів Дабіж.

156. ДОНЧЕНКО Ю. В. Історія землеволодіння на Сновщині у 17–19 століттях / Юрій Донченко // Сновські краєзнавчі читання. – Сновськ, 2018. – Вип. 2. – С. 14–36.

Мова йде про села Безуглівка, Великий Щимель, Гвоздиківка, Гірськ, Гута-Студенецька, Єліне, Єнькова Рудня, Жовідь, Журавок, Загребельна Слобода, Займище, Заріччя, Іванівка, Камка, Ключи, Кучинівка, Лосева Слобода, Михайлівка, Низківка, Нові Боровичі, Нові Млини, Носівка, Петрівка, Рогізки, Смяч, Сновське, Софіївка, Стара Рудня, Старі Боровичі, Тихоновичі, Тур'я, Хотуніч, Хрінівка, Чепелів, Шкробів.

157. ІВАНИЦЬКА С. Публіцистична спадщина Сергія Єфремова у контексті суспільних трансформацій: історико-біографічні аспекти (кінець ХІХ ст.–1920 рік) : монографія / Світлана Іваницька. – Херсон : Гельветика, 2018. – 596 с.

Із змісту : «Люди 1870-років» (Олександр Русов, Ілля Шраг), с. 213–235.

158. КОВАЛЕНКО О. Б. Чернігівщина в роки Першої світової війни / Олександр Коваленко, Олександр Рахно // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 141–157.

159. КОТЕЛЬНИЦЬКИЙ Н. Єврейські погроми 1881 р. та земський лібералізм Північного Лівобережжя (60–80 рр. ХІХ ст.) / Назар Котельницький // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали ХІІ Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 44–55.

На прикладі Черніг. губ.

160. КОТЕЛЬНИЦЬКИЙ Н. Печатка з архіву М. А. Шліппенбах – унікальне джерело з історії земського руху на півночі Лівобережної України (60-80-ті рр. ХІХ ст.) / Назар Котельницький // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 33–38.

М. А. Шліппенбах – правнук І. І. Петрункевича, діяча земства Черніг. губ.

161. КОТЕЛЬНИЦЬКИЙ Н. А. Політична діяльність ліберальних земців Північного Лівобережжя (60–80 рр. ХІХ ст.) / Назар Котельницький // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 200–204.

На прикладі Черніг. губ. земства.

162. КУЗЬМЕНКО-ЛІСОВЕНКО К. Затоплена Придніпровська цивілізація. Історія. Людські долі / Катерина Кузьменко-Лісовенко. – Київ, 2018. – 264 с. : іл.

Із змісту : Кн. 1. Історія і люди в літописах та легендах Чернігівщини, с. 18–200.

Придніпровські села Старий Глибів, Новий Глибів, Сорокошичі, Сивки, Окунінів Козелецького р-ну та люди, примусово переселені у 1963 р. внаслідок затоплення їхнього краю каскадом рукотворного Київського водосховища. Відтворено життя переселенців у селі Косачівка Козелецького р-ну. Публ. матеріали із сімейних архівів жителів цих сіл.

163. КУРДАНОВ А. Це було вперше : до [95-ї] річниці Чернігівського району // Андрій Курданов // Світ-інфо. – 2018. – 6 верес. – С. 14.

Сторінками газетних матеріалів 1919, 1920, 1929, 1938, 1940, 1941 рр.

164. ЛЕЙБЕРОВ О. О. Дворянство Ніжинського повіту Чернігівської губернії у ХІХ столітті: демографічне та економічне становище / Олексій Лейберов // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 140–153.

165. МОСКАЛЕНКО В. Роль євреїв у соціально-економічному розвитку Сновська кінця ХІХ–початку ХХ століття / Валентина Москаленко // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали ХІІІ Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 56–60.

166. МУДРИЦЬКА В. Г. Єврейські адреси Чернігова / Вікторія Мудрицька // Дніпровський паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 185–190.

167. НАВОЗЕНКО Л. На місці села [Сивки Чернігівського р-ну, яке було виселено у 1967–1970 рр.] – поклонний пам'ятний хрест / Людмила Навоженко // Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 13.

168. СОЛОДКА К. Ю. Вплив контрреформ 1880–1890-х років на соціальний склад Ніжинської міської думи / Катерина Солодка // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 154–166.

169. СОЛОДКА К. Ю. Службові правопорушення серед чиновництва Ніжинського повіту у другій половині ХІХ–на початку ХХ ст. / Катерина Солодка // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 207–209.

У ст. на основі неопубл. арх. джерел з'ясовуються види та причини службових правопорушень серед чиновництва Ніжинського повіту. Аналізуються види покарань відповідно до законодавства пореформеного періоду.

170. СТАРІ фото з життя Городнянщини // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 13 ; 6 груд. – С. 13.

Публ. фото кінця ХІХ – початку ХХ ст., зроблені Н. Симплікевич (1880–?) – дочкою землевласника із с. Хоробичі.

171. СТРАШКО Є. М. Матеріально-побутові умови життя ніжинців у контексті історії повсякдення (кін. 1943–1953 рр.) / Є. Страшко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 107–124.

172. СТУДЬОНОВА Л. Біографічний довідник «Политическая каторга и ссылка» як історичне джерело для вивчення революційної діяльності євреїв Чернігівщини початку ХХ ст. / Людмила Студьонова // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали ХІІ Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 68–78.

173. ТАРАСЕНКО О. Синодальна ревізія Чернігівської єпархії 1917 року як джерело історії Чернігово-Сіверщини початку ХХ ст. / Олександр Тарасенко // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 173–177.

174. ФЕДЬКО К. Про що розповідають старі фотографії, або з історії Чернігівської «Громади» / Катерина Федько // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 178–187.

175. ШАРА Л. Гласні-євреї у складі Чернігівської міської думи: ключові засади Положень 1870, 1892 рр. та їх реалізація / Любов Шара // Євреї Лівобережної України. Історія та культура :

матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 35–43.

176. ШРАГІВСЬКІ читання : зб. ст. і матеріалів. Вип. 4. І. Л. Шраг і регіональні еліти Лівобережної України у громадсько-політичному та соціокультурному житті XIX – початку XX ст. / відп. ред. О. Б. Коваленко. – Чернігів : Просвіта, 2018. – 240 с.

До зб. увійшли матеріали VII (жовт. 2015 р.) і VIII (жовт. 2017 р.) Шрагівських читань, які відбулися у Чернігові.

177. ШУМИЛО С. В. СНУМ та антикомуністичний молодіжно-опозиційний рух на Чернігівщині в 1989–1991 рр. – з чого все починалося? / Сергій Шумило // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 246–258.

ПЕРСОНАЛІЇ

178. МОРОЗОВА А. Чернігівка Анжеліка Балабанова [7.05.1875–25.11.1965] / Анна Морозова // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 104–107.

Соціал-демократка, пізніше комуністка, діячка рос. та італійського робітничого руху, членкиня керівництва Комінтерну. Народилася в Чернігові.

179. РАХНО О. Земська діяльність Н. Н. Вовка-Карачевського [бл. 1828–1913] / Олександр Рахно // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 123–136.

Борзенський землець. Публ. бібліографія праць Н. Н. Вовка-Карачевського і некролог. Народився і похований у с. Британи (Дуболугівка) Ніжинського р-ну.

180. ЗАБІЯКА І. Європеєць з українською душею : до 165-річчя Василя Горленка / Іван Забіяка // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 343–355.

В. П. Горленко (13.01.1853–27.04.1907) – укр. письменник, мистецтвознавець, фольклорист та етнограф. Народився в с. Українське (до 1964 р. – Ярошівка) Талалаївського р-ну Черніг. обл.

181. ФЕДУСЬ Д. М. Церковна історія у доробку П. М. Добровольського / Дар'я Федусь // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 267–269.

П. М. Добровольський (16.01.1871–21.08.1910) – укр. архівіст, краєзнавець, управитель Черніг. губ. арх. комісії. Народився в с. Яриловичі Городнянського повіту. У ст. систематизовано студії науковця, які стосуються релігійної справи Чернігівщини.

182. КОНДРАТЕНКО М. «Заговорив українською. Се утворило таку сенсацію, що присутні втратили всяку рівновагу» / Марина Кондратенко // Країна. – 2018. – № 2. – С. 47–50.

Г. О. Коваленко (24.01.1868–15.12.1937) – укр. письменник, фольклорист, етнограф. З 1896 р. жив у Чернігові і працював секретарем у губ. земській управі. Репресований і розстріляний.

183. СЕРГЄЄВА С. Життя та громадсько-політична діяльність І. О. Коновала (1875–1925) / С. Сергєєва // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 137–148.

Укр. громад.-політ. діяч, поет, викладач, журналіст. У 1901–1919 рр. проживав у Чернігові.

184. МОРОЗОВА А. Документи до біографії Опанаса Марковича / Анна Морозова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 98–102.

О. В. Маркович (8.02.1822–1.09.1867) – укр. фольклорист, етнограф, громадський діяч, член Кирило-Мефодіївського товариства. Життям і діяльністю пов'язаний з Черніговом, де і помер. Похований на Болдиних горах.

185. КОВАЛЕНКО О. О. Земська діяльність Г. О. Милорадовича (друга половина XIX ст.) / Ольга Коваленко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 204–206.

Участь громад.-політ. діяча та історика Г. О. Милорадовича (1839–1905) у роботі органів місцевого самоврядування Черніг. губ.

186. КОВАЛЕНКО О. Садиба Милорадовичів у Любечі / Ольга Коваленко // Дніпровський паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 82–89.

187. ГУЗЬ Б. Останні поміщики Хаснок: Муретови / Б. Гузь // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 105–117.

З історії с. Хаєнки Ічнянського р-ну.

188. МУРЕТОВА Т. Життєпис сім'ї Муретових : [спогади] / Тетяна Муретова // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 117–123.

189. МЕЛЬНИК Л. Г. «Машина времени» Н. Н. Неплюева: социально-экономический анализ : монография / Л. Мельник. – Сумы : Университет. кн., 2018. – 368 с.

М. М. Неплюев (11.09.1851–21.01.1908) – богослов, педагог і мислитель, суспільний діяч європейського масштабу. Народився в містечку Ямпіль Глухівського повіту Черніг. губ. (нині Сумської обл.). У кн. аналізуються причини феноменальних соціальних та економічних успіхів, заснованого М. М. Неплюєвим у родовому маєтку на хуторі Воздвиженському Хрестовоздвиженського трудового братства (1881–1929).

190. КОТЕЛЬНИЦЬКИЙ Н. Діяльність І. І. Петрункевича [1843–1928] у Борзнянському повітовому земському зібранні (1868–1879) / Назар Котельницький // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 249–257.

191. МИХАЙЛОВА О. Ю. Павло Скоропадський: «Крім негідників, усі підуть за мною» / Ольга Михайлова. – Київ : Парлам. вид-во, 2018. – 368 с. : іл.

У книзі відтворена генеалогія роду Скоропадських, з якого походить останній гетьман України П. П. Скоропадський. Дитячі роки провів у родовому маєтку Тростянець Ічнянського р-ну. Освіту розпочинав у гімназії м. Стародуба Черніг. губ.

192. КЛЕПАК А. С. Громадська та меценатська діяльність В. В. Тарновського–молодшого в Україні (1838–1899 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Аліна Клепак ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2018. – 20 с.

193. ПОЛОВНИКОВА С. «Жертволюбна на національні справи людина» : до 180-річчя від дня народження Василя Тарновського [– молодшого] / Світлана Половнікова // Десн. правда. – 2018. – 29 берез. – С. 5.

194. БЕЛЬМАН С. Еврейская тема в мемуарах Черниговского Городского головы 1875–1887 гг. Василия Михайловича Хижнякова / Семен Бельман // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 17–34.

195. ДЕМЧЕНКО Т. Ілля Шраг у родинному колі : (за матеріалами сімейного листування) / Тамара Демченко // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 33–43.

196. ЄФРЕМОВ С. Публіцистика в «Книгарі» доби війни та революції (1917–1920) : до 100-річчя Української революції / Сергій Єфремов ; упоряд., вступ. ст., прим. С. Г. Іваницької, Т. П. Демченко. – Херсон : Гельветика, 2018. – 304 с.

С. 187–195 : [Некролог] : Людина гармонії. Пам'яті І. Л. Шрага (11 квітня 1911).

197. ІВАНИЦЬКА С. Особистість Іллі Шрага в публіцистиці Сергія Єфремова в контексті «теорії поколінь» / Світлана Іваницька // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 259–272.

1917–1920 рр.

198. БАРОВ В. Дніпро в тактичних планах повстанців Північної України 1919–1921 рр. / Володимир Баров // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 369–375.

С. 371–374 : Навесні 1919 р. загони отамана І. Струка, одного з суперечливих постатей визвольних змагань, частково діяли на території Чернігівщини і Остерського повіту.

199. БЕЛЬМАН С. Свідоцтва поза часом / Семен Бельман // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 376–381.

Висвітлюються трагічні події Громадянської війни в північних районах Чернігівщини та на півдні Білорусі. Оприлюднені й проаналізовані док., які містять відомості про злочини проти єврейського населення, скоєні загоном отамана Галаки на цих територіях у 1920–1921 рр.

200. БОНДАР О. Як більшовицький терористичний акт у Чернігові перетворився на «народне повстання» / Олександр Бондар // Чернігівщина. – 2018. – 13 груд. – С. 7.

Подія сталася 13 груд. 1918 р.

201. ГОРОБЕЦЬ С. 100-річчя декрету про «червоний терор» / Сергій Горобець // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 12.

На прикладі Чернігівщини.

202. ЕТКІНА І. Приєднання північних повітів Чернігівської губернії до радянської Росії (1917–1926 рр.) / Ірина Еткіна // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 44–55.

203. ЕТКІНА І. Селянські повстання в Чернігівській губернії у 1918 р.: причини та спрямованість / Ірина Еткіна // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 363–368.

204. КИРИЄВСЬКИЙ В. На другий день після єврейського погрому в Новгороді-Сіверському 1918 року... : до 100-х роковин трагедії 6 квіт. 1918 р. / В'ячеслав Кириєвський // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 171–175.

205. КРУТИ. 100 років подвигу. 1918–2018 / [упоряд. Я. Ю. Тинченко]. – Київ ; Чернігів : ЛАТ & К, 2018. – 43 с. : фото.

206. ЛЕЙБЕРОВ О. О. Діяльність комісії червоного терору в Конотопі [Чернігівської губернії] в 1919 році / Олексій Лейберов // Конотопські читання. – Ніжин, 2018. – Вип. ІХ. – С. 98–106.

207. МОСКАЛЕНКО В. В. Сновськ у 1919–1921 роках / Валентина Москаленко // Сновські краєзнавчі читання. – Сновськ, 2018. – Вип. 2. – С. 37–50.

208. ОГІЄВСЬКА Р. Культурно-освітня організація «Просвіта» / Руслана Огієвська // Слово «Гетьманської столиці». – 2018. – № 2. – С. 5.

На початку 1918 р. товариство «Просвіта» почало діяти у Батурині.

209. ПОТАПЕНКО М. Ніжин в добу Української революції 1917–1921 / Максим Потапенко, В'ячеслав Прудько, Віктор Ємельянов ; Ніжин. краєзн. музей ім. І. Спаського, Держ. архів Черніг. обл., Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 103 с. : іл.

210. СЕЛЯНСЬКІ повстання та діяльність отамана Галаки на півночі Чернігівщини в 1919–1921 роках: факти, джерела, оцінки : [міжнар. круглий стіл у Чернігові, присвяч. історії селянських антибільшовицьких повстань на Чернігівщині в 1919–1921 рр.] // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 361–362.

Іст. тему обговорили історики з Чернігова, Києва, Гомеля, Мінська.

211. СОРОКА Ю. В. Бій під Крутами / Юрій Сорока. – Харків : Фоліо, 2018. – 118 [6] с. : іл. – (Знамениті події історії України).

212. СТУДЬОНОВА Л. Антибільшовицький опір на Чернігівщині 1917–1938 рр. / Людмила Студьонова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 289–300.

213. ЧЕРНІГІВ часів Української революції. 1917–1918 рр. : путівник / [уклад. О. Ясенчук]. – Мена : Домінант, 2018. – 91 с. : фото. – (Б-ка краєзнавця).

214. ШПАРГАЛО Є. Битва під Крутами – важливий епізод визвольних змагань 1917–1921 рр. : (за джерелами фонду відділу зарубіжної україніки НБУВ) / Євген Шпаргало // Бібліотечний вісник. – 2018. – № 3. – С. 23–27.

ПЕРСОНАЛІЇ

215. АРМІЯ за дротами / [ред.-упоряд. В. Моренець]. – Кам'янець-Подільський : Рута, 2018. – 431 с. : іл.

Зб. док. про перебування Армії УНР у таборах інтернованих на території Польщі. Серед цих людей багато уродженців Чернігівщини (протоіерей А. Волкович з с. Жукотки Черніг. р-ну, І. А. Тесля з Батурина, підполковник І. С. Ремболович з Городні, М. М. Тобілевич – син укр. театрального діяча, випускник Прилуцької гімназії, який воював на Чернігівщині, та ін.). Публ. фото воїнів УНР з Чернігівщини.

* * *

216. ДЕМЧЕНКО Т. Отаман Ангел – знакова постать повстанського руху на Чернігівщині доби української революції (1918–1919 рр.) / Тамара Демченко // Сіверян. літопис. – 2018. – №1 2. – С. 395–401.

217. ДЕМЧЕНКО Т. «Що нам Дніпро – у нас Десна!» / Тамара Демченко // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 12.

Нарис про Р. Бжеського (1897–1982) – укр. громад. діяча, історика, публіциста, учасника національно-визвольних змагань в Україні. Уродженець Ніжина. Діяльністю пов'язаний з Черніговом.

218. МЯТЛІЦЬКА В. Пагромныя акцыі атамана Галака ва ўпрыняцці гамельчан / Валентина Мятліцька // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 388–394.

Публ. двох різнохарактерних док., пов'язаних з трагічними епізодами діяльності загону отамана Галаки – єврейськими погромами 1921 року.

219. **НОВИКОВ Д. С.** Борьба органов советской власти с бандой атамана Галаки на белорусско-украинском пограничье в начале 1921 г. / Д. Новиков // Брагинщина в контексте истории белорусско-украинского пограничья : сб. науч. ст. – Минск, 2018. – С. 98–106.

220. **СПРАВЖНИЙ** захисник України – родом з Носівки // Носівські вісті. – 2018. – 9 лют. – С. 4.

С. М. Довгаль (31.10.1895–15.10.1975) – підпоручик Студентського куреня, який був створений у жовтні 1917 р. Вояк армії УНР.

221. **СУПРОНЮК О.** Матеріали до історії Української революції 1917–1921 рр. : (за мемуарами уродженця Чернігівщини Павла Дубрівного) / Оксана Супронюк // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 153–172.

П. О. Дубрівний (14.01.1894–10.07.1974) – укр. військовий, старшина 1-ї Козацько-стрілецької (Сірожупанної) дивізії, громад. і культурний діяч, учений-агроном. Народився у с. Синявка Сосницького повіту (Менського р-ну). Проживав і помер у США.

222. **КРАСНОГО** командира подвинул поэт и патриот // Семь дней. – 2018. – 7 июня. – С. 16.

Вулиця Максима Загривного у Чернігові, яка до того носила назву Олександра Пархоменка. **М. Загривний** (1893–1931) народився в с. Козел (сmt Михайло-Коцюбинське) Черніг. р-ну. Учасник нац.-визвольного руху в Україні.

223. **ЛЯШЕВ О.** Роїщани в Українській революції. Михайло Зінченко / Олександр Ляшев. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 8 с. : іл., фото.

224. ЛЯШЕВ О. Вшанували пам'ять Михайла Зінченка [у Словаччині] / Олександр Ляшев // Світ-інфо. – 2018. – 1 листоп. – С. 13.

Поручик М. Л. Зінченко уродженець с. Роїще Черніг. р-ну, учасник Української революції 1917–1921 рр. Бурхливі події тих часів закинули його до Словаччини. Похований у місті Дубниці-над-Вагом.

225. ГОРОБЕЦЬ С. Підполковник Армії УНР Андріан Марущенко Богдановський [17.08.1897–1940] / Сергій Горобець // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 13.

Народився в с. Богданівка Прилуцького р-ну в родині залізничника. Помер у Польщі.

226. ПИРІГ П. Доля вчителя Стефана Поповиченка / Петро Пиріг, Юрій Конопля // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 159–165.

На основі використання арх. матеріалу, що вперше вводиться до наукового обігу, висвітлено сторінки життя й діяльності С. С. Поповиченка (28.11.1870 – ?) – вихідця з Остра. До 1917 р. – учитель співів в Острі. У 1921 р. звинувачений у контррев. діяльності. Подальша його доля невідома.

227. ДЕРЖАВНИК і Держава : до 100-річчя проголошення Павла Скоропадського Гетьманом України : зб. наук. пр. / НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Музей гетьманства ; ред. кол. Г. Папакін (голова) [та ін.]. – Київ, 2018. – 239 с. : іл.

П. П. Скоропадський та його діяльність на чолі Української Держави (1918), а також як очільника укр. гетьманського руху в еміграції. Частина матеріалів присвячена родині та оточенню гетьмана, зокрема його спадкоємцю – гетьманичу Данилу Скоропадському.

228. СЕМЕН Скрипка – підполковник Армії УНР // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 14.

С. І. Скрипка (16.04.1896–1945) – уродженець с. Березівка Ічнянського р-ну. Помер у Німеччині.

229. ЛУНЕЦЬ Н. Добрі справи «Української ініціативи» : громада села [Монастирище Ічнянського району] дізналася про земляка, учасника бою під Крутами [М. Швидуна (1896–?)] / Наталія Лунець // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 149–150.

230. ГРИЦЕНКО І. Збройна і політична боротьба за створення флоту Української Народної Республіки у листопаді 1917–лютому 1918 років / Ігор Гриценко // Пам'ятки України. – 2018. – Вип. 1/2. – С. 23–39.

У ст. розповідається також про роль у цьому процесі капітана I рангу Я. Шрамченка та капітан-лейтенанта С. Шрамченка, родинне коріння яких у с. Олишівка Черніг. р-ну. Автором цитуються їхні статті із різних мало відомих джерел.

1921 – 1940 рр.

231. [БАБАСЄВ Михайло Григорович (1903–18.03.1953) – заступник начальника особливого відділу НКВС 58-ї стрілецької дивізії м. Черкаси] // Краєзнавство. – 2018. – № 4. – С. 188.

Народився в Чернігові у дворянській родині. З 1922 р. – помічник уповноваженого Черніг. губ. відділу ДПУ. З берез. 1923 р. – уповноважений Новгород-Сіверського окружного відділку ДПУ. У 1938 р. заарештований і тривалий час знаходився під арештом. Звільнений. Отримав звання полковника держбезпеки.

232. БАЖАН О. «Забійник» та «літератор» або «Рутинна робота» слідчого НКВС Юрія Толкачова / Олег Бажан, Вадим Золотарьов // Краєзнавство. – 2018. – № 3. – С. 196–209.

Життєвий шлях старшого лейтенанта держ. безпеки Ю. Толкачова. Його роль у масових політичних репресіях другої пол. 1930-х років в Українській РСР.

С. 204–205 : Основна група «учасників змови в НКВС УРСР», засуджена до розстрілу виїзною сесією військової колегії СРСР у Києві 7 верес. 1937 р. Серед засуджених Петро Григорович Соколов-Шостак (1896–1937) – начальник УНКВС по Черніг. обл., майор держ. безпеки.

233. БАЖАН О. Іронія долі чекіста Михайла Ленчика [8.11.1901–25.05.1937] / Олег Бажан, Вадим Золотарьов // Краєзнавство. – 2018. – № 4. – С. 180–196 : фото.

Народився в Конотопі Черніг. губ. Служив в територіальних ЧК Чернігівщини (Новгород-Сіверський, Ніжин та ін.), у 1932–1934 рр. – у Чернігові. Розстріляний.

234. ГОРЕ переможеним: репресовані міністри Української революції / упоряд. А. Когут [та ін.] ; Галуз. держ. архів Служби безпеки України [та ін.]. – Київ : К.І.С., 2018. – 239 с. : іл.

С. 33–40 : Микола Василенко (1866–1935) – виконуючий обов'язки Голови Ради Української Держави, міністр освіти та мистецтв Української Держави. Народився в с. Есмань Глухівського повіту Черніг. губ.

С. 54–67 : Олександр Греків (1875–1959) – міністр військової справи УНР. Народився у с. Сопич Глухівського повіту Черніг. губ.

С. 131–138 : Володимир Науменко (1852–1919) – міністр освіти Української Держави. Народився у Новгороді-Сіверському.

235. ГОРОБЕЦЬ С. М. Усвідомлення Голодомору 1932–1933 рр.: Чернігівщина / Сергій Горобець, Сергій Бутко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 79, [1] с.

236. [ДВИНЯНИНОВ Василь Андрійович (1900–1966) – начальник облвідділу ДПУ новоутвореної Чернігівської області] // Краєзнавство. – 2018. – № 4. – С. 185 : фото.

237. ДОЛІ репресованих земляків. Чернігівський район / Черніг. РЦБ система, Черніг. район. осередок Нац. спілки краєзнавців ; упоряд. Н. С. Коса. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 711 с. : фото.

238. КОВАЛЕНКО О. Б. Великий терор 1937–1938 років на Чернігівщині: організатори, виконавці, інструменталізація / О. Коваленко, Р. Подкур, О. Потапенко // Реабілітовані історією. Чернігівська область. – Чернігів, 2018. – Кн. 7. – С. 8–20.

239. КУРДАНОВ А. Історії з Роїща [Черніг. р-ну] : Українські націоналісти в селі. «Найкраще місце в світі» / Андрій Курданов // Світ-інфо. – 2018. – 6 груд. – С. 13.

Розповіді про Д. П. Мехеда, уродженця Роїща, вчителя за фахом, якого у 1938 р. заарештували у Сновську як контррев. націоналіста і засудили на 10 років ув'язнення та М. М. Шарого, жителя Роїща, засудженого на 5 років позбавлення волі у 1941 р. за антирадянські погляди.

240. ЛИСЕНКО О. Діяльність комсомольців як елемент здійснення державного терору під час колективізації сільського господарства / Олена Лисенко // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2018. – № 1. – С. 119–148.

Колективізацію називали ще Сталінською «революцією зверху» наприкінці 1920-х–1930-х рр. У ст. показано, як вона вагомо змінила суспільство на селі в Україні, в тому числі й на Чернігівщині (Городнянський, Ніжинський, Олишівський, Борзнянський, Боровицький, Бахмацький р-ни).

241. ЛЮДЯНІСТЬ у нелюдяний час. – 2-е вид., перероб., доп. / упоряд. В. С. Тилищак, В. М. Яременко. – Київ : Смолоскип, 2018. – 288 с.

Книгу присвячено добродійцям, які у 1932–1933 рр. допомагали вижити тим, хто голодував. У вид. подано інформ. про понад 180 праведних людей часів Голодомору.

С. 27, 39, 45, 52, 57, 61–63, 80, 119, 140, 142, 150–156, 159–160, 167, 213 : Свідчення мешканців Черніг. обл.

242. НЕПОТЕНКО І. В. Конфігурація торговельного простору Чернігова в умовах екстремальної повсякденності [у переломний період 1920 х рр.] / Інна Непотенко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 305–308.

243. НЕСТЕРЕНКО Л. Дмитро Захарович Максименко: шлях від куркуля до старости села [в 1941 р.] / Лідія Нестеренко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 229–248.

На основі арх. джерел у ст. показано трагедію репресованого жителя села Іванківці Срібнянського р-ну Д. З. Максименка (1881–після 1943).

244. НЕСТЕРЕНКО Л. З історії одного вчительського листа / Лідія Нестеренко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 152–165.

На основі арх. джерел у ст. показано трагедію життя трьох учителів Горобіївської школи Срібнянського р-ну Я. С. Момота, І. І. Падалки, Є. С. Неділька, які відкрито говорили правду про справжню рад. дійсність і за це були позбавлені волі терміном на 10 років 19 лип. 1941 р.

245. ПАВЛЕНКО Л. Кампанія по створенню сільськогосподарських колективів єврейської бідноти в Чернігівському окрузі наприкінці 1920 х рр. / Людмила Павленко // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 191–200.

246. ПОДКУР Р. Жертва, свідок чи виконавець? Кримінальна справа на співробітника УНКВС по Чернігівській області Я. Баутіна [1903–?] / Роман Подкур, Олена Лисенко // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2018. – № 2. – С. 25–68.

247. ПОЛЯК В. Трагедія однієї української сім'ї / Володимир Поляк // Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 12.

Автор ст. – онук розстріляного більшовиками 23 квіт. 1938 р. І. І. Поляка (1897–1938), уродженця с. Моргуличі Черніг. р-ну. Трагічна доля випала і його дітям.

248. РЕАБІЛІТОВАНІ історією : у 27 т. Чернігівська область. Кн. 7 / НАН України, Ін-т історії України ; голов. редкол.: В. А. Смолій [та ін.] ; [упоряд.: О. Б. Коваленко, Р. Ю. Подкур, О. М. Потапенко]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 638 с. : фот. – (Реабілітовані історією).

249. РОМАШКО И. М. Немного о том, что я видел, слышал, испытал в жизни / Игорь Ромашко. – Москва, 2018. – 160 с.

В автобіографічній повісті І. М. Ромашко розповідає про долю своєї репресованої родини (батько – священик). Дитинство і юнацькі роки автора книги пов'язані з Черніговом, селом Брусилів Черніг. р-ну. Навчався в Черніг. гімназії, Черніг. ін.-ті народної освіти. Працював псаломщиком у Березанці, Клочкові Черніг. р-ну. Потім – донос, тюрма в Чернігові, відправка в Архангельськ і далі на північ. Повернення в Чернігів.

250. САЛЬНИК О. Під чорними крилами / Ольга Сальник // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 36–39.

Події Голодомору 1932–1933 рр. у селах Крупичполе і Новий Поділ Ічнянського р-ну.

251. СОЛОВЕЦЬКИЙ етап : антологія / упоряд. та передм. Ю. П. Винничука ; худож.-оформлювач О. А. Гугалова. – Харків : Фоліо, 2018. – 490 с. : іл.

Соловецькі табори – каторга, яка проіснувала з 13 жовт. 1923 р. до 2 листоп. 1939 р. У кн. вміщено відомості про в'язнів і розстріляних в урочищі Сандармох і на Соловках уродженців Чернігівщини: І. Бойка (старшина армії УНР, с. Олексинці Срібнянського р-ну), М. М. Новицького (відомий шевченкознавець, Ніжин), І. Шаля (мовознавець, с. Журахівка на Прилуччині), А. Д. Лебеда (співробітник ВУАН, с. Вертіївка Ніжинського р-ну), Ладю Могилянську (поетеса, Чернігів), Марка Вороного (поет, Чернігів).

252. СТУДЬОНОВА Л. Їм не поставили пам'ятників, про них навіть мало хто знає / Людмила Студьонова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 134–141.

Ст. присвяч. маловідомій особистості черніг. священика М. В. Капшученка (1889–1959), репресованого в 1933 р., його розкуркуленому і розстріляному братові П. В. Капшученку

(1881–1937), дочці Р. М. Окіпній (1914–1942) – оперній співачці, члену київської диверсійно-розвідувальної групи І. Д. Кудрі, розстріляній гестапівцями.

253. ТИТЕНОК Я. Забирали харчі, обливали водою в мороз, гвалтували жінок – Голодомор 1932–1933 років / Яна Титенок // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 29 листоп. – С. 3 : фото.

1941 – 1945 рр.

254. АВРАМЕНКО Н. Д. Запровадження німецького окупаційного режиму в селі Лосинівка Лосинівського району Чернігівської області / Н. Авраменко, Т. Черненко // *Література та культура Полісся*. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 242–255.

255. AIMARO-PARMUT G. D. Genocide In A Small Space: a Comparative Case Study of Srebrenica and Koriukivka / Грегори Д. Аймаро-Пармут // *Література та культура Полісся*. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 256–264.

Автор ст. – аспірант ф-ту досліджень у Росії та Східній Європі ун-ту штату Індіана. У центрі його наук. студій – Черніг. обл. під німецькою окупацією. Дана публ. являє собою порівняльне дослідження подій, які мали місце в Сребрениці в 1995 р. (кривава різня організована боснійськими сербами) і в Корюківці 1943 р.

256. БЕЛЬМАН С. Сохраниць память / Семен Бельман // *Тхия*. – 2018. – 22 окт. – С. 1.

Вшанування пам'яті розстріляних євреїв с. Макошине Менського р-ну в листопаді 1941 р. Відкриття надгробного пам'ятника на місці їхньої загибелі.

257. БРУЙ Т. Козари: меморіали пам'яті і надії / Тетяна Бруй // *Десн. правда*. – 2018. – 25 жовт. – С. 10.

Староста Козарівського старостату Носівської ОТГ розповідає про трагедію села, яка сталася 11 берез. 1943 р. Населений пункт був спалений німецькими окупантами. Мученицьку смерть прийняли майже п'ять тисяч жителів.

258. ГЕРОЇ Другої Світової війни 1939–1945 – уродженці Чернігівського району: [сувенір. вип. комплекту листівок з портр. / дизайн Л. Посьмашна; оформ. Я. Волерт; Чернігів. район. орг. ветеранів України, Черніг. район. осередок Нац. спілки краєзнавців України]. – Чернігів : Брагинець О. В., 2018. – 13 листівок : портр.

259. ДОРОХІНА Т. Редакція газети «Українське Полісся» в Чернігові у період німецької окупації 1941–1943 років / Тамара Дорохіна, Леся Рябус // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 183–188.

260. ЕТКІНА І. Трагедія Голокосту на Чернігівщині за матеріалами усної історії / Ірина Еткіна, Злата Репіч // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 255–270.

261. КОРЮКІВСЬКА трагедія 1943 року: усна історія : зб. док. і матеріалів / Корюк. міськрада, Корюк. іст. музей ; [упоряд.: Л. О. Бабич, С. В. Бутко]. – Корюківка ; Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 199 с. : іл.

262. ЛЯШЕВ О. Роїщани в поліції в період німецької окупації / Олександр Ляшев // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 14.

Одна із мало відомих сторінок історії с. Роїще Чернігівського р-ну.

263. МИЦИК Ю. Бій під Батурином (вересень 1941 р.) у висвітленні німецького історика [Франца Куровськи] / Юрій Мицик // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 68–70.

264. ОЖИВАЄ минувшина : творчість ічнянців. Кн. 9 / упоряд.: М. Терещенко, В. Шевченко. – Київ : Гнозис, 2018. – 88 с. : іл.

Зб. присвяч. 75-й річниці трагедії, що сталася 11 верес. 1943 р. Того дня нацисти, відступаючи, зробили так,

щоб вибухнули цистерни зі спиртом на території Ічнянського спиртозаводу. У наслідок пожежі жертвами стали сотні жителів Ічні.

265. СТУДЬОНОВА Л. «Війна, війна! І знову криваві ріки!» / Людмила Студьонова // Гарт. – 2018. – 21 черв. – С. 12.

Чернігівщина на початку війни 1941–1945 рр.

266. ЧУДНОВЕЦЬ О. Монитор «Смоленськ» («KraKow») три долі. (Історія корабля, бойовий шлях та сьогодення 1924–1941–2018 рр.) / Олександр Чудновець, Роман Латишев. – Київ : Олег Філюк, 2018. – 256 с. : іл.

Кн. присвяч. долі героїчного річкового монітора «Смоленськ», який перебував у складі польської, а згодом радянської Пінської військової флотилії і загинув у верес. 1941 р. в Ладинському затоні (Черніг. р-н).

267. ШИЛО В. Ф. Огненные фарватеры монитора «Смоленск» : док., героико-ист. повесть о военных моряках / Владимир Шило, Григорий Гамлявый. – Чернигов : Лозовой В. М., 2018. – 202 с. : фото.

Доля монітора пов'язана із с. Ладинка Черніг. р-ну 1941 р.

ПЕРСОНАЛІЇ

268. СТУДЬОНОВА Л. Він не міг вчинити інакше : [до 100-річчя від дня народження Я. П. Батюка (12.05.1918–8.09.1943) – Героя Радянського Союзу, керівника Ніжинського підпілля 1942–1943 рр.] / Людмила Студьонова // Гарт. – 2018. – 31 трав. – С. 9.

У нарисі відтворені деякі арх. док. і фото, які раніше не публікувалися.

269. МОЛИБОГА О. Урятував село й був засуджений на сім років позбавлення волі / Олександр Молибога // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 14.

Трагічна доля Ф. Й. Дюкича (1890–1984) – австрійця за походженням, який за різних обставин у період Першої

світової війни опинився в Україні та оселився в с. Анисів Черніг. р-ну. У трав. 1943 р. врятував село від спалення окупантами, а 10 квітня 1944 року засуджений радянським судом на 8 років таборів за співпрацю з німцями. Звільнений достроково в 1951 р. Реабілітований 1993 р. У 2008 р. в центрі села встановлено пам'ятний знак на його честь.

270. КИРИЧОК Б. Народний герой Югославії Г. Охріменко / Борис Киричок // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 337–342.

У ст. розповідається про Г. М. Охріменка (1910–1996) – уродженця с. Восьме Березня Бахмацького р-ну, контр-адмірала флоту, Героя Югославії. Отримав це звання за розмінування фарватеру річки Дунаю для проходження суден. На той час мав військове звання – капітан другого рангу.

271. РУБАН Т. Праведник народів світу Устинія Петренко / Тетяна Рубан // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 271–280.

Розповідь про У. І. Петренко (1908–20.04.2003), укр. жінку із с. Шатура Ніжинського р-ну, яка під час німецької окупації врятувала від смерті двох сестер-єврейок. Держава Ізраїль присвоїла їй почесне звання «Праведник народів світу».

272. БАРЧУК С. Чорний зошит учительки [Є. Р. Плошко (10.07.1913–?), в якому – історія с. Сезьки Ічнянського р-ну та її власного життя] / Сергій Барчук // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 22–33.

Є. Р. Плошко належала до остарбайтерів у роки Другої світової війни.

273. ПОПРУЖНА А. Праведник Микола Йосипович Попружний / Алла Попружна // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 281–283.

М. Й. Попружний (1925–1994), мешканець с. Смолин Черніг. р-ну та його родина з жовт. 1941 р. до берез. 1942 р. переховували єврейську жінку П. Мішуліну. Держава Ізраїль присвоїла йому почесне звання «Праведник народів світу».

274. КОВАЛЕЦЬ Я. Бойова вишиванка Миколи Попудренка : без минулого немає майбутнього / Яків Ковалець // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 4.

Історія експонату ЧІМ імені В. Тарновського.

275. ПРИМА О. Повний кавалер ордена Слави / О. Прима // Слово Варвинщини. – 2018. – 4 трав. – С. 2.

С. О. Редька (13.07.1915–31.05.2006) – учасник рад.-фінської та німецько-рад. війни, уродженець Варви.

2013 – 2018 роки

276. МАЙДАН від першої особи. Регіональний вимір. Вип. 3 : у 2 ч. Ч. 2. Львівська – Чернігівська області / уклад. : Г. Бондар, О. Доброер, Т. Ковтунович та ін. ; відп. ред. Т. Привалко ; Укр. ін-т нац. пам'яті. – Київ : К.І.С., 2018. – 432 с. : іл.

С. 389–424 : Черніг. обл.: хроніка подій 2013–2014 р., свідчення очевидців.

277. У ДЕСЯТЦІ найкращих : Чернігів посів 7 місце серед десятки найкращих укр. міст у рейтингу комфортності, який складає журнал «Фокус» // Черніг. відом. – 2018. – 27 черв. – С. 1–2.

ПЕРСОНАЛІЇ

278. АНДРІЙ Мовчан // Небесна сотня : [зб. ст.]. – Харків, 2018. – С. 108–109.

А. С. Мовчан (17.01.1980–20.02.2014) – громад. активіст, волонтер Євромайдану, Герой України (посмертно). Нагороджений церковною медаллю «За жертвовність і любов до України». Народився і похований у с. Великі Осняки Ріпкинського р-ну.

279. ВАСИЛЬ Прохорський // Небесна сотня : [зб. ст.]. – Харків, 2018. – С. 132–133.

В. П. Прохорський (04.05.1980–18.02.2014) – активист Євромайдану, волонтер медичної служби. Загинув під час штурму Євромайдану спецпідрозділами «Беркут». Герой України по-смертно. Нагороджений церковною медаллю «За жертвовність і любов до України». Народився в с. Щуча Гребля Бахмацького р-ну.

280. ДОКУПИЛ І. «Все знали, что если бы все делалось официальным, стандартным путем, то принять пострадавших на лечение было бы невозможно» / Иво Докупил // Майдан. Свідчення. Допомога постраждалим. Міжнародна солідарність. – Київ, 2018. – С. 682–687.

Спогади громадянина Чехії, координатора проєктів в організації «Людина в біді». В Україні працює з 2008 р. Супроводжував поранених на Майдані на лікування до його країни. Серед них були громадяни з Чернігова.

АРХЕОЛОГІЯ

281. АНТИЧНУ монету з унікальним символом знайшли у Чернігові // Деснянка. – 2018. – 6 верес. – С. 5.

Монету XI ст. знайшли археологи на території Окольного граду Чернігова. Її викарбували в старогрецькому місті-державі Херсонесі.

282. АРХЕОЛОГИ з Англії досліджують городище Виповзів [Козелецький р-н] // Світ-інфо. – 2018. – 19 лип. – С. 2.

283. АРХЕОЛОГИ знайшли в Шестовиці давнє поховання : [у розкопках взяли участь польські археологи] // Світ-інфо. – 2018. – 4 жовт. – С. 14.

284. ВЕРЕМЕЙЧИК О. М. Археологічні дослідження любецької експедиції Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка / Олена Веремейчик //

Днепровский паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 36–44.

285. ВЕРЕМЕЙЧИК О. Археологічні дослідження середньовічних поселень Чернігівського Полісся / Олена Веремейчик // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 3–19.

286. ВЕРЕМЕЙЧИК О. Дослідження стародавнього Любеча: підсумки та перспективи / Олена Веремейчик // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5. – С. 231–239.

287. ГАЛЕТА Л. Кургани можуть прославити Ічню на весь світ! : пам'ятки археології / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 19 квіт. – С. 1, 3.

Йдеться про збереження унікального археолог. комплексу – обсерваторії «Безводівка» в Ічні.

288. ГАРИГА-ГРИХНО М. Историография исследований древнерусских курганов севера Черниговской области / М. Гарига-Грихно // Подосення в контексті європейської історичної і природної спадщини : зб. наук. пр. – 2018. – Вип. 1. – С. 17–20.

289. ГІЛЬОВ І. Безцінні артефакти [представлені в НАІЗ «Чернігів стародавній» на виставці археолог. знахідок, виявлених пошуковими експедиціями у 2014–2017 рр.] / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 8 лют. – С. 3.

290. ДОЛЖЕНКО Ю. Інтегральний аналіз у контексті порівняння давньоруського населення Чернігова і Дніпровського Лівобережжя за даними краніології / Юрій Долженко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 19–31.

Краніологія – розділ анатомії тварин і людини, що вивчає особливості побудови та форми черепа.

291. ЄРМОЛЕНКО А. О. Історія польових досліджень Сновщини / Алла Єрмоленко // Сновські краєзнавчі читання. – Сновськ, 2018. – Вип. 2. – С. 3–10.

292. ЖИРОХОВ М. «Загублені» реліквії – меч із Чорної могили / Михайло Жирохов // Голос Чернігівщини. – 2018. – 20 груд. – С. 5.

Йдеться про так званий каролінгський меч із кургану «Чорна могила» в Чернігові.

293. КЕДУН І. Ніжин археологічний / Іван Кедун, Олексій Пархоменко. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 99, [16] с. : іл., фот.

294. КЕДУН І. С. Підземні споруди ніжинського «грецького кварталу» на сучасному етапі дослідження / Іван Кедун // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 14–32.

295. КУДИ ж ведуть сходи садиби Мазепи? : на території замського маєтку укр. гетьмана Івана Мазепи у Гончарівці під Батурином археологи знайшли сходи, що ведуть углиб // Деснянка. – 2018. – 30 серп. – С. 8.

296. ЛОМОНОСОВ М. У Ніжині знову досліджують підземелля... / Михайло Ломоносов // Гарт. – 2018. – 15 берез. – С. 9.

Про дослідження підземних приміщень біля Всіхсвятського храму.

297. МЕЗЕНЦЕВ В. І. Керамічні розетки споруд центральної України XVII–XVIII ст. / Володимир Мезенцев // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 125–136.

У статті вперше узагальнені й порівняні дані про розміри, форми, типи і орнаmentaцію керамічних полив'яних розеток XVII–XVIII ст. з декору будівель Києва, Батурина та інших міст і монастирів Середньої Наддніпрянщини. Публ. фото деталей та прикрашених ними храмів і комп'ютерні реконструкції з палацу І. Мазепи у Батурині.

298. ПОДЕСЕННЯ в контексті європейської історичної і природної спадщини : зб. наук. пр. Вип. 1 / редкол.: О. Б. Коваленко (відп. ред.), В. О. Дятлов, Ю. О. Карпенко та ін. – Чернігів : SCRIPTORIUM, 2018. – 221 с.

До зб. вміщено наук. ст. з проблем історії, археології, природної спадщини та екологічного стану Чернігівщини.

299. СКОРОХОД В. М. Дослідження на подолі Виповзівського археологічного комплексу [в Козелецькому районі] / В'ячеслав Скороход, Кирило Капустін // Археологія. – 2018. – № 4. – С. 127–138.

Поселення періоду трипільської культури.

300. СОЛОДОВНИК П. Таємниці експедицій: у Чернігові показали унікальні знахідки археологів [на виставці «Нові археологічні дослідження Чернігівщини», що відкрилася у ЧІМ імені В. Тарновського] / Павло Солодовник // Голос Чернігівщини. – 2018. – 26 квіт. – С. 5.

301. ТКАЧЕНКО С. Цікава знахідка археологів у Чернігові / Світлана Ткаченко // Гарт. – 2018. – 26 лип. – С. 3–4.

Нещодавно у Чернігові під час розкопок мису Єлецької гори, де в ХІХ – на початку ХХ ст. був оточений мурами монастирський сад, археологи виявили сім ярусів християнського кладовища.

302. ЦЕУНОВ І. Давня історія басейну річки Удай / Ігор Цеунов // Прилуки. Фортеця. – 2018. – № 9 (верес.). – С. 9–12 : фото.

Археолог. розкопки біля с. Журавка Варвинського р-ну на березі р. Удай. 1929 р.

ПЕРСОНАЛІЇ

303. ЯСНОВСЬКА Л. Давньоруські старожитності Чернігівщини у дослідженнях М. Ю. Бранденбурга // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 226–233.

М. Ю. Бранденбург (20.08.1839–13.09.1903) – археолог, військовий історик, генерал-лейтенант. Член Імператорського Рос. археолог. т-ва. Проводив археолог. дослідження курганів Любеча, Седнева, та Великого Листвена на Городнянщині.

304. ОСТАШКО І. Про таємниці, заховані під Ніжином, – розвідки археолога Івана Кедуна / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 10 трав. – С. 1, 7.

І. Кедун – голова громад. орг. «Ніжинське археологічне товариство» при НДУ імені М. Гоголя.

305. СЫТЫЙ Ю. Исследования В. П. Коваленко 1979 г. в районе Красного моста [в Чернигове] / Юрий Сытый // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5. – С. 270–276.

306. ОСТАШКО І. Із карного розшуку – в шукачі скарбів: історія одного з найвідоміших чернігівських археологів / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 16 серп. – С. 7.

Бесіда із В. Я. Руденком – завідувачем відділу наук. досліджень печер і пам'яток археології НАІЗ «Чернігів стародавній».

НАРОДОЗНАВСТВО

307. БУКВАРИК школярика : символіка, традиції, звичаї Черніг. краю / [упоряд. Д. Никоненко]. – Чернігів : Десна, 2018. – 31 с. : іл.

308. КАНУН – мед, який варили на храмове свято «пішов на канун, та там і втонув» // Онацький Є. Д. Українська мала енциклопедія : у 4-х т. / Євген Онацький ; упоряд., наук. ред. С. І. Білокінь. – Київ, 2018. – Т. 2: І – На. – С. 36.

На Чернігівщині цю страву називали похоронною стравою.

309. ОБРЯДОВІ пісні краю // Прилуки. Фортеця. – 2018. – № 9 (верес.). – С. 38–54 : фото.

Записані різними людьми на початку 20-х рр. ХХ ст. у селах Чернігівщини.

310. ОСТАШКО І. У пошуках скарбів Чернігівщини: де сховали золото вікінги, Мазепа і Полуботок : [легенди] / Ірина Осташко // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 26 квіт. – С. 5.

311. РИЖОВА О. Жіночі архетипи у казках Чернігівщини / Олександра Рижова // *Art museum: минуле і сьогодення* : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 158–171.

312. ЩЕРБИНА С. В. Локально-територіальні особливості родильного обряду українсько-білоруського порубіжжя / Світлана Щербина // *Днепровский паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья* : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 128–133.

На прикладі суміжних територій Гомельської і Чернігівської обл.

ПРИРОДА І ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ОБЛАСТІ

313. ДЕМЧЕНКО О. «Треба мислити глобально, державницькому, тоді буде успіх!» / Олександр Демченко ; спілкувався С. Дзюба // *Десн. правда*. – 2018. – 21 черв. – С. 3.

Актуальне інтерв'ю начальника Черніг. обл. упр-ня лісового та мисливського господарства О. Демченка.

314. ДОПОВІДЬ про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області за 2017 рік. – Чернігів, 2018. – 244 с.

315. ДРОЗДОВА К. «Беремицьке» – перший ревайлдинговий [природний] парк в Україні [розташований у Козелецькому р-ні] / Катерина Дроздова // *Гарт*. – 2018. – 27 груд. – С. 8.

316. МАРКЕВИЧ М. Удай [ріка] / Микола Маркевич // *Прилуки. Фортеця*. – 2018. – № 9 (верес.). – С. 3–8 : фото.

317. У МЕНСЬКОМУ зоопарку вперше за 22 роки народилося мавпеня [у зеленої мавпи Мальвіни] // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 3 трав. – С. 2.

318. У МЕНСЬКОМУ зоопарку – рідкісне поповнення : [в пари леопардів народилося дитинча] // Деснянка. – 2018. – 5 лип. – С. 8.

319. ФЕДОСЕНКО Н. У Любечі збудують станцію з дослідження Дніпра / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 18 січ. – С. 2.

Черніг. нац. технологічний університет, Десн. басейнове упр-ня водних ресурсів і громад. орг. «Доброчин» спільно із білорусами реалізують проєкт моніторингу параметрів води у Дніпрі. Автономні бездротові станції в Любечі і Лоеві збудують за фінансової підтримки ЄС.

НАРОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

320. ПАДАЛКА Л. Державна служба зайнятості: 28 років на ринку соціальних послуг / Лідія Падалка ; записала С. Шеремет // Десн. правда. – 2018. – 20 груд. – С. 3.

Про становлення та здобутки держ. служби зайнятості на Чернігівщині розповідає директор обл. центру зайнятості Л. Падалка.

321. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ становище Чернігівської області у 2017 році : (повідомлення голов. упр. стат. у Черніг. обл.) // Десн. правда. – 2018. – 1 берез. – С. 4.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ

322. ВИКОНАННЯ міського бюджету за 2017 рік / прес-служба Черніг. міськради // Семь дней. – 2018. – 1 марта. – С. 11.

323. ГІЛЬОВ І. Спільні – не лише кордони, а й бізнес-інтереси / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 3.

Зовнішньоекономічні відносини між Україною та Білоруссю в маленьких прикордонних містах.

324. ЗАКРЕВСЬКА Д. Приватбанк: 17 років довіри [на Чернігівщині] / Дарина Закревська // Гарт. – 2018. – 8 листоп. – С. 4.

325. ІВАНОВ К. Стратегія. Успіх. Ініціатива : півроку діяльності [Черніг. торгово-пром. палати (ТПП)] / Костянтин Іванов // Десн. правда. – 2018. – 26 лип. – С. 1, 2.

326. ОБЛАСНИЙ бюджет – 2017: доходи і видатки // Деснянка. – 2018. – 8 берез. – С. 3.

327. ПАРХОМЕНКО Л. Білорусь–Україна: нові горизонти партнерства та перспективи ділового співробітництва / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

Засідання у Чернігові в рамках реалізації проєкту «Активізація малого та середнього бізнесу в прикордонних регіонах України–Білорусі» за Програмою транскордонного співробітництва країн Східного партнерства, що фінансується ЄС.

328. ПАРХОМЕНКО Л. «Ми готові боротися за наших інвесторів!» / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 1 2.

III Форум інвестицій та експорту Чернігівщини, який зібрав 200 учасників, 15 спікерів із Білорусі, Литви, Латвії, Китаю та Польщі.

329. ПРИЩЕПА О. Чернігівська область – лідер із залучення інвестицій / Олексій Прищепа // Гарт. – 2018. – 21 черв. – С. 3.

330. ЧЕРНІГІВСЬКА область отримала від «Укрнафти» майже 30 мільйонів гривень ренти з початку року // Десн. правда. – 2018. – 8 листоп. – С. 15.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

331. БІЛИЧ О. Ічнянська згущенка припала китайцям до смаку / Олександр Білич // Деснянка. – 2018. – 15 листоп. – С. 1, 16.

ПрАТ «Ічнянський молочноконсервний комбінат» на першій Міжнар. виставці China International Import Expo 2018» у Шанхаї (КНР).

332. БОЖОК В. «Слов'янські шпалери» – потужне підприємство європейського рівня / Віктор Божок // Десн. правда. – 2018. – 31 трав. – С. 1, 3.

АТ «Слов'янські шпалери – КФТП» – головне підприємство Корюківського р-ну.

333. ВИГОТОВЛЯЮТЬ котли і... бандури [на Черніг. підприємстві з виробництва твердопаливних котлів «Алтепцентр», яке викупило деяке обладнання музичної фабрики і взяло на роботу працівників] // Деснянка. – 2018. – 1 листоп. – С. 2.

334. ГАЙДУК С. Фабриці «Динамо-Олімп» – 90! / Сергій Гайдук // Деснянка. – 2018. – 14 черв. – С. 3.

Єдина в обл. ф-ка спортивних виробів «Динамо-Олімп», яка працює у с. Нові Млини Борзнянського р-ну.

335. ГАМЕНИЦЯ Р. «ЕНЕРА» – як нова енергетична ера / Роман Гамениця ; розмовляла Л. Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 11 жовт. – С. 1, 3.

Про зміни у законодавстві та електроенергетиці області розповідає директор новоствореного підприємства ТОВ «ЕНЕРА ЧЕРНІГІВ» Р. Гамениця.

336. ГІЛЬОВ І. «Добродія» уже в дії : [16 трав. 2018 р. відбулося офіційне відкриття заводу з виготовлення пластівців ТМ «Добродія» в смт Михайло-Коцюбинське Черніг. р-ну] / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 3.

337. ГІЛЬОВ І. «Єлісеєвські меблі» – екологічні, комфортні, економічні! / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 13 верес. – С. 1, 5.

Компанія «Єлісеєвські меблі» розташована в смт Куликівка. Заснована 2006 р. Входить до числа провідних укр. виробників меблів із натурального дерева.

338. ГІЛЬОВ І. «ПЕТ-Технолоджіес»: заробляй, як у Польщі – працюй у Чернігові / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 22 лют. – С. 1, 3.

Бесіда із С. Єфремовим – директором заводу «PET Technologies» у Чернігові, що виготовляє обладнання для випуску поліетиленових пляшок.

339. ГОНЧАРЕНКО С. Кластерні ініціативи для виробників легкої промисловості презентували в Чернігові / Стелла Гончаренко // Десн. правда. – 2018. – 22 листоп. – С. 3.

З Форуму кластерних ініціатив за проектом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), який відбувся в Чернігові. Кластер – це об'єднання географічно близьких взаємопов'язаних компаній, у тому числі підприємств, які мають спільний продукт виробництва у своїй діяльності.

340. ДОКЛАДНІШЕ про В'ячеслава Радченка, ім'я якого присвоєно Міському Палацу культури [в Чернігові] // Семь дней. – 2018. – 1 марта. – С. 8

В. Я. Радченко – хімік, керівник виробництва, перший директор Черніг. заводу синтетичного волокна (1956–1969). Похований у Чернігові 1984 р.

341. ЕНЕРГЕТИКИ – чарівники комфортного життя // Черніг. відом. – 2018. – 19 груд. – С. 10.

ТОВ Фірма «ТехНова» в Чернігові. Розмова з ген. директором підприємства О. Щербиною.

342. ЛОМОНОСОВ М. Григорій Волошин: «Крутимосся, як ті ролики» / Михайло Ломоносов // Деснянка. – 2018. – 15 берез. – С. 3.

Нарис про підприємство «Прес» у Носівці, яке вже чверть століття виготовляє ролики для вугільних шахт.

343. ПАРХОМЕНКО Л. Кінець монополії, початок цивілізованого енергоринку? / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 9 серп. – С. 1, 3.

Черніг. регіон. ТПП першою в обл. створила дочірнє підприємство «Профіт Хаб», альтернативне монополісту, котре займається постачанням електричної енергії.

344. ПАРХОМЕНКО Л. Підприємство «АТІЛОС», яке регулює рух та освітлює шлях / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 5 лип. – С. 1, 5.

Бесіда з А. Хрущем – керівником ТОВ «АТІЛОС» у Чернігові, яке виготовляє системи керування дорожнім рухом, освітленням, світильники, прожектори.

345. ПАРХОМЕНКО Л. «Чезара» й сьогодні в космосі / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 23 серп. – С. 1–2.

Розмова з ген. директором підприємства, заслуженим машинобудівником України А. О. Свириденком.

346. СТЕПАНОВА О. В. Організація цукрового виробництва в Чернігівській губернії в роки Першої світової війни / О. Степанова // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 167–176.

347. ТИТЕНОК В. «Рапид» работает / В. Титенок // Весть. – 2018. – 29 нояб. – С. 16.

ТОВ «Датчикове підприємство «Завод Рапід» у Чернігові.

348. ФЕДОСЕНКО Н. Чернігівська фабрика вдягатиме офіцерів НАТО / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 11 жовт. – С. 3.

Черніг. швейна фабрика «ТК-Стиль» отримала замовлення на пошив 5 тисяч демісезонних пальт для офіцерського складу армії Польщі, яка входить у НАТО.

349. ЧЕЛОВЕК-ЭПОХА – Леонид Безверхий // Семь дней. – 2018. – 25 янв. – С. 10.

Л. І. Безверхий (18.10.1928–21.01.2018), який стояв біля витоків Черніг. радіозаводу. Був першим директором підприємства. Нагороджений високими уряд. нагородами.

ПІДПРИЄМНИЦТВО

350. БОЛОТНА Л. Чернігівська торгово-промислова палата допомагає бізнесу та громадянам / Людмила Болотна ; спілкувався С. Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 30 серп. – С. 3.

351. ГАЛЕТА Л. Діалог між владою і бізнесом. Що пропонують підприємцям Чернігівщини / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 6 верес. – С. 8.

До Чернігова на діалогову зустріч «Влада і бізнес», яку організувала Рада з просування експорту, завітав перший віцепрем'єр-міністр України – Міністр економ. розвитку і торгівлі України С. Кубів.

352. ГІЛЬОВ І. Вікторія Калмикова: «Наш «Техресурс» уже 20 років тримає успішний курс» / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 17 трав. – С. 1, 5.

Бесіда із засновницею і співвласницею компанії у Чернігові, яка займається купівлею та первинною переробкою брухту.

353. ГІЛЬОВ І. Сергій Макаров і його «Облагрпостач» – із найкращою технікою для городів і дач / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 12 лип. – С. 1, 5.

Нарис про ТОВ ВТП «Облагрпостач», створене на базі держ. підприємства «Облагротехсервіс», що займалося постачанням сільгосптехніки і комплектуючих у Черніг. обл. «Облагрпостач» є офіційним представником китайських компаній «Xingtai» і «Jinma», а також ексклюзивним представником новітньої торгової марки «SM» в Україні.

354. ЄЛІСЄЄВА М. У Чернігові відкрився норвезько-український центр розвитку бізнес-ідей / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 7 листоп. – С. 3.

355. КЛЮЧ до успішного жіночого бізнесу : у Чернігові пройшла III Міжнар. конф. жінок-підприємниць // Семь дней. – 2018. – 13 сент. – С. 9.

356. ПАРХОМЕНКО Л. Вікторія Власенко, котра змінює світ навколо себе / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 3 трав. – С. 1, 5.

В. Власенко – бізнес-леді, власниця шести магазинів брендового одягу «Terrasse» у Чернігові.

357. ПАРХОМЕНКО Л. І знову вперед – долати нові вершини / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 13 верес. – С. 1, 2.

Вшанування підприємців року-2018. Розвиток підприємництва на Чернігівщині.

358. ПОЛІЩУК Т. «Членкині Ліги – найкращі вчителі одна для одної», – вважає виконавча директорка «Ліги ділових і професійних жінок України» Юлія Заїка / Таїсія Поліщук // Деснянка. – 2018. – 8 берез. – С. 8.

Історія національної жіночої бізнес-спільноти в Чернігові.

ЗВ'ЯЗОК

359. ДОРОШЕНКО О. Пересувні відділення: навіщо Укрпошта змінює формат? / Олена Дорошенко // Гарт. – 2018. – 15 лют. – С. 4.

Директор філії Черніг. дирекція ПАТ «Укрпошта» коментує запровадження на базі цього підприємства пілотний проект «Пересувне відділення».

360. ЛИПЛЯНСКИЙ А. Укрпошта презентувала машини і реформу / Андрей Липлянский // Семь дней. – 2018. – 14 июня. – С. 7.

ПАТ «Укрпошта» представила на Красній площі в Чернігові свій оновлений автопарк.

361. ЯЦЕНКО О. З історії розвитку зв'язку на Ічнянщині / Олександр Яценко // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 9. – С. 77–86.

ТРАНСПОРТ

362. ГРОМАДСЬКИЙ транспорт Чернігова: зміни і перспективи : Чернігівська міська рада інформує // Семь дней. – 2018. – 31 мая. – С. 10.

363. ТИМОШИК С. Дівиця залізнична / Сергій Тимошик // Деснянка. – 2018. – 13 груд. – С. 8.

До 150-річчя (17.12.1868) з часу введення в експлуатацію відрізка залізниці біля с. Володькова Дівиця Носівського р-ну.

364. ШИЛО О. Буденне життя тролейбусів... : [проблеми Черніг. тролейбусного упр-ня] / Олександр Шило // Десн. правда. – 2018. – 29 берез. – С. 4.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

365. КРУПЕНКО О. О. Сільське господарство лівобережних губерній у кінці XIX – на початку XX ст. : між модернізацією і традицією / О. Крупенко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 115–128.

На прикладі Черніг. і Полтавської губ.

366. КУЙБІДА М. Рейдерам на Прилуччині дали відсіч : у Богданівці відновлює роботу агрохолдінг, який кілька років перебував у тенетах податківця часів Януковича / Микола Куйбіда // Деснянка. – 2018. – 20 верес. – С. 4.

367. ПАРХОМЕНКО Л. «Україна сьогодні переживає друге відродження. Але українці мають навчитися любити свою працю по-європейськи» / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 1 берез. – С. 1, 5.

Бесіда з естонськими інвесторами Марком та Дмитром Ейвінами – засновниками аграрного ТОВ «Сідко Україна» на Ічнянщині та його директором С. Шептуном.

368. ПАРХОМЕНКО Л. Чернігівські аграрії шукають власну «нішу» / Людмила Пархоменко, Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 26 лип. – С. 3.

Щодо перспективи вирощування та збуту культур говорили учасники Дня поля, котрий проводила компанія «Сідко Україна» на полях СТОВ «Інтер» на Ічнянщині. «Нішеві культури» – усі культури, які можна у нас вирощувати і на які є попит на ринку.

369. ФТОМОВА І. Перспективи розвитку транскордонного співробітництва у сфері сільського господарства України-Білорусі / Інеса Фтомова // Десн. правда. – 2018. – 20 груд. – С. 2.

Бізнес-зустріч у Прилуках укр. і білорус. агровиробників у рамках міжнар. проекту «Активізація малого та середнього бізнесу в прикордонних регіонах України-Білорусі».

ПЕРСОНАЛІЇ

370. ДОБІГ кінця життєвий шлях Олександра Боровика, великої людини з маленького села на Чернігівщині // Деснянка. – 2018. – 11 жовт. – С. 2.

О. Г. Боровик (20.11.1938–6.10.2018) – укр. діяч аграрної галузі та політик. Багато років був генеральним директором виробничо-селекційного центру з м'ясного та молочного скотарства «Авангард» Коропського р-ну. Герой Соц. Праці, Герой України. Народився в с. Сverdловка (з 2016 р. – Деснянське) Коропського р-ну.

371. ДЗЮБА С. Невтомне подвижництво Василя Булаха / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 28 черв. – С. 3.

В. М. Булах – меценат, директор ПСП «Авангард» у с. Курінь Бахмацького р-ну. Відзначений Міжнар. премією імені Г. Сковороди «Сад божественних пісень» за благодійну діяльність.

372. ЯКОВИШИН Л. Г. З нестихаючим сердечним щемом. Кн. 2. Статті, інтерв'ю / Леонід Яковишин. – Чернігів : Десна, 2018. – 339 с., [24] с. : іл.

Автор – Герой України, керівник великого сільгосп. підприємства у Бобровицькому р-ні.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я. МЕДИЧНІ УСТАНОВИ

373. ГІЛЬОВ І. Лінійний прискорювач вийшов на стартову лінію / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 17 трав. – С. 2.

Урочисте відкриття (11.05.2018 р.) у Черніг. обл. онкодиспансері нового корпусу радіологічного від-ня під сучасне променеве обладнання лінійного прискорювача.

374. ГІЛЬОВ І. Ордени Святого Пантелеймона, обласна премія імені Буяльського і довічна державна стипендія [вручені групі медиків Чернігівщини] / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 21 черв. – С. 2.

375. ДЗЮБА С. Унікальна операція чернігівських лікарів / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 15 берез. – С. 5.

У від-ні торакальної хірургії Черніг. обл. лікарні вперше на Чернігівщині успішно здійснено складну, унікальну операцію. Бесіда з лікарем вищої категорії О. Лузаном. Торакальна хірургія – медична галузь, яка займається діагностикою та оперативним лікуванням захворювань органів грудної клітини.

376. ІТАЛІЙСЬКІ «карети» швидкої допомоги відтепер возитимуть чернігівських хворих // Деснянка. – 2018. – 11 жовт. – С. 1.

Два авто швидкої допомоги марки «Фіат Дукато» прибули до обл. лікарні.

377. КАТОЛИК А. В. Стан доземської системи охорони здоров'я на Чернігівщині 1844–1863 рр. / Андрій Католик // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 210–213.

378. КВІТНИЦЬКИЙ С. Гості з Посольства Японії у проти-туберкульозному диспансері [в Чернігові] / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 25 жовт. – С. 3.

Мед. заклад виграв грант за програмою уряду Японії «Кусаноне». Згідно з цією програмою диспансер отримав дев'ять одиниць устаткування для клінічної лабораторії й реанімаційного від-ня.

379. КОВАЛЬЧУК У. Онкологічна служба Чернігівщини: 70 років рятуючи життя / Уляна Ковальчук // Десн. правда. – 2018. – 11 жовт. – С. 10.

Черніг. обл. онкологічний диспансер відзначив 70-річчя з дня створення онкологічної служби в регіоні.

380. ЛАВРІНЕНКО Л. І. Охорона здоров'я на Чернігівщині (1960–1980-ті роки) : монографія / Лідія Лавріненко. – Чернігів : Десна, 2018. – 199 с. : табл.

381. СИДОРОВА В. Василь Шевчик: «Наша місія – допомогти пацієнтам бачити впродовж усього життя» / Вікторія Сидорова // Десн. правда. – 2018. – 8 листоп. – С. 1, 7.

«Центр мікрохірургії ока Василя Шевчика» – приватна клініка в Чернігові.

382. ТИТЕНОК Я. Медичне щастя: в Кіптівській ОТГ [Козелецького р-ну] відкрили амбулаторію / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 6 верес. – С. 5.

383. ТИТЕНОК Я. Унікальна здравниця: у с. Курінь [Бахмацького р-ну] пишаються своїм медичним дивом / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 30 серп. – С. 1, 4.

Сільська лікарська амбулаторія.

384. ТКАЧЕНКО С. Ще один пункт сімейної медицини [урочисто відкрили в Ніжині у вільних класних кімнатах школи № 14] / Світлана Ткаченко // Гарт. – 2018. – 19 лип. – С. 3.

385. ФЕДОСЕНКО Н. Вперше за 25 років [у Черніг. міській лікарні № 2 хірурги від-ня серцево-судинної хірургії провели п'ятигодинну надскладну операцію на судинах] / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 29 листоп. – С. 8.

ПЕРСОНАЛІЇ

386. ЯРЕМЕНКО Н. Лікарі від Бога, щира всім шана і вічна пам'ять... / Надія Яременко // Десн. правда. – 2018. – 22 берез. – С. 4.

Майже в один березневий день 2018 р. залишили земне життя: В. А. Гончаренко (9.06.1941–2018) – лікар-терапевт, засл. лікар України, жив у Чернігові; П. П. Хомрач (13.07.1954–2018) – головний лікар Менської центр. лікарні, нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня; І. І. Хижко (7.12.1925–2018) – лікар-

ортопед, кандидат мед. наук, працював у Черніг. центр. районній лікарні.

387. ВАЛЕРІЙ Зуб [головний лікар Черніг. обл. онкологічного диспансеру] отримав орден «За розбудову України» // Десн. правда. – 2018. – 9 серп. – С. 2.

388. МЕДСЕСТРА Надія Ковтун [із Черніг. обл. онкологічного диспансеру] – лауреатка медичної премії імені Іллі Буяльського [в номінації «Краща медична сестра»] // Десн. правда. – 2018. – 14 черв. – С. 5.

389. МОРОЗОВА А. Відомий невідомий лікар Любарський / Анна Морозова // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 13.

М. С. Любарський (бл. 1790–1.01.1867) – лікар, учасник вивчення камчатських мінеральних джерел з лікувальною метою. Навчався в Черніг. духовній семінарії, у Санкт-Петербурзької медичної академії. По завершенні експедицій повернувся до Чернігова. Обіймав посаду лікаря богаділень, читав медичні лекції учням духовної семінарії. Похований на погості Троїцького монастиря. Могила не збереглася.

390. ЄЛІСЄЄВА М. Клятві Гіппократа вона вірна все своє життя : [О. І. Негода – засл. лікар України, завідувачка від-ня профілактики, лікар-терапевт Черніг. міської лікарні № 2] / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 13 черв. – С. 9.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

391. ВОРОНА Ю. Загублені. Як живуть під Черніговом незаконні мігранти з 29 країн / Юлія Ворона // Живи з надією. – 2018. – 15 листоп. – С. 8.

Черніг. пункт тимчасового перебування іноземців або осіб без громадянства.

392. ДЗЮБА С. Урочисто нагородили благодійників року / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 13 груд. – С. 3.

Переможці обл. конкурсу «Благодійник року» імені меценатів Тарновських.

393. КВІТНИЦЬКИЙ С. Меценат Володимир Хоменко нагороджений за сприяння у виданні українських книг [міжнародною літературною премією ім. М. Гоголя «Тріумф»] / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 29 берез. – С. 4.

В. Ф. Хоменко (1961) успішний бізнесмен, науковець, меценат, котрий дуже багато зробив для селища Олишівка Чернігівського району, де у 1987–1999 рр. очолював знане сільгоспідприємство, реорганізоване згодом у ЗАТ «Агрокомсинтез».

394. КУПРІЄНКО Н. Віктора Кияновського обрано головою правління благодійного фонду «Відродження Качанівки» / Наталія Купрієнко // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 3.

395. МИРГОРОДСЬКА Т. «Працюємо, не зупиняємося!» / Тетяна Миргородська // Десн. правда. – 2018. – 6 груд. – С. 8.

Волонтерство на Чернігівщині.

396. МОЦІЯКА П. П. Створення Ніжинського повітового благодійного комітету (серпень 1914 р.) / П. Моціяка // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 47–60.

397. ОСТАШКО І. У селі Будище [Коропського р-ну] функціонує оригінальний реабілітаційний центр для загублених у власному житті / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 27 верес. – С. 5.

Перший рік діє приватний реабілітаційний центр «Точка відліку» для людей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

398. ПОЛОВЕЦЬ В. Династія качанівських благодійників [Тарновських] / Володимир Половець // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 142–149.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ. ТУРИЗМ

399. БЕРЕГОВИЙ В. Г. Спортивне сузір'я Чернігівщини. Вип. 4 / Віктор Береговий. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 127 с. : фот.

400. СПОРТИВНА слава Чернігівського району : районна спартакіада школярів / [упоряд. С. М. Горобець ; ред. О. С. Чаус]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 83 с. : іл.

ТУРИЗМ

401. ЄЛІСЄЄВА М. 96,5% туристів бажають відвідати Чернігів ще раз / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 19 верес. – С. 3.

Про позитивні і негативні сторони туристичної складової міста йшлося на прес-конф., присвяч. аналізу туристичного ринку Чернігова. Аналіз робив Черніг. нац. технологічний ун-т на замовлення Черніг. міськради.

402. ЗАВГОРОДНІЙ Р. Новий унікальний туристичний об'єкт: залізнична станція «Качанівка» / Руслан Завгородній // Деснянка. – 2018. – 20 верес. – С. 3.

На залізничній станції «Качанівка» у с. Парафіївка Ічнянського р-ну створений та діє унікальний музей, що наочно репрезентує історію залізниці, пов'язує її із Качанівським маєтком та Парафіївським цукровим заводом – взірцем модерної індустріальної архітектури ХІХ ст.

403. ІВАНЧЕНКО І. Сила Соколиного хутора / Ірина Іванченко // Літ. Україна. – 2018. – 23 серп. – С. 6.

Осередок зеленого туризму на Ічнянщині.

404. ТКАЧЕНКО С. Зміни на «Голубих озерах» [у туристичному комплексі в Ріпкинському р-ні] / Світлана Ткаченко // Гарт. – 2018. – 5 лип. – С. 11.

405. ЧЕРНИГОВ: туризм и туристы – отношения в цифрах : исследование // Семь дней. – 2018. – 22 февр. – С. 4.

ПЕРСОНАЛІЇ

406. ГАЙДУК С. Успіх чернігівських спортсменів / Сергій Гайдук // Деснянка. – 2018. – 1 лют. – С. 1.

На чемпіонаті Європи з біатлону в Італії золоту європейську сходинок підкорили чернігівці І. Варвинець та А. Прима. Олімпійська чемпіонка О. Костевич на міжнародних змаганнях у Німеччині здобула дві золоті нагороди з новими рекордами України в стрільбі з пневматичного пістолета.

407. КОЗЛЯНСЬКИЙ С. Артем Прима у Фінляндії по «срібло» на стіну здійснюється. Артем Тищенко з Іриною Варвинець зупинилися біля «бронзи» [на етапі Кубку світу з біатлону у фінському місті Контіолахті] / Сергій Козлянський // Гарт. – 2018. – 15 берез. – С. 19.

408. КОЗЛЯНСЬКИЙ С. Їх з Чернігова там четверо / Сергій Козлянський // Гарт. – 2018. – 8 лют. – С. 15.

Йдеться про І. Варвинець, А. Приму, С. Семенова та А. Тищенка – учасників ХХІІІ зимових Олімпійських ігор у Південній Кореї.

409. КОЗЛЯНСЬКИЙ С. У Кореї працювали чернігівські машини з видобутку золота, срібла і бронзи : чернігівки Олена Костевич і Галина Авраменко настріляли чотири медалі на двох на Чемпіонаті світу з кульової стрільби / Сергій Козлянський // Гарт. – 2018. – 20 верес. – С. 15.

410. МИШКО Н. 6 медалей на трьох [отримали файтери Черніг. обл. федерації кікбоксингу і повернулися додому з 4 золотими та 2 срібними медалями з Чемпіонату світу з кікбоксингу WRKA, який відбувся у Греції на острові Родос] / Надія Мишко // Гарт. – 2018. – 31 трав. – С. 3.

* * *

411. ПРИНА Варвинець нагороджена орденом княгині Ольги ІІІ ступеня // Деснянка. – 2018. – 13 верес. – С. 1.

Засл. майстер спорту, призерка чемпіонату світу з біатлону. м. Чернігів.

412. АДРУГ В. Чернігівець Олександр Гавриленко здобув третю золоту медаль для України [з паурліфтингу в Сіднеї (Австралія) на Іграх Нескорених-2018 – змаганні військових, що були поранені під час служби] / Віталій Адруг // Деснянка. – 2018. – 25 жовт. – С. 1.

413. ПЕТРЕНКО В. Петро Іванов повернувся в рідний Ніжин чемпіоном світу [з боксу у суперсередній вазі серед юніорів] / Володимир Петренко // Деснянка. – 2018. – 13 груд. – С. 1.

414. КАРАСЬ С. Ірина Козлова – архітектор власного тіла / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 14 черв. – С. 5.

Перші змагання з бодібілдингу «Гран-прі Чернігова». Бесіда з чернігівкою, чемпіонкою світу з бодібілдингу І. Козловою.

415. ГАЙДУК С. Олена Костевич [з Чернігова] – краща спортсменка 2018 року / Сергій Гайдук // Деснянка. – 2018. – 27 груд. – С. 1.

416. КОЗЛЯНСЬКИЙ С. Сергій Лисюк став 11-разовим чемпіоном світу : перемоги чернігівців допомогли збірній України виграти Чемпіонат світу з кікбоксингу ISKA, який відбувся у Києві / Сергій Козлянський // Гарт. – 2018. – 31 трав. – С. 19.

417. НІЖИНСЬКИЙ ракетомоделіст [О. Радченко] посів перше місце на чемпіонаті світу // Голос Чернігівщини. – 2018. – 23 серп. – С. 2.

418. ГАЙДУК С. Чемпіону Паралімпіади [І. Рептюху з Чернігова] – орден «За заслуги» / Сергій Гайдук // Гарт. – 2018. – 5 квіт. – С. 3.

На XII Паралімпійських іграх у Пхьончхані (Південна Корея) виборів для України бронзову, срібну і золоту медалі в лижних гонках.

419. КОЗЛЯНСЬКИЙ С. Чергова медаль у косметичці Наталії Смаль / Сергій Козлянський // Гарт. – 2018. – 22 листоп. – С. 15.

Черніг. спортсменка стала бронзовим призером чемпіонату світу із самбо.

420. КАРАСЬ С. Відважний марафон [чернігівця] Максима Уса / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 15 берез. – С. 1, 3.

Розмова з призером чемпіонату України з легкої атлетики у приміщенні серед спортсменів із ДЦП, що відбувся у Бахмуті.

ДЕРЖАВНА ВЛАДА ТА УПРАВЛІННЯ

421. ПЕРЕЛІК територіальних виборчих округів для чергових виборів Президента України 31 берез. 2019 р. // Голос України. – 2018. – 20 груд. – С. 4–5, 12.

С. 12 : Чернігівська область.

422. ПРО ВИДІЛЕННЯ коштів для проведення аварійно-відновних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, що склалася 30 червня 2018 р. у Чернігові : розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовт. 2018 р. №794-р // Уряд. кур'єр. – 2018. – 2 листоп. – С. 6.

ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

423. ВДОВЕНКО І. Децентралізація: що обіцяла держава і що маємо нині? / Ігор Вдовенко // Десн. правда. – 2018. – 1 лют. – С. 1.

424. ГАЛЕТА Л. Тисячі гектарів – для громад! : [урочисте підписання актів приймання-передачі земельних ділянок першим одинадцятьом територ. громадам з восьми районів обл.] / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 14 черв. – С. 2.

До цього земля сільськогосп. призначення, що розташована за межами населених пунктів, була у власності держави.

425. ГРОМАДИ Чернігівської області отримали 24,4 мільйони гривень ренти від «Уркнафти» [за користування надрами за зобов'язаннями] // Десн. правда. – 2018. – 11 жовт. – С. 10.

426. КОВАЛЬОВА А. До 2020 року має бути 55 громад / Аліна Ковальова // Гарт. – 2018. – 12 квіт. – С. 4.

Третьою в Україні – услід за Рівненською та Кіровоградською обл. – Чернігівщина надала Мінрегіону перспективний план формування об'єднаних громад у межах 100% своєї території.

427. НАША область – перша щодо формування спроможних громад : [щомісячний моніторинг Мінрегіону України] // Деснянка. – 2018. – 15 листоп. – С. 1, 3.

ОБЛАСНА РАДА

428. АЛЬТАНКА Глібова, нові автомобілі «швидкої», «Чернігівторф» та ліси – громадам... : сесія обласної ради // Десн. правда. – 2018. – 12 лип. – С. 2.

Обл. рада ухвалила рішення з більш ніж 30 питань порядку денного сесії.

429. ДЗЮБА С. Депутати працювали на майбутнє та з позитивом / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 5 квіт. – С. 2.

З 12-ї сесії облради сьомого скликання, на якій депутати вшанували захисників Вітчизни та колег-депутатів, розглядали фінансову підтримку об'єднаних громад, вирішували питання із заснуванням премії для відзначення переможців обл. конкурсу журналістських робіт тощо.

430. ДЗЮБА С. 15-а сесія обласної ради розпочалась, але не завершилась... Журналісти запитували : бліц-інтерв'ю [депутатів облради] / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 11 жовт. – С. 4.

Розглядалося питання про передачу лісів нинішніх райагролісгоспів у власність ОТГ.

431. У НОВИЙ рік – із новим бюджетом : із засідання сесії облради // Десн. правда. – 2018. – 27 груд. – С. 2.

432. У ЧЕРНІГОВІ буде вулиця імені Леоніда Каденюка // Десн. правда. – 2018. – 31 трав. – С. 2.

Із засідання сесії облради.

ЧЕРНІГІВСЬКА МІСЬКА РАДА

433. 2018 – РІК НОВИХ стандартів : міський голова [В. Атрошенко] відзвітував перед чернігівцями [в Палаці культури імені В. Радченка] // Черніг. відом. – 2018. – 5 груд. – С. 2–3.

434. ДРОЗДОВА К. «Відродження України починається з відродження українських міст!» / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

Нагородження переможців 22-ї загальнонац. програми «Людина року», яке відбулося в Києві. Лауреатом у номінації на звання «Міського голови року серед великих міст» став мер Чернігова В. Атрошенко.

435. ТРИ РОКИ нинішньої міської влади Чернігова // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 2.

436. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ міський голова увійшов до трійки лідерів за рівнем публічності – дослідження громадянської мережі «ОПОРА» // Черніг. відом. – 2018. – 2 трав. – С. 3.

437. ШИЛО О. Перипетії навколо школи № 10, забудова біля Стрижня та збільшення матеріальної допомоги... : сесія Черніг. міськради / Олександр Шило // Десн. правда. – 2018. – 28 черв. – С. 4.

438. ШИЛО О. Тарифи, ремонт будинків, ЖКГ і Ялівщина – як «камені спотикання» : із засідання сесії Черніг. міськради / Олександр Шило // Десн. правда. – 2018. – 8 берез. – С. 4.

439. ШИЛО О. Туристичний інформаційний центр, нові тролейбуси, дитсадок на Масанах і потяг «Чернігів – Гомель» :

остання весняна сесія Черніг. міськради / Олександр Шило // Десн. правда. – 2018. – 7 черв. – С. 2.

ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЯ

440. НА ЧЕРНІГІВШИНІ розвивають прибалтійський напрямок // Десн. правда. – 2018. – 12 квіт. – С. 2.

Перебування в Чернігові Надзвичайного і Повноважного Посла Латвійської Республіки Ю. Пойканса з представниками Мін-ва транспорту країни для підписання меморандуму про забезпечення вантажними вагонами експортерів обл. Док. підписаний разом із керівництвом Черніг. ОДА.

441. ПАРХОМЕНКО Л. Чернігівщина – Білорусь. Довга історія дружніх взаємин / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 5 квіт. – С. 1, 5.

Питання взаємовигідного двостороннього співробітництва між Україною та Білоруссю обговорили в ОДА під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Білорусь в Україні І. Соколом.

442. ПАРХОМЕНКО Л. Чернігівщина – у трійці лідерів з формування ОТГ і перша за темпами зростання іноземних інвестицій : [із звіту голови ОДА В. Куліча перед представниками ЗМІ] / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 25 січ. – С. 2.

ПЕРСОНАЛІЇ

443. КОВАЛЬОВА А. Сезон Куліча завершився : [прощальна прес-конф. голови ОДА В. П. Куліча] / Аліна Ковальова // Гарт. – 2018. – 2 серп. – С. 3.

Президент України П. О. Порошенко підписав Указ (30.07.2018) про звільнення з посади згідно з поданою заявою.

444. БІОГРАФІЧНА довідка [О. П. Мисник (27.12.1971) – новопризначений голова Черніг. ОДА] // Десн. правда. – 2018. – 29 листоп. – С. 2.

Народився в с. Білошицька Слобода Корюківського р-ну.

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ

445. ГІЛЬОВ І. Депутати Бундестагу в Чернігові / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 22 лют. – С. 2.

446. ДЗЮБА Є. На Ічнянщині відновлено «Просвіту» / Євген Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 12 квіт. – С. 4.

447. ПОЛЬСЬКА делегація побувала на 20-річчі Спілки поляків Ніжина // Світ-інфо. – 2018. – 1 листоп. – С. 3.

448. СИДОРОВА В. «Спілка жінок Чернігівщини» святкує 25-річчя / Вікторія Сидорова // Деснянка. – 2018. – 4 жовт. – С. 1.

449. «СЯБРИ»: білоруси Чернігова відзначили 15-річчя товариства // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 2.

450. ФЕДОСЕНКО Н. Українці вшанували пам'ять Героїв Крут : [до 100-річчя легендарного бою] / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 1 лют. – С. 3.

451. ЯСЕНЧУК О. У Чернігові відбувся з'їзд білоруського Руху солідарності «Разам» / Олександр Ясенчук // Світ-інфо. – 2018. – 4 жовт. – С. 5.

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

452. ГОНЧАРОВ Ю. Прагнемо, щоб результати нашої діяльності відповідали викликам часу та сподіванням людей / Юрій Гончаров ; [зап.] Я. Вікторчук // Десн. правда. – 2018. – 18 січ. – С. 1,4.

Ексклюзивне інтерв'ю начальника УСБУ в Черніг. обл.

453. ДРОЗДОВА К. По паспорт – у новий центр : [урочисте відкриття Паспортного центру з обслуговування громадян у Чернігові] / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 22 берез. – С. 4.

454. КАЗІМІРОВ Д. До питання про формування міської міліції в Чернігові навесні 1917 р. / Дмитро Казіміров // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 126–133.

455. НЕТРЕБА А. І. Судова реформа 1864 року на території Ніжинського повіту Чернігівської губернії: особливості впровадження / А. Нетреба // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 39–46.

456. ФЕДОСЕНКО Н. «Порядок в області – заслуга кожного, хто носить поліцейську форму» / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 5 квіт. – С. 2.

Е. В. Альохін, начальник Упр-ня МВС у Черніг. обл., – про пережитки минулого і нинішні нововведення в поліції та про криміногенну ситуацію на Чернігівщині.

ВІСЬКОВА СПРАВА

457. ГАЛЕТА Л. Згорьовані й усміхнені: «Ми – живі! І це – головне!» : як Ічнянщина оговтується після вибухів [на військових складах] / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 1 листоп. – С. 1, 3.

458. ГІЛЬОВ І. «Блокпост пам'яті» / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 22 лют. – С. 4.

У Чернігові відбулося урочисте відкриття першої частини пересувної виставки «Сіверщина. Блокпост пам'яті», присвяченої загиблим в зоні АТО, уродженцям нашого регіону.

459. ДОМОЦЬКИЙ Б. Як на Новгород-Сіверщині вчилися Україну захищати : [вишкіл резервістів, приписаних до військової частини тероборони на півночі Чернігівщини] / Борис Домоцький // Деснянка. – 2018. – 13 груд. – С. 3.

460. ЗАВГОРОДНІЙ Р. Прилуки відсвяткували 84-річчя 184-го [гвардійського Полтавсько-Берлінського важко бомбардувального] авіаційного полку / Руслан Завгородній // Деснянка. – 2018. – 26 лип. – С. 3.

З 1946 р. дислокувався в місті над Удаєм. Розформований у листоп. 2000 р.

461. СТУПАК І. Взводи підсилять марксменами : у «Десні» готують піхотних снайперів нового покоління / Іван Ступак // Народна армія. – 2018. – 1 берез. – С. 1, 9.

Навчальний Центр СВ Збройних Сил України «Десна» у Козелецькому р-ні.

462. ТИТЕНОК Я. Воєнний стан у дії – ревізія бомбосховищ і підготовка до евакуації [в Черніг. обл.] / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 13 груд. – С. 5.

463. ТРАЛЬЩИК «Чернігів» перейшов на бік ворога, а катер «Прилуки» служить Україні // Голос Чернігівщини. – 2018. – 4 жовт. – С. 2

Події в Криму 2014 р. Під час окупації рос. військами в полон потрапили і морські судна, пов'язані з Чернігівщиною. А саме ракетний катер «Прилуки» і тральщик «Чернігів».

464. У ВОГНЯНОМУ кільці. Оборона Луганського аеропорту / [авт.-уклад.: С. Глозов та ін.]. – Харків : Фоліо, 2018. – 540 с. : іл. – (Хроніка).

С. 483, 491–492, 499–500, 505, 511–512, 513–515, 517, 523, 531 : Імена воїнів ЗСУ, уродженців Чернігівщини, які загинули під час оборони Луганського аеропорту. Посмертно відзначені урядовими нагородами

465. ФЕДОСЕНКО Н. На запуск ракет «Джавелін» у Гончарівське [Черніг. р-ну] приїжджав Порошенко / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 31 трав. – С. 3.

Випробування ракет, отриманих від США.

466. ФЕДОСЕНКО Н. Ніжинські рятувальники отримали французького вертольота / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 27 груд. – С. 3.

НАУКА І ОСВІТА В ОБЛАСТІ

НАУКА

467. МІКРОБІОЛОГІЯ в сучасному сільськогосподарському виробництві : матеріали XIII наук. конф. молодих вчених, присвяч. 100-річчю з дня заснування Національної академії аграрних наук України (м. Чернігів, 24–25 жовт. 2018 р.) / Нац. академія аграрних наук України, Ін-т сільськогосп. мікробіології та агропром. вир-ва. – Чернігів : Брагинець О. В., 2018. – 208 с.

468. НОВІТНІ технології сучасного суспільства (НТСС-2018) : наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 12 груд. 2018 р.) : тези доп. / Черніг. нац. технол. ун-т [та ін. ; голова орг. ком. С. М. Шкарлет]. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – 179 с. : іл., табл., граф.

469. ПРОБЛЕМИ екології та еволюції екосистем в умовах трансформованого середовища : матеріали наук. пр. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, Деснянське, 11–12 жовт. 2018 р.) / Нац. ун-т «Черніг. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка ; [редкол.: Ю. О. Карпенко (голова оргкомітету та ін.). – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 392 с. : іл., табл.

470. УНІВЕРСАЛІЇ науки та освіти: формування світогляду особистості нової епохи : матеріали III Міжнар. наук. конф. (1–3 листоп. 2018 р.) / ГО «Наук.-дослід. центр універс. технологій розвитку людини» [та ін.]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 143 с. : іл., табл.

ОСВІТА

471. АДРУГ В. Документи плюс ліхтар / Віталій Адруг // Деснянка. – 2018. – 11 січ. – С. 2.

Музей Черніг. залізничного ліцею № 5 поповнився док. 1915–1917 рр., знайденими на горищі начальника Конотопського залізничного вузла. А сам ліцей відзначив своє 95-річчя.

472. АДРУГ В. Нова українська школа: перші кроки впровадження реформи на Чернігівщині / Віталій Адруг // Деснянка. – 2018. – 4 жовт. – С. 2.

З брифінгу начальника упр-ня освіти і науки ОДА М. Конопацького.

473. ЄЛІСЄЄВА М. У Чернігові відкрився унікальний інклюзивно-ресурсний центр [для дітей з особливими освітніми проблемами] / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 19 груд. – С. 2.

474. ЄЛІСЄЄВА М. Школі, що плекає таланти, – 110 років / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 25 квіт. – С. 15.

Свято в Черніг. муз. школі № 1 імені С. Вільконського.

475. З ІСТОРІЇ освіти Носівщини. Кн. 1. Освітні заклади Носівки / [упоряд. В. М. Фурса]. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 324 с., [24] с. фотоіл. : іл., табл.

476. КООПЕРАТИВНИЙ коледж [у Чернігові]: майже 100 років успішної роботи // Семь дней. – 2018. – 1 фебр. – С. 17.

477. ПАРХОМЕНКО Л. Є така професія – захищати Батьківщину / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 27 груд. – С. 1, 4, 9.

Нарис про Черніг. ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою, який відзначив своє 25-річчя.

478. ПИРІГ П. Школа села Карпилівки [Козелецького р-ну від появи шкільництва в селі у ХІХ ст. до наших днів] / Петро Пиріг, Юрій Конопля // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 69–92.

479. РИГА Д. До питання про історіографію досліджень з історії діяльності Чернігівської класичної чоловічої гімназії у ХІХ–ХХ столітті / Данило Рига // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 142–147.

480. РИГА Д. Скасування гімназійної освіти та процес становлення середніх навчальних закладів міста Чернігова

у 20–30-х роках ХХ ст. / Данило Рига // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 308–311.

481. ТИМОШИК С. Володьководівницькій школі [Носівського р-ну] – 150 років / Сергій Тимошик // Деснянка. – 2018. – 25 жовт. – С. 9.

482. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ колегіум № 11 відсвяткував 80-річний ювілей // Черніг. відом. – 2018. – 5 груд. – С. 4.

ПЕРСОНАЛІЇ

483. ДРОЗДОВА К. У 50-ці найкращих – геній позитивних афірмацій / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 30 серп. – С. 1, 8.

Нарис про вчительку укр. мови і літератури Т. Бутурлим Ніжин. обл. пед. ліцею, яка входить до 50-ки найкращих вчителів України за версією нац. премії «Global Teacher Prize Ukraine».

484. САЛТАН Н. Розробка навчальних програм з всесвітньої історії для народних шкіл Харкова у 1941–1942 рр. / Наталія Салтан, Олександр Салтан // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 189–208.

У ст. йдеться про авторитетних науковців і громад. діячів Харкова, що утворили так звану «дев'ятку» чернігівця В. В. Дубровського. Саме їм вдалося створити нову освітню іст.-інформ. парадигму, що базувалась на принципах дерадянзації, українізації та європеїзації шкільної іст. науки. Висвітлено значення «Букваря для шкіл грамоти» Л. П. Деполович (уродженка с. Ковчин Куликівського р-ну) та Д. Ф. Солов'я (уродженець смт Срібне), найактивнішого члена Харківської «Просвіти».

485. ТИТЕНОК Я. Особлива атмосфера і унікальний колектив Брусилівської школи [Черніг. р-ну на чолі із Л. І. Кириленко, лауреатом премії імені В. Сухомлинського] / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 11 жовт. – С. 7.

486. ДОРОГА життя. Ісаак Мойсейович Клейнер: у спогадах і власних творах. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 287 с., [8] арк. іл. : іл., ноти.

І. М. Клейнер (7.01.1927–1995) – вчитель, засновник і беззмінний керівник туристичного клубу «Вогнище» при Куликівській середній школі (1968).

487. БЄЛЯЄВА Л. Яскраве життя Івана Лагоди : до 150-річчя Черніг. базового мед. коледжу / Леся Беляєва // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 126–132.

І. М. Лагода (1832–1906) – ординатор Черніг. лікарні, викладач клінічних дисциплін фельдшерської школи.

488. ДЗЮБА С. 17-літній Ігор Меліхов здобув Гран-прі в Румунії / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 5.

І. Меліхов – учень 11 класу Черніг. спеціалізованої ЗОШ № 1 із поглибленим вивченням іноземних мов здобув Гран-прі, золоту медаль і тисячу доларів на міжнар. конкурсі з ІТ технологій та робототехніки «Infomatrix-2018», що відбувся у Бухаресті.

ВИЩА ОСВІТА

489. РОМАШКО К. Організація громадської роботи студентів Лівобережної України у 1920-х рр. : гендерний аспект / Катерина Ромашко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 213–219.

Проаналізовані джерела віддзеркалюють громад. діяльність студентів Черніг. Ін-ту народної освіти (ЧІНО), Ніжин. Ін-ту народної освіти (НІНО) та діяльність жіночих організацій у Чернігові.

490. ЧУТКИЙ А. Особові справи студентів Чернігівщини в архіві Київського комерційного інституту / Андрій Чуткий // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 172–182.

**НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. В. ГОГОЛЯ**

491. ДРОЗДОВА К. «Номо sovieticus» : «Для пам'яті про нелегкі часи, а не з туги за ними» / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 15 лют. – С. 20.

Відкриття в одній з аудиторій НДУ імені М. Гоголя музею радянського побуту.

492. ІВАНЕНКО А. О. Наукові студії викладачів загально-освітніх кафедр Ніжинського юридичного ліцею князя Безбородька (1840–1875 рр.) / Аліна Іваненко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 197–200.

493. МОРОЗОВ О. Ніжинські бестселери і 30 тисяч стародруків / Олександр Морозов ; спілкувався С. Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 18 січ. – С. 6.

Розмова з директором бібліотеки НДУ імені М. Гоголя, що була заснована 1820 р.

494. НІЖИНСЬКИЙ державний університет ім. М. Гоголя. Наукові записки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя ; [редкол.: Є. І. Коваленко та ін.]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 219 с. : іл. – (Психолого-педагогічні науки ; № 3). (Наук. вид. Ніжин. вищої шк.)

495. НІЖИНСЬКИЙ державний університет ім. М. Гоголя. Наукові записки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя ; [редкол.: Є. І. Коваленко та ін.]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 167 с. – (Психолого-педагогічні науки ; № 4. Шості бугайківські читання). (Наук. вид. Ніжин. вищої шк.). – Текст укр., англ.

496. ОСІПОВА Г. С. Сторінки історії бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя: роки революції (1917–1920 рр.) / Г. Осіпова // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 90. – С. 216–253.

497. РОЙ С. В. Робітничо-селянський факультет при Ніжинському інституті народної освіти: особливості виникнення

та функціонування протягом 1921–1930-х рр. / Світлана Рой // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 311–315.

498. СИДОРОВА В. Музеї в університеті – не тільки для студентів / Вікторія Сидорова // Деснянка. – 2018. – 4 жовт. – С. 4.

Розмова із Г. Парубець – завідувачкою музейного комплексу НДУ імені М. Гоголя.

ПЕРСОНАЛІЇ

499. АКАДЕМІК Федір Арват. Наука творити добро : спогади, публікації / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя ; уклад.: П. М. Никоненко, Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 193 с. : іл.

500. САМОЙЛЕНКО Г. В. Багатство засіяного і зібраного інтелектуального ужинку академіка Ф. С. Арвата : (до 90-річчя від дня народження) / Григорій Самойленко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 91. – С. 6–11.

Ф. С. Арват (18.04.1928–2.11.1999) – ректор НДУ імені М. Гоголя (1978–1995).

501. ПУХТИНСКИЙ В. К. На жизненном пути. Воспоминания о Нежинском педаг[огическом] институте. Вступление / Вячеслав Пухтинский // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 93. – С. 283–297.

502. ОСІПОВА Г. С. В. К. Пухтинський та його внесок у розвиток бібліотеки Ніжинської вищої школи у 20–30-ті рр. ХХ ст. : (до 130-річчя від дня народження педагога, історика, краєзнавця, філолога, завідувача бібліотеки Ніжинської вищої школи) / Г. Осипова // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 93. – С. 256–283.

В. К. Пухтинський (14.12.1888–2.02.1980) народився в Чернігові. За фахом вчитель. З 1925 р. своє життя пов'язав з Ніжином. Викладав у навчальних закладах міста,

у Ніжинському виші. Додатково завідував науковою бібліотекою. Помер і похований у Ніжині.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» імені Т. Г. ШЕВЧЕНКА

503. БОБИР О. 60 років факультету [початкового навчання], який обирає креативна молодь / Олександр Бобир // Гарт. – 2018. – 24 трав. – С. 4.

504. БОРОВИК А. Заступники директора і проректори Чернігівського державного педагогічного інституту (1955–1982 рр.) : (до 100-річчя від дня народження ректора Черніг. держ. пед. ін.-ту В. М. Костарчука) / Анатолій Боровик, Микола Боровик // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 177–185.

505. БОРОВИК А. Проректори Чернігівського державного педагогічного інституту (університету) за ректора О. Ф. Явоненка (1982–2005 рр.) / Анатолій Боровик, Микола Боровик // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 117–127.

ПЕРСОНАЛІЇ

506. ГЛУХЕНЬКИЙ А. Шлях активної просвітянки : [до 70-річчя від дня народження Т. П. Демченко (6.12.1948) – кандидата історичних наук, доцента Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка] / Андрій Глухенький, Олександр Ясенчук // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 139–140.

507. ОСТАШКО І. «Універсальний солдат» мистецтва: Марина Каранда та її соціальний театр / Ірина Осташко // Голос Чернігівщина. – 2018. – 27 верес. – С. 7.

М. В. Каранда (1974) – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології ун-ту, художній керівник студентського соціального театру «EX LIBRIS», лауреат міжнар. літ.-мистецької премії імені П. Куліша.

508. ВОСЬМІ Сіверянські соціально-психологічні читання : матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. світлій пам'яті засн.

психолого-пед. ф-ту М. А. Скока (1948–2016), 6 груд. 2017 р., м. Чернігів / Нац. ун-т «Черніг. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, психолого-пед. ф-т ; [наук. ред. : О. Ю. Дроздов, І. І. Шлімакова]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 339 с.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

509. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27 листоп. 2018 р.) : тези доп. / [відп. за вип. О. О. Сидоренко]. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – 165 с. : табл.

З нагоди 25-річчя кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту ун-ту.

510. ПИСЬМЕНЮК М. Кафедри інформаційних та комп'ютерних систем ЧНТУ – 30 років / Марія Письменюк // Десн. правда. – 2018. – 17 трав. – С. 4.

511. УКРАЇНА – ЄС. Інновації в освіті, технологіях, економіці та праві = Ukraine – EU. Innovations in education, technology, business and law : зб. міжнар. наук. праць, 24–28 квіт., 2018 р. / [Черніг. нац. технол. ун-т [та ін.] ; голов. ред. С. Шкарлет]. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – 381 с. : рис., табл. – Текст укр., англ.

512. ФЕДУСЬ В. Для учасників АТО – безкоштовне навчання [в Черніг. нац. технолог. ун-ті в рамках проєкту «Україна – Норвегія»] / Валентина Федусь // Десн. правда. – 2018. – 6 верес. – С. 3.

513. ЧЕПУРНИЙ В. Відкрили Студентську площу / Василь Чепурний // Голос України. – 2018. – 20 верес. – С. 6.

Пам'ятник науці і Студентську площу відкрито перед будівлею Черніг. нац. технолог. ун-ту.

АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

514. ВМЕСТО ПТУ – Академія // Семь дней. – 2018. – 7 июня. – С. 13.

Академія в Чернігові отримала приміщення колишнього деревообробного ПТУ на вул. Музичній, де відбувається ремонт.

515. ДЗЮБА С. Кафедра військової підготовки в Академії Державної пенітенціарної служби – єдина в області / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 6 груд. – С. 2.

516. КАРАСЬ С. Академія ДПтС відкрила двері [для учнів випускних класів] / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 13 груд. – С. 3.

517. ОЛЕКСІЙ Тогочинський, ректор Академії ДПтСУ: До нас ідуть не заради диплома, а за знаннями // Семь дней. – 2018. – 24 мая. – С. 9.

КУЛЬТУРНЕ І МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ ОБЛАСТІ

518. ДЗЮБА С. Грандіозний фестиваль у Пісках: мрії збуваються / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 14 черв. – С. 3.

Нарис про V Всеукр. фестиваль «Відродження українського села, його духовності і культури», який відбувся в с. Піски Бахмацького р-ну.

519. ДЗЮБА С. Тисячі людей побували на цьогорічному святі «Качанівські музи» / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 13 верес. – С. 5.

Велике літ.-мистецьке свято відбулося у НІКЗ «Качанівка».

520. ЄЛІСЄЄВА М. У Чернігові святкували Новруз Байрам / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 28 берез. – С. 19.

Свято початку весни, яке відзначають у багатьох країнах Близького Сходу, а відтепер і в Україні. У Чернігові – вперше. На свято завітали голова Об'єднаного конгресу азербайджанців

України Ровшан Тагієв, народний артист України, голова Азербайджанського культурного центру імені М. Магомаєва в м. Києві Г. Аббасов.

521. ТИТЕНОК Я. «Шабля»: в Батури́нській громаді відгудів фестиваль європейського рівня / Яна Титенок // Голос Чернігівщини. – 2018. – 5 лип. – С. 2.

Козацьке свято у новому форматі – «Батури́нФест».

ПЕРСОНАЛІЇ

522. ПРАЦІВНИКИ культури і мистецтва України, іноземні громадяни, удостоєні державних нагород, почесних звань України та зарубіжних країн у II півріччі 2017 року / уклад. О. М. Ісаченко ; відп. за вип. В. М. Іващенко. – Київ, 2018. – 43 с. – (НБУ ім. Я. Мудрого).

С. 32 : Каганова І. Я. – завідувачка відділу Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка, удостоєна звання засл. працівник культури України.

С. 33 : Лаєвський С. Л. – директор Черніг. іст. музею імені В. В. Тарновського, удостоєний звання засл. працівник культури України.

523. ПРАЦІВНИКИ культури і мистецтва України, іноземні громадяни, удостоєні державних нагород, почесних звань України та зарубіжних країн у I півріччі 2018 року / уклад. О. М. Ісаченко ; відп. за вип. В. М. Іващенко. – Київ, 2018. – 35 с. – (НБУ ім. Я. Мудрого).

С. 12 : Буняєв А. В. – актор Ніжинського академ. укр. драмтеатру імені М. Коцюбинського, удостоєний звання засл. артиста України.

С. 28 : Студьонова Л. В. – бібліотекар Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка, удостоєна звання засл. працівник культури України.

524. ГІЛЬОВ І. Чи можна тому довірять, що Кошмалу 65?! / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 16 серп. – С. 8.

В. М. Кошмал (10.08.1953) – черніг. фотограф, лауреат виставки фотохудожніх робіт у Раді Європи (м. Страсбург, Франція). Народився в Бахмачі.

525. КУННОВА О. Які голоси у весни? / Олена Куннова // Десн. правда. – 2018. – 3 трав. – С. 7–8.

Бесіда з фотохудожником В. Тугучовим, фотовиставка якого «Птахи Чернігівщини» відкрилася у Черніг. міської бібліотеки імені М. М. Коцюбинського.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

526. БІБЛІОТЕКИ пропонують досвід // Світ-інфо. – 2018. – 19 лип. – С. 2.

Круглий стіл «Я пропоную свій досвід», який відбувся завдяки обл. від-ню УБА в партнерстві з Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка в Ріпкинському р-ні на базі Замглайської селищної бібліотеки – переможця конкурсу «Краща бібліотека року».

527. ВАКУЛЕНКО Л. Хранителі мудрості : замітки до історії Ічнянської район. б-ки для дорослих імені Степана Васильченка, згодом Центральна район. б-ка / Любов Вакуленко, Таміла Пилипенко // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 125–134.

528. ДЗЮБА С. Відкрили міні-музей Олександра Довженка в Чернігові [у міській бібліотеці для дітей імені О. Довженка] / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 20 верес. – С. 5.

529. КАЛЮЖНА Н. Двадцять років на варті духовності / Наталія Калюжна // Живи з надією. – 2018. – 1 лип. – С. 6.

Клуб «Берегиня» Носівської центральної район. б-ки.

530. КАРАСЬ С. Проблеми й перспективи бібліотек в ОТГ / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 7 черв. – С. 3.

У Чернігові та Кіптівський ОТГ Козелецького р-ну відбувся «круглий стіл» «Розвиток молодіжного культурного простору громади», організований ОУНБ імені В. Г. Короленка та Черніг. центром розвитку місцевого самоврядування.

531. КУРИКО В. Фінансувати чи не фінансувати: чим живуть міські бібліотеки / Віра Курико // Семь дней. – 2018. – 7 марта. – С. 4.

Із засідання Черніг. міськради, на якому розглядався формат діяльності б-к.

532. ПРИЩЕПА О. І погостювали, і допомогли / Олексій Прищепка // Гарт. – 2018. – 20 верес. – С. 9.

Активісти волонтерського ГО «Допомагай і подорожуй» з Черкас завітали до Седнева Черніг. р-ну та Нового Бикова Бобровицького р-ну з метою допомогти місцевим б-кам перетворитися на сучасні інформ. центри.

533. ТРАНСФОРМАЦІЯ бібліотек в умовах об'єднаних громад // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 2.

Таку назву мав обл. семінар бібліотекарів, який відбувся у Сновську на базі район. б-ки за участі директора Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка І. М. Аліференко.

ПЕРСОНАЛІЇ

534. ГАВРИШ К. Книжковий світ Оксани Лопати [завідувачки бібліотеки-філії с. Козари Носівського р-ну] / Катерина Гавриш // Живи з надією. – 2018. – 15 трав. – С. 9.

535. ВАКУЛЕНКО Л. До літопису головної ічнянської бібліотеки / Леся Вакуленко, Таміла Пилипенко // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 9. – С. 87.

Л. П. Майстренко – завідувачка абонементу Ічнянської центральної район. б-ки з 1952 р. З 1986 р. – на пенсії. Померла 2014 р. Племянниця поета В. Чумака.

536. ГОРОБЕЦЬ С. М. Андрій Федорович Мартиненко. 1888–1968 / Сергій Горобець. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 80 с. : іл. – (Відомі петрушинці).

Кн. присвячено розповсюджувачу книжок, завідувачеві б-ки, громад. діячеві з с. Петрушин Черніг. р-ну.

ЧЕРНІГІВСЬКА ОУНБ імені В. Г. КОРОЛЕНКА

537. А ДОБРА пам'ять житиме // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 5.

Літ. вечір «Лишаючи свій слід» у рамках засідання клубу «Краєзнавець», присвяч. 80-річчю від дня народження відомого письменника С. П. Реп'яха (1938–2012).

538. АДРУГ В. «Цей невгамовний Карнабед...» / Віталій Адруг // Деснянка. – 2018. – 26 квіт. – С. 8.

Спільне засідання членів клубу «Шанувальники старого Чернігова» та читачів б-ки на тему «Андрій Карнабед: життя, творчість, пам'ятки», присвяч. архітектору, краєзнавцю, який боровся за збереження кожного старовинного будинку у місті.

539. АЛІФЕРЕНКО І. «Дякуємо всім, хто нині допомагає нашій бібліотеці» / Інна Аліференко ; спілкувався С. Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 12 лип. – С. 4.

Збитки, нанесені шаленою зливою ОУНБ імені В. Г. Короленка. Про те, як тут самовіддано рятують книжки, підшивки газет з фонду б-ки розповідає директорка закладу І. М. Аліференко.

540. АНТОНЕНКО П. Що показало підтоплення обласної бібліотеки ім. В. Короленка [внаслідок великої зливи у ніч на 30 черв. 2018 р.] / Петро Антоненко // Світ-інфо. – 2018. – 19 лип. – С. 4.

541. БІБЛІОТЕКА ім. Короленка показала свої рідкісні та цінні видання [на виставці «100+»] // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 12.

542. ВИСТАВКА [художниці] Ядвіги Поплавської [в ОУНБ імені В. Г. Короленка] // Світ-інфо. – 2018. – 5 лип. – С. 3.

543. ГАЛЕТА Л. Гори книжок та підшивок рятують гармати і добрі люди / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 19 лип. – С. 4.

У Чернігові недавня потужна злива зіпсувала унікальні видання з фондів б-ки. Наслідки і рятувальні роботи.

544. ГАЛЕТА Л. Фонди сушили дві сотні людей і 56 установ та організацій / Лариса Галета // Деснянка. – 2018. – 9 серп. – С. 4.

545. ГІЛЬОВ І. «І оберіг, і символ долі...» / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 17 трав. – С. 5.

Назва виставки, що відкрилася в б-ці напередодні Дня матері в Україні. Представлені унікальні вироби черніг. майстринь.

546. ГІЛЬОВ І. Особливий фотопогляд на світ / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 8 лют. – С. 4.

Звітна фотовиставка робіт членів обл. орг. Нац. спілки фотохудожників України відкрилася в ОУНБ імені В. Г. Короленка, з якою майстри плідно співпрацюють.

547. ДЗЮБА С. Імпреза в Чернігові : [бесіда з укр. журналістом, засл. працівником культури України Ю. Плаксюком, який презентував свій двотомник художньої прози «Все в минулому»] / Сергій Дзюба // Культура і життя. – 2018. – 28 груд. – С. 4.

548. ЄЛІСЄЄВА М. Осінній антидепресант / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 21 листоп. – С. 15.

Проект бібліопростор «А+» ОУНБ імені В. Г. Короленка.

549. ЄЛІСЄЄВА М. «Чарівна усмішка природи» від поетичного клубу «А+» / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 20 черв. – С. 15.

Поетичний бібліопростір «А+» створений з ініціативи директорки б-ки І. М. Аліференко.

550. КАГАНОВА І. Внесок Іллі Шрага у створення та діяльність Чернігівської громадської бібліотеки / Ірина Каганова // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 88–93.

551. КАГАНОВА І. «Людина доти живе, доки про неї пам'ятають, говорять і продовжують її справи» / Ірина Каганова // Тхія. – 2018. – 19 янв. – С. 4.

Засідання клубу «Краєзнавець», присвяч. 60-річчю від дня народження Г. М. Кураса (22.12.1957–16.03.2008) – історика, архівознавця, краєзнавця-дослідника, випускника Черніг. пед. ін-ту імені Т. Г. Шевченка, кандидата іст. наук. Дитинство та юнацькі роки його пройшли у м. Щорсі (Сновську). З 1998 р. жив у Нью-Йорку.

552. КАГАНОВА І. Я. «Привабливість його особистості – незгасна» / Ірина Каганова // Сновські краєзнавчі читання. – Сновськ, 2018. – Вип. 2. – С. 52–57.

Г. М. Курас як читач ОУНБ імені В. Г. Короленка. Благодійний вчинок рідних вченого-історика щодо бібліотеки.

553. КАГАНОВА І. Сторінками творів Макса Нордау: з колекції рідкісних книг Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка / Ірина Каганова // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 119–123.

Макс Нордау (20.07.1849–23.01.1923) – соціолог, лікар, письменник, політик і співзасновник Всесвітньої сіоністської організації.

554. КАГАНОВА І. «У пошуках нових героїв» / Ірина Каганова // Десн. правда. – 2018. – 27 верес. – С. 5.

У рамках засідання клубу «Краєзнавець» відбувся літ. вечір, присвяч. творчості письменниці з Коропа В. Михайленко.

555. КВІТНИЦЬКИЙ С. «Він був добрим, наскільки може бути доброю людиною» / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 7.

Вечір пам'яті укр. письменника, журналіста і краєзнавця В. М. Леуса (2.07.1946–26.12.2017). Жив і працював у Чернігові.

556. КВІТНИЦЬКИЙ С. Миколі Будлянському вручили нагороду імені Пантелеймона Куліша [на засіданні клубу «Краєзнавець»] / Сергій Квітницький // Культура і життя. – 2018. – 23 берез. – С. 14.

557. КВІТНИЦЬКИЙ С. На честь видатного українця Леоніда Глібова / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 8 берез. – С. 5.

Урочисте нагородження лауреатів літ.-мистецької премії імені Л. Глібова на засіданні клубу «Краєзнавець».

558. КВІТНИЦЬКИЙ С. Як щиро і світло пливе час для Миколи Будлянського... / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 7.

З презентації книг письменника, публіциста, журналіста, краєзнавця М. Будлянського з Чернігова.

559. МИЧКО С. Бібліо-трансформери : з укр. «читальнями» почали відбуватися серйозні метаморфози / Світлана Мичко // Україна молода. – 2018. – 10 січ. – С. 13.

У Тернополі відбулася конф. на тему «Дієва бібліотека громади: пошуки майбутнього», у якій взяла участь директорка ОУНБ імені В. Г. Короленка І. М. Аліференко.

560. ОСТАШКО І. Парад талантів від сильних духом людей / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 6 груд. – С. 5.

Відкриття у б-ці творчої виставки «Прекрасне своїми руками». Автори виробів – відвідувачі Центру роботи з людьми з особливими потребами «Долати перешкоди разом», який діє у б-ці дев'ять років.

561. ПЛАУНОВА О. Вшановуючи українського поета-байкаря / Оксана Плаунова // Вісн. Кн. палати. – 2018. – № 3. – С. 15–16.

Йдеться про біобіблогр. покажчик «Леонід Іванович Глібов та Чернігівщина», виданий ОУНБ імені В. Г. Короленка.

562. ПЛАУНОВА О. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Короленка в житті Віталія Леуса / Оксана Плаунова // Леус В. М. Чому замовкли солов'ї... : повість, оповідання, спогади / Віталій Леус. – Чернігів, 2018. – С. 114–116.

563. ПОЛІЩУК Т. Леонід Терехович. Повернення / Таїсія Поліщук // Деснянка. – 2018. – 12 квіт. – С. 8.

З презентації посмертної збірки віршів «...До правди незалежного життя» поета Л. Тереховича (1941–1992).

564. ПОПОВИЧ О. У бібліотеці Короленка дарували книги [з нагоди Міжнар. дня дарування книг] / Олена Попович // Десн. правда. – 2018. – 22 лют. – С. 2.

565. ПРЕДСТАВЛЕННЯ книги Євдокії Тютюнник «Грабовський» [на засіданні клубу «Краєзнавець»] // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 3.

Черніг. журналістка присвятила свій твір укр. поетові П. Грабовському, його нащадкам, доля яких закинула до Киргизстану.

566. ПРИЩЕПА О. Чернігівський потоп / Олексій Прищепя, Світлана Ткаченко, Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 5 лип. – С. 1, 12.

Наслідки зливи, яка пройшла в Чернігові у ніч із 29 на 30 черв. За добу в місті випало більш ніж місячна норма опадів – 72 міліметри. Затопило й ОУНБ імені В. Г. Короленка. Постраждало чимало важливих та унікальних бібліотечних док.

567. У БІБЛІОТЕЦІ ім. Короленка – виставка Міжнародного фотосалону «Планета дітей» // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 15.

568. У БІБЛІОТЕЦІ ім. Короленка відкрито «Куточок духовної літератури» // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 3.

569. У БІБЛІОТЕЦІ Короленка вийшов покажчик «Історики та краєзнавці Чернігівщини» // Світ-інфо. – 2018. – 15 листоп. – С. 13.

Побачив світ 23-й вип. серії, присвячений черніг. історику, краєзнавцю, педагогу та громад. діячеві М. О. Константиновичу (1844–1886).

570. УТИРО Н. Поезія після дощу / Наталія Утиро : [червневий бібліопростір «А+» відбувся у сквері імені Б. Хмельницького] // Десн. правда. – 2018. – 21 черв. – С. 7.

571. УТИРО Н. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка як соціокультурний центр громади міста / Наталія Утиро // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2018. – Вип. 49. – С. 230–241.

572. ЮХИМЕНКО Г. «За значний особистий внесок...» / Ганна Юхименко // Гарт. – 2018. – 22 берез. – С. 10.

Указом Президента П. Порошенка від 7.03.2018 р. звання «Заслужений вчитель України» присвоєно директорові Новгород-Сіверської гімназії № 1 В. Мокряковій, а звання «Заслужений працівник культури України» бібліотекареві Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка Л. Студьоновій.

ЧЕРНІГІВСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА МІСЬКА БІБЛІОТЕКА імені М. КОЦЮБИНСЬКОГО

573. ГІЛЬОВ І. «Залізна гра» в бібліотеці : [презентація фотовиставки білоруських фотохудожників «Залізна гра» за мотивами Грюнвальдської битви XV ст.] / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 19 лип. – С. 2.

574. ЄЛІСЄЄВА М. «Літературна корчма» запрошувала до «Бібліотечного бульвару» [на подвір'ї біля б-ки] / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 29 серп. – С. 15.

«Бібліотечний бульвар» – просвітницький проєкт б-ки.

575. КУННОВА О. «Знайомтесь – Литва!» : фотовиставка [в б-ці] / Олена Куннова // Десн. правда. – 2018. – 21 черв. – С. 4.

576. НА ФОТОВИСТАВЦІ – древня Білорусь // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 3.

У б-ці імені М. Коцюбинського відкрилася виставка, присвячена пам'яті А. А. Бірліка (1944–2018) – доцента кафедри фотожурналістики, лауреата міжнар. виставок художньої фотографії, який жив і працював у Мінську.

577. СИДОРОВА В. Короноване слово Володимира Ворони з Варви : талановитий чоловік презентував у Чернігові свою книгу «Відступник» / Вікторія Сидорова // Деснянка. – 2018. – 1 листоп. – С. 4.

Іст. роман «Відступник», автор якого народився у Коропі, а живе у Варві, став одним із переможців Міжнар. літ. конкурсу «Коронація слова-2018».

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

578. ВЕРЕСОЦЬКА В. Чернігівська обласна бібліотека для дітей: 120 років у житті Чернігівщини / Віра Вересоцька, Лариса Казакова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 356–360.

579. КЛЮЙ Т. Дитячу книгозбірню захищав сам Михайло Коцюбинський / Тамара Клюй // Десн. правда. – 2018. – 3 трав. – С. 7.

120 років б-ці для дітей. Історія книгозбірні почалася від 5 трав. 1898 р., коли із загальної читальні Черніг. громад. б-ки (нині ОУНБ імені В. Г. Короленка) було відокремлено дитячий відділ.

580. КЛЮЙ Т. М. Книгозбірні – 120, а найстаршому читачеві – 94! / Тамара Клюй ; спілкувався А. Ясний // Десн. правда. – 2018. – 20 верес. – С. 7.

Ексклюзивне інтерв'ю директорки б-ки.

581. ЛІТО з книгою : [літня читацька альтанка б-ки] // Десн. правда. – 2018. – 7 черв. – С. 7.

МУЗЕЇ. МУЗЕЙНА СПРАВА. АРХІВ

582. ART museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. Вип. 2 / [кол. авт.: З. Чегусова та ін. ; відп. ред. Ю. В. Ткач] ; Департамент культури і туризму, національностей та релігій Черніг. ОДА, Черніг. обл. худож. музей ім. Григорія Галагана. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 263 с. : іл. кольор.

3б. укладений за матеріалами Всеукр. наук. конф. «Мистецтво України в контексті європейської культури. Українські музеї та європейський культурний простір».

583. БОГДАНОВА М. Задля і завдяки Любові : пам'яті Анатолія Івановича Вареника / Маргарита Богданова // Десн. правда. – 2018. – 5 квіт. – С. 7.

Засновник, директор і екскурсовод музею Лісковиці в Чернігові.

584. ДНЕПРОВСКИЙ паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель) / редкол.: В. М. Метлицкая (отв. ред.), А. Б. Коваленко и др. – Минск : Четыре четверти, 2018. – 216 с.

Дослідниками зібрані актуальні відомості про суміжні території Гомельської (Білорусь) і Черніг. (Україна) обл. Міжнар. конф. проведено в рамках проекту «Про партнерство місцевих музеїв до широкого транс прикордонного культурного співробітництва».

585. КАРАСЬ С. Станіслав Іващенко: марафонець і... засновник інтернет-музею «Дерев'яне мереживо Чернігова» / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 25 жовт. – С. 9.

586. КЛОЧКО Н. Тихий ювілей : до 90-річчя створення Прилуцького округового музею, історія якого нерозривно пов'язана з ім'ям славетного ічнянця Василя Маслова / Олена Клочко // Оживає минувщина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 152–156.

587. МАЙКО І. З часів земства / І. Майко // Літ. Чернігів. – 2018. – № 2. – С. 138–140.

До історії Остерського краєзн. музею.

588. МЕМОРІАЛЬНИЙ музей М. І. Кибальчича: смт Короп, Чернігівська область / Черніг. земляцтво, Укр. культур. фонд ; [авт. тексту Т. Літошко]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 24 с. : іл., фото. – (Знати, берегти, любити).

589. МІСЦЕВІ музеї: нові форми та інновації : матеріали Міжнар. музейного форуму (11–12 черв. 2018 р., Чернігів) / [Л. Бабич та ін.; редкол.: С. Л. Лаєвський (відп. ред.) та ін.] ; Гомель. обл. первинна орг. Громад. орг. «Білорус. зелений хрест», Нац. ун-т «Черніг. колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Черніг. обл. іст. музей ім. В. В. Тарновського. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 135, [16] с. : фот. кольор. – Укр., біл., рос.

Міжнар. музейний форум у рамках проекту «Від партнерства місцевих музеїв до широкого транскордонного культурного співробітництва». Проаналізовано форми і методи співпраці з різними категоріями відвідувачів, наведено інформ. про стан справ у білорус. та укр. музеях прикордоння.

Із змісту : Трухан О. Сучасні засоби вивчення музейної аудиторії. Практичний досвід Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарновського / Олена Трухан, с. 76–81. Зоць Т. Місцева громада в [Прилуцькому] музеї: від пасивності до партиципативності / Тетяна Зоць, с. 90–94. Бабич Л. Корюківський музей як культурний центр та громадський відкритий простір / Людмила Бабич, с. 95–99. Ярмуш О. Сосницький літературно-меморіальний музей в контексті життя краю / Ольга Ярмуш, с. 100–104. Ральченко І. А що сьогодні в [Черніг. обл. художньому] музеї?, с. 105–109. Коцюбинська Н. Мистецькі проекти у просторі меморіального музею : (з досвіду роботи Черніг. літ.-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського) / Наталія Коцюбинська, с. 110–115.

Сердюк Н. Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» як місто утворюючий чинник Батурина / Наталія Сердюк, с. 127–131.

590. НІЖИНСЬКИЙ музей потрапив до десятки незвичних музеїв країни // Голос Чернігівщини. – 2018. – 2 серп. – С. 2.

Йдеться про унікальний для України музейний заклад «Ніжинська поштова станція», присвяч. розвиткові поштової справи у період із XVII і до початку XX ст.

591. ПАДАРОЖНИК па музейнай прасторы Гомельшчыны і Чарнігаушчыны = Путівник по музейному простору Гомельщини та Чернігівщини / Гомель. обл. першас. арг. грамад. арг. «Беларускі зялены крыж», Нац. ун-т «Чарніг. калегіюм» ім. Т. Г. Шаучэнкі, Гіст.-археалаг. музейны комплекс «Старажытны Любеч» ; [кіраунік праекта Г. А. Выгонная]. – Мінск : Альгіора Форте, 2018. – 159 с. : іл. – Текст : беларус, укр., рус. і англ. мовамі.

592. РОЙ С. В. Зібрання творів Миколи Гоголя (перевидання кінця XIX ст.) у фондах Ніжинського краєзнавчого музею імені Івана Спаського / С. Рой // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 92. – С. 361–367.

593. СУШКО Н. Відкрийте для себе музей археології [в Батурині] / Наталія Сушко // Світ-інфо. – 2018. – 2 серп. – С. 13.

594. ТУРИСТИЧНІ ворота з'явилися на Чернігівщині // Голос Чернігівщини. – 2018. – 22 лют. – С. 2.

При в'їзді до Черніг. обл., у с. Калитянське Козелецького р-ну, відкрито музей «Чернігівщина – подорож крізь віки».

595. ШАПОШНИКОВ Д. Музей історії Чернігова. Ідея ще жива? / Денис Шапошніков // Семь дней. – 2018. – 23 авг. – С. 8–9.

У 2017 р. міський голова Чернігова В. Атрошенко виголосив ідею створення Музею історії Чернігова на Валю (вул. Музейна, 8). Журналісти встановили, що процес створення Музею розпочато і складається він з кількох етапів.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ імені В. В. ТАРНОВСЬКОГО

596. ДЕШУРА О. Трактор «Запорожець» і унікальні скарби-колекції храму сіверської історії : [Черніг. іст. музей імені В. В. Тарновського] / Олег Дешура // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 15 листоп. – С. 5.

597. ДЗЮБА С. Григорій Щербина – дипломат, який став героєм / Сергій Дзюба // *Десн. правда*. – 2018. – 22 листоп. – С. 3.

У музеї відбувся вечір «Дипломатична служба: виклики часу – минуле і сьогодні», присвяч. 150-річчю від дня народження дипломата, уродженця Чернігова Г. С. Щербини (21.11.1868–27.03.1903).

598. КРУГЛИЙ стіл «Євреї та українці: тисячоліття співіснування» [відбувся за участі Канадського благодійного фонду «Українсько-канадська зустріч» і професора історії та політології університету Торонто Павла-Роберта Магочія] // *Світ-інфо*. – 2018. – 1 листоп. – С. 3.

599. ОСТАШКО І. Життєва історія щасливої людини [М. Блакитного – вченого секретаря музею імені В. В. Тарновського] / Ірина Осташко // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 20 груд. – С. 7.

600. ОСТАШКО І. Прогноз щодо майбутнього Донбасу та Криму від перспективного чернігівського історика [О. Бондаря – кандидата історичних наук, старшого наук. співробітника музею] / Ірина Осташко // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 13 верес. – С. 7.

601. САДИБА родини Лизогубів : (філія Черніг. обл. іст. музею імені В. В. Тарновського). смт Седнів, Черніг. обл. / Черніг.

земляцтво, Укр. культур. фонд. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 24 с. : кольор. іл.

602. СИНЕЛЬНИК І. Акція «Ніч у музеї» як зразок ефективної комунікації з відвідувачами : (на прикладі Черніг. іст. музею імені В. В. Тарновського) / Ірина Синельник // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 154–158.

603. СИТИЙ І. Конотопські та Кролевецькі цехові прапори / Ігор Ситий // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 48–54.

На прикладі артефактів музею імені В. В. Тарновського та Конотопського краєзн. музею.

604. СИТИЙ І. Чернігівському полку 370 років! / Ігор Ситий // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 265–267.

Виставка, на якій було репрезентовано низку оригінальних док.

605. СКАРБНИЦЯ української культури : зб. наук. пр. Вип. 19, спецвип. 2. Каталог печатних книг Музея українских древностей В. В. Тарновского. Составленный в 1901 году М. Н. и Б. Д. Гринченко. Ч. 1 / Черніг. іст. музей ім. В. В. Тарновського, Департамент культури і туризму, національностей та релігій Черніг. облдержадмін., Черніг. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України ; [редкол.: О. Б. Коваленко (голова) та ін.]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 297 с.

Ч. 2. – 2018. – 225 с.

НАІЗ «ЧЕРНІГІВ СТАРОДАВНІЙ»

606. АДРУГ В. Нагорода знайшла лауреата : [медаль «За віру і відданість Чернігову та клубу «Колекціонер» отримав завідувач відділу наук. досліджень печер та пам'яток археології, відомий знавець старого Чернігова, В. Я. Руденок] / Віталій Адруг // Деснянка. – 2018. – 8 листоп. – С. 4.

607. ВАНЖУЛА О. До історії створення перших музейних експозицій Чернігівського державного архітектурно-історичного

заповідника / Олена Ванжула // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 6–20.

608. ЄЛІСЄЄВА М. «Заради майбутнього» Марини Соченко / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 29 серп. – С. 15.

У приміщенні Колегіуму відкрилася виставка сучасної художниці М. Соченко з Києва, викладача Нац. академії образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА).

609. «НЕВІДОМА війна в обличчях» : [назва виставки з нагоди 100-річчя завершення Першої світової війни] // Черніг. відом. – 2018. – 14 листоп. – С. 15.

610. РУДЕНОК В. Історія освіти на Чернігівщині : виставка з колекції Володимира Руденка / Володимир Руденок // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 14.

На виставці представлені фотографії, док., навч. літ. та інші предмети, що характеризують навчальний процес на Чернігівщині у ХІХ–ХХ ст.

611. СИДОРОВА В. Відроджені святині : [відкриття експозиції із 35 ікон із фондової колекції, які вдалося врятувати від забруднення і пошкодження] / Вікторія Сидорова // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 3.

612. СИДОРОВА В. Нова виставка в Колегіумі – це мандрівка у світ літературних героїв / Вікторія Сидорова // Десн. правда. – 2018. – 8 берез. – С. 7.

На виставці представлені роботи укр. художника І. Їжакевича.

613. ТАРАСЕНКО Л. Прикоснуться к царской жизни... / Людмила Тарасенко // Деснянка. – 2018. – 1 берез. – С. 9.

З виставки, на якій представлені 70 корон і головних уборів правителів різних країн.

НКЗ «ГЕТЬМАНСЬКА СТОЛИЦЯ» В БАТУРИНІ

614. КІЯШКО Л. Наукові здобутки Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» : до 25-ї річниці НКЗ «Гетьманська столиця» / Любов Кіяшко // Слово «Гетьманської столиці». – 2018. – № 2. – С. 2.

615. ЛОМКО О. «Же пре з шаблю маєм право» / Оксана Ломко // Десн. правда. – 2018. – 21 черв. – С. 4.

Триденний Батуринфест «Шабля», приурочений до Дня Конституції України. Організатор – НКЗ «Гетьманська столиця».

616. ОСТАШКО І. Воскові гетьмани за 10 тисяч доларів запрошують туристів до Батурина / Ірина Осташко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 15 листоп. – С. 5.

Батурин – унікальна туристична перлина. У Гетьманському будиночку встановлено воскові фігури Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича, Петра Дорошенка, Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Івана Мазепи, Пилипа Орлика.

617. САЄНКО Н. Батурин зустрічав нащадка гетьмана Розумовського / Наталія Саєнко // Світ інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 13.

Перебування в «Гетьманській столиці» Грегора Розумовського, професійного історика, на запрошення каналу «1+1» для участі у розслідуванні родинної легенди, пов'язаної з таємницею могили гетьмана К. Розумовського в Батурині тощо.

618. ШЕПЕЛЬ І. «Кампанья ді Рома» : Батурин – гетьманська столиця / Ірина Шепель // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 13.

Історія оригінальної картини ХІХ ст. «Кампанья ді Рома» польського художника Генріка Цешковського, яка розміщена в експозиції палацу К. Розумовського.

ІСТОРИКО-АРХЕОЛОГІЧНИЙ КОМПЛЕКС «ДРЕВНІЙ ЛЮБЕЧ»

619. В ОНОВЛЕНОМУ «Древньому Любечі» показали 2000-річні артефакти // Деснянка. – 2018. – 1 листоп. – С. 3.

Презентовані фонди відкритого зберігання та інтерактивного обладнання.

620. ДРОЗДОВА К. Музейного приміщення ОТГ не віддають? / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 18 січ. – С. 3.

Постійна комісія Черніг. облради з питань упр. та розпорядження об'єктами комунальної власності рекомендувала відхилити клопотання Любецької ОТГ про передачу у власність громади майнового археолог. музейного комплексу «Древній Любеч».

621. ДРОЗДОВА К. Пристрасті навколо Любецького музею / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 11 січ. – С. 4, 10.

На початку груд. 2017 р. на сесії Любецької ОТГ було прийнято рішення про клопотання перед обл. радою щодо передачі у власність ОТГ частини приміщень та земельної ділянки, де розмістився музей.

622. СИДОРОВА В. У «Древньому Любечі» створюють відкрите фондосховище / Вікторія Сидорова // Деснянка. – 2018. – 17 трав. – С. 3.

Іст.-археолог. музейний комплекс «Древній Любеч» став учасником міжнар. проєкту «Дніпровський паром». Його мета – налагодити співпрацю між музеями Чернігівщини і Гомельщини. Проєкт підтримує ЄС, а реалізує громад. орг. з Білорусі «Зелений Хрест».

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ХУДОЖНІЙ
МУЗЕЙ імені Г. ГАЛАГАНА**

623. ДЕМЧЕНКО С. Музей та початкова школа: практичний досвід взаємодії / Світлана Демченко // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 185–194.

Висвітлюється конкретний практичний досвід ЧОХМ імені Г. Галагана у роботі з дітьми молодшого віку на прикладі пізнавальної інтерактивної екскурсії «Мистецькі знахідки».

624. ДЗЮБА С. Краса душі Олени Мамчич / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 27 груд. – С. 15.

З творчого вечора черніг. поетеси О. Мамчич у музеї.

625. ДЗЮБА С. Переможець кобр / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 5 ; Культура і життя. – 2018. – 1 черв. – С. 13.

Ук Дара Чан – член Нац. спілки художників України, камбоджієць за походженням, громадянин України, персональна виставка творів якого відкрилася в ЧОХМ імені Г. Галагана. Він лауреат Міжнар. літ. премії імені М. Гоголя «Тріумф».

626. ЄЛІСЄЄВА М. «Останній гетьман. Незавершена подорож» [таку назву має проєкт присвяч. гетьману П. Скоропадському журналіста І. Чайки, презентований у музеї імені Г. Галагана] / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 5 груд. – С. 15.

627. ЄЛІСЄЄВА М. Художньому музею – 35 / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 17 жовт. – С. 15.

628. КУРАЧ С. Інтерактивне заняття для школярів у межах музейної виставки відреставрованих експонатів / Світлана Курач // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 202–205.

629. ЛАЗУН О. Школярка [Д. Крисанова з Чернігова] ілюструє благодійні книги для британського видавництва / Ольга Лазун // Голос Чернігівщини. – 2018. – 20 груд. – С. 5.

Твори юної художниці представлені в експозиції.

630. ШУМСЬКА Н. «Український француз» або метаморфози життя і живопису Миколи Глуценка / Наталія Шумська // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 109–122.

У ст. висвітлено біографію художника М. П. Глуценка (1901–1977) та проаналізовано його малярський доробок, що зберігається у фондах музею.

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ–ЗАПОВІДНИК М. КОЦЮБІНСЬКОГО

631. В МУЗЕЇ-заповіднику Михайла Коцюбинського презентували книгу перекладів з ідишу [гості з Києва В. Богуславської] // Тхія. – 2018. – 22 мая. – С. 3.

Кн. поезії єврейського поета Альтера Есселіна (справжнє ім'я Орке Серебреник) (23.04.1889–1974), уродженця Чернігова. У 1904 р. виїхав до США.

632. МИХАЙЛО Жук: «Білим і чорним хотів би я бути...» : [з виставки картин черніг. художника початку ХХ ст. М. Жука, яка відкрилася в літ.-меморіальному музеї-заповіднику М. Коцюбинського з нагоди 135-річчя від дня народження митця] // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 15.

633. МОСКАЛЕНКО М. Автографи В'ячеслава Липинського у зібранні Чернігівського літературно-меморіального музею-заповідника М. Коцюбинського / Марія Москаленко // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 109–115.

634. МУСІЄНКО Р. Скрипка, акварелі та боса розхристана яблуна / Ростислав Мусієнко // Десн. правда. – 2018. – 24 трав. – С. 5.

Презентація кн. черніг. поетеси В. Громової «Автобіографія душі» у музеї-заповіднику М. Коцюбинського.

РОЗВИТОК МИСТЕЦТВ

635. АДРУГ А. Мистецтво Чернігова другої половини XVII–початку XVIII століть / Анатолій Адруг // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 83–90.

636. ЛЮБЛЮ тебе, Чернігово-Сіверська земле! [Образотворчий матеріал] : [фотоальбом / В. Кошмал [та ін.] ; упоряд. Дмитро Никоненко]. – Чернігів : Десна, 2018. – 128 с. : фото.

637. СИДОРОВА В. Дім, де живуть творчість і любов / Вікторія Сидорова // Десн. правда. – 2018. – 20 груд. – С. 1, 7.

Перша приватна творча студія «Колібрі» в Чернігові, яка святкує своє 15-річчя.

АРХІТЕКТУРА

638. ГАРКУША А. Хранителі пам'яті [М. Макаренко (04.02.1877–04.01.1938) та П. Барановський (09.02.1892–12.06.1984) – науковці, дослідники стародавньої архітектури Чернігова] / Алла Гаркуша // Десн. правда. – 2018. – 1 берез. – С. 8.

639. ГЕРАСЬКО М. Будівля Батуринського земського суду [з точки зору архітектури урядових будівель доби Гетьманщини] / Марина Герасько // Світ-інфо. – 2018. – 6 верес. – С. 13.

640. ГІЛЬОВ І. Компанія «АРДІ КА» – не просто талановитий сімейний бізнес, а стиль життя / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 28 черв. – С. 1, 5.

Черніг. приватна компанія в галузі архітектури. Засновниця та керівник – О. Козир.

641. ДРОЗДОВА К. Помер [третій післявоєнний черніг.] архітектор [В. М.] Устінов [на 92 році життя] / Катерина Дроздова // Гарт. – 2018. – 1 лют. – С. 5.

642. КЛИМЕНКО А. Картини зі сну / Аліна Клименко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 15 лют. – С. 1, 5.

Розповідь про М. Мазура – колишнього головного архітектора Черніг. р-ну, першого автора проекту Кордовки в Чернігові. Живе біля Трускавця.

643. КУРИКО В. Реконструкция Горсада [в Чернигове] : что есть, что хотят и почему не получается / Вера Курико // Семь дней. – 2018. – 12 июля. – С. 8–9.

644. ЛОЗОВАЯ Ю. Как Чернигов будет меняться дальше – решал градостроительный совет [в горсовете] / Юлия Лозовая // Семь дней. – 2018. – 7 марта. – С. 8–9.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО. СКУЛЬПТУРА

645. КВІТНИЦЬКИЙ С. Краса і душевність у стилі «ню»... / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 22 берез. – С. 5.

Незвичайна виставка молодих черніг. художників А. Сагайдачного і В. Кравчука відкрилася у Нац. ун-ті «Чернігівській колегіум» ім. Т. Г. Шевченка.

646. ПОДЛЕВСЬКИЙ С. В. Графіті SCRIPTORIUM Чернігова у соціокультурному просторі Х–XVII ст. : монографія / Святослав Подлевський. – Чернігів, 2018. – 276 с.

ПЕРСОНАЛІЇ

647. ПОХОВАНІЙ не там: активісти шукають справжню могилу художника [М. М. Ге] // Голос Чернігівщини. – 2018. – 14 черв. – С. 2.

З 1874 р. митець проживав на хут. Іванівський, нині с. Шевченка Бахмацького р-ну. Помер у 1894 р.

648. ВІТАЄМО з ювілеєм! // Гарт. – 2018. – 5 квіт. – С. 4.

До 80-річчя від дня народження В. В. Ємця (4.04.1938) – народного художника України, лауреата премії імені М. Коцюбинського, почесного громадянина Чернігова.

649. СНІЖОК З. «Душа моя поєдналася з Україною» / Зоя Сніжок // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 13.

Ці слова належать Л. М. Жемчужникову (14(2).11.1828–6.08.1912) – художнику, мемуаристу, збирачу фольклору, правнуку гетьмана К. Розумовського. У 1853 р. відвідав Батурин. Побував у дворянських садибах Галаганів, Лизогубів, Тарновських, де Бальменів.

650. СОКОЛЮК Л. Д. Михайло Жук: мистець-літератор: [монографія] / Людмила Соколюк. – Харків : Савчук О. О., 2018. – 252, [2] с. : іл. – Текст укр., англ.

М. І. Жук (20.09.1883–7.06.1964) – укр. художник, професор Укр. академії мистецтв, проректор Художнього інституту в Одесі. У період 1905–1916 рр. проживав у Чернігові, де митця поєднувала дружба з родиною Коцюбинських, М. Вороним, П. Тичиною.

С. 27–50 : Розділ 2. Перший чернігівський період.

С. 71–84 : Розділ 4. Другий чернігівській період.

651. СИМФОНІЯ кольорів Віктора Ковтуна [Образотворчий матеріал] : альбом / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна та ін. ; уклад.: О. Й. Денисенко, С. М. Куделко, О. Г. Павлова ; ред. В. С. Бакіров. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. – 287 с.

В. І. Ковтун (1.06.1958) – народний художник України, лауреат Нац. премії України імені Т. Г. Шевченка, уродженець с. Мезин Коропського р-ну. Проживає в Харкові.

652. ШАПОВАЛ П. Коропщина в серці і творчості [народного художника України В. І. Ковтуна] / Петро Шаповал // Десн. правда. – 2018. – 31 трав. – С. 5.

653. БРЕЙ О. Майстер, який нікого не залишає байдужим : [до 70-річчя від дня народження] / Олександр Брей // Десн. правда. – 2018. – 1 лют. – С. 5.

Є. М. Кріп (27.01.1948–03.08.2016) – графік, живописець, член НСХУ. Лауреат премії імені М. Коцюбинського. Жив і працював у Чернігові.

654. БІБІК Н. Андроник Лазарчук. Служіння мистецтву України / Ніна Бібік // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 143–150.

А. Г. Лазарчук (1870–1934) – художник, твори якого зберігаються у фонді ЧОХМ імені Г. Галагана. З 1915 р. постійно проживав у Борзні. Заснував краєзнавчий музей (1922). Помер і похований у Борзні.

655. КОЛЯДА І. Казимир Малевич / Ігор Коляда ; худож.-оформлювач Д. О. Чмуж. – Харків : Фоліо, 2018. – 121 с. : іл. – (Знамениті українці).

К. С. Малевич (23.02.1879–15.05.1935) – укр. художник, один із лідерів авангардистської течії початку ХХ століття, уродженець Києва. У книзі є мало відомі факти про зв'язки Майстра з Чернігівщиною (Корюківка, Конотоп).

656. САМЧЕНКО В. Чорне і біле Малевича : мистецтвознавець Дмитро Горбачов – про укр. коріння автора знаменитого мистецького квадрата / Валентина Самченко // Україна молода. – 2018. – 31 жовт. – С. 11.

У 1893–1895 рр. художник з батьками проживав на Чернігівщині.

657. ВРЯТОВАНА спадщина: картини Леоніда Могучова знову в Чернігові // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 4.

40 картин черніг. майстра пензля Л. Б. Могучова (24.04.1925–8.05.2014) прибули з Києва і представлені у НАІЗ «Чернігів стародавній». Пізніше знову повернуться до столиці, а далі – вирушать у міжнар. подорож.

658. ГІЛЬОВ І. З Черніговом не розлучався... / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 30 серп. – С. 5.

З персональної виставки засл. художника України А. М. Мордовця (26.08.1918–13.12.2006), що відкрилася в ЧОХМ імені Г. Галагана.

659. МАЙДАНЕЦЬ-БАРГИЛЕВИЧ О. Монументально-декоративне мистецтво Олександра Саєнка в музеях

Чернігівщини: принципи колекціонування та презентації / Олена Майданець-Баргилевич, Ніна Саєнко // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 21–33.

О. Ф. Саєнко (20.08.1899–5.03.1985) – художник-декоратор, народний художник України. Народився в Борзні.

660. АДРУГ А. «Простір настрою» : [ювіл. виставка черніг. художниці Т. Федоритенко, яка відкрилася в ОУНБ імені В. Г. Короленка до 65-річчя від дня народження майстрині] / Анатолій Адруг // Деснянка. – 2018. – 5 лип. – С. 8.

661. ЗАЙКА О. Я. «Залишив по собі незабутній слід чарівного спогаду» : (до 200 річчя від дня народження В. І. Штернберга) / Олена Зайка // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 193–197.

Ст. присвячена художнику В. І. Штернбергу. Студентом Петербурзької академії мистецтв, він провів у Качанівці літні вакації 1836–1838 рр.

МУЗИЧНЕ ЖИТТЯ

662. АСТАФ'ЄВА О. Зберігаємо традиції, створюємо майбутнє : до 110-річчя Черніг. музичної школи № 1 ім. С. В. Вільконського / Ольга Астаф'єва, Марина Нікандрова // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 5.

663. ГІЛЬОВ І. Кобзарська юнь, кобзарська слава / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 8 берез. – С. 7.

У Чернігові на базі муз. школи № 1 ім. С. Вільконського відбувся VI Всеукр. відкритий огляд-конкурс юних бандуристів «Кобзарська юнь України».

664. ЄЛІСЄЄВА М. Зустрічайте «Сіверські музичні вечори» / Марта Єлісєєва // Черніг. відом. – 2018. – 8 трав. – С. 15.

Вісімнадцятий фестиваль класичної музики в Чернігові.

665. ЄЛІСЄЄВА М. Йоганн Штраус та інші : [концерт у Черніг. філармонійному центрі фестивалів та концертних

програм за участю співачки (сопрано) Г. Дубицької з Білорусі] / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 14 лют. – С. 15.

666. КАРАСЬ С. Від Детройта до Чернігова – під спів бандури / Сергій Карась // Десн. правда. – 2018. – 25 жовт. – С. 2.

Перебування у місті членів Української капели бандуристів імені Т. Шевченка (м. Детройт, США).

667. КОНЦЕРТ камерного хору Гомельської філармонії [в Чернігові] // Світ-інфо. – 2018. – 18 жовт. – С. 15.

668. ЛЯШЕНКО Т. В. Організація музичної культури Чернігівщини на початку ХХ століття / Т. Ляшенко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 93. – С. 298–305.

669. ПРОЧАЙ Н. «Чернігівська Січ» у Качанівці / Надія Прочай // Десн. правда. – 2018. – 5 лип. – С. 2.

На території НІКЗ «Качанівка» відбувся 1-й відкритий фестиваль патріот. пісні та поезії «Чернігівська Січ» за фін. підтримки депутатів облради В. П. Кияновського та Ю. В. Болоховця.

670. СМАЛЬ В. Танцювальний колектив Яблунівської школи-інтернату [Прилуцького р-ну] здобув перемогу на фестивалі в Туреччині. Можливість стати учасниками міжнародного дійства подарувало ТОВ «Наташа-Агро» / Валентина Смаль // Гарт. – 2018. – 12 лип. – С. 10.

671. ФІЛАРМОНІЯ [в Чернігові] відкрила 75-й сезон // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 3.

672. ФТОМОВА І. Голубі озера – як «острів свободи»... / Інеса Фтомова ; фото В. Кошмала // Десн. правда. – 2018. – 2 лип. – С. 8.

Бардівський фестиваль на Голубих озерах Ріпкинського р-ну.

673. ХАМРАК М. Гетьманська військова музика [в Батурині] / Марина Хамрак // Світ-інфо. – 2018. – 1 листоп. – С. 13.

674. ХОР ІМЕНІ Бортнянського [з Чернігова здобув Всеукр. премію імені М. Леонтовича за визначні заслуги в розвитку муз. і хорового мистецтва] // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 3.

ПЕРСОНАЛІЇ

675. ЛИСЕНКО І. М. Співаки України : енцикл. вид. Т. 2 / Іван Лисенко. – Житомир : Рута, 2018. – 252, [3] с.

С. 11, 71, 81–82, 95, 110, 134, 138, 150–152, 191, 224, 239, 249 : Співаки Чернігівщини.

* * *

676. ТОПСЬКА Н. Максим Березовський / Н. Топська. – Київ : Книжкова База «Альфа», 2018. – 63 с. : іл. – (Золота доба укр. музики).

М. С. Березовський (27.10 1745–2.04.1777) – укр. композитор, диригент, співак, класик європейської музики, уродженець Глухова Черніг. губ. (тепер Сумської обл.). Рання фатальна загибель композитора слугувала приводом для різноманітних домислів, і тому біографія його вміщує безліч нерозгаданих таємниць.

677. КОНЦЕРТ пам'яті Євгена Богословського [відбувся в муз. школі № 2 м. Чернігова] // Черніг. відом. – 2018. – 21 лют. – С. 15.

Є. В. Богословський (25.10.1874–8.09.1941) – піаніст, музикознавець, композитор, професор Моск. консерваторії (1916–1919). З 1919 р. проживав у Чернігові, викладав у муз. училищі.

678. МИКОЛА Борщ: «Дороги іншої не треба...» // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 3.

55-річчя творчої діяльності та 70 років від дня народження відзначив на сцені Черніг. філармонійного центру М. М. Борщ – засл. працівник культури України, головний хормейстер капели бандуристів імені О. Вересая, викладач Черніг. муз. коледжу. Лауреат обл. премії імені Г. Верьовки. Народився в с. Заудайка Ічнянського р-ну.

679. ЄЛІСЄЄВА М. Щаслива жінка Інна Василенко – [актриса Черніг. філармонійного центру фестивалів та концертних програм] / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 7 берез. – С. 14.

680. ПРИЩЕПА О. На в'їзді в Березну [Менського р-ну] урочисто відкрили стелу видатному землякові [композитору] Григорію Верьовці / Олексій Прищепка // Десн. правда. – 2018. – 18 жовт. – С. 9.

681. БОБИР О. Доньки-матері / Олександр Бобир // Літ. Чернігів. – 2018. – № 2. – С. 181–182.

Черніг. композиторка Ю. Грицун, доктор філософії в галузі мистецтвознавства, доцент Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т. Шевченка.

682. ЩЕРБОНОС В. П. Bravo, маестро! : худож.-докум. повість – діалог plus / Василь Щербонос. – Чернігів : Десна, 2018. – 239 с. : іл., фот.

Кн. присвячена муз. педагогу з Чернігова Ю. П. Карпенку.

683. ЄЛІСЄЄВА М. Дмитро Обедніков : Сьогодні глядача необхідно дивувати / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 8 трав. – С. 15.

Д. Обедніков – головний режисер Черніг. обл. філармонійного центру фестивалів та концертних програм.

684. ГАЙДУК С. «Для Чернігівщини я живу і творю» : ексклюзивне інтерв'ю з ректором Нац. муз. академії України ім. П. Чайковського, доктором, професором, народним артистом і нашим земляком Володимиром Рожком / Сергій Гайдук // Деснянка. – 2018. – 3 трав. – С. 1, 8.

В. І. Рожок (25.08.1946–2020) народився в с. Хороше Озеро Борзнянського р-ну.

685. ПАМ'ЯТИ Семёна Моисеевича Рудницького [1930–9.10.2018] : [артиста Черниг. обл. филармонии] // Тхия. – 2018. – 22 окт. – С. 2.

686. ГІЛЬОВ І. «І наша муза – Ангеліна...» / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 26 лип. – С. 5.

А. О. Стрига – засновниця сучасного баянного руху на Чернігівщині, викладач-методист Черніг. муз. коледжу імені Л. Ревуцького. Нагороджена орденом княгині Ольги III ст. Засл. працівник культури України.

687. ДЗЮБА С. «Уся наша родина живе в любові та злагоді!» / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 5.

Нарис про дует авторської пісні сестер-близнят Інни і Тетяни Чабан. Працюють медиками в обл. лікарні.

688. ГІЛЬОВ І. «Кращий майстер серед музикантів, кращий музика серед майстрів» / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 5.

О. М. Шльончик (28.04.1921–15.07.2008) – унікальний й неповторний черніг. майстер народних муз. інструментів.

ТЕАТР. КІНОМИСТЕЦТВО

ТЕАТР

689. ГАЙДУК С. «Чернігівське відлуння – 3» : [єдиний в Україні Міжнар. театр. фестиваль] / Сергій Гайдук // Деснянка. – 2018. – 31 трав. – С. 2.

3 прес-конф. А. Бакірова – засл. артиста України, художнього керівника Черніг. обл. академ. укр. муз.-драм. театру імені Т. Г. Шевченка.

690. ЄЛІСЄЄВА М. Міжнародний фестиваль [аматорського театрального мистецтва] «Саніч» набирає обертів / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 5 груд. – С. 15.

Названий на честь відомого в Чернігові митця О. Норова.

691. ЄЛІСЄЄВА М. Чернігівські театри на перших сходинах п'єдесталу / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 5 груд. – С. 15.

Черніг. обл. академ. укр. муз.-драм. театр імені Т. Г. Шевченка та обласний театр ляльок імені О. П. Довженка стали переможцями Першого всеукр. фестивалю-премії «Гра/Gra», заснованого Нац. спілкою театральних діячів України.

692. КАРАНДА М. Феномен гри в становленні ціннісних орієнтирів сучасної молоді : соціокультурний та естетичний аспекти / Марина Каранда // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 195–202.

З досвіду соціального студентського театру «EXLIBRIS».

693. МІНЕНКО Р. Літали «на крилах мрій» / Раїса Міненко // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 7.

Підсумки першого театр. фестивалю для дітей та молоді «На крилах мрій», який завершився на сцені Черніг. обл. академ. укр. муз.-драм. театру імені Т. Г. Шевченка.

694. МІНЕНКО Р. Осінній мистецький подарунок – «Слов'янські театральні зустрічі» [в Чернігові] / Раїса Міненко // Десн. правда. – 2018. – 25 жовт. – С. 14.

695. ОБЛМУЗДРАМТЕАТР отримав Гран-прі на театральному фестивалі «Схід-Захід» // Черніг. відом. – 2018. – 2 трав. – С. 15.

696. ПУШКІНА А. Такі жіночі «труби й барабани», столичний успіх «Воццека» і – що таке «Клуб 4D» / Алла Пушкіна // Десн. правда. – 2018. – 1 лют. – С. 7.

Прем'єри нового року на сцені Молодіжного театру в Чернігові. Участь трупи у фестивалі в Києві.

КІНОМИСТЕЦТВО

697. КІНО на сні: на Бахмаччині по-особливому вшанували пам'ять режисера Кантера // Голос Чернігівщини. – 2018. – 5 лип. – С. 2.

На мистецькому хут. Обирок у Бахмацькому р-ні відбувся кінофестиваль «Кіносарай», присвячений пам'яті режисера Л. Кантера, який тут проживав.

698. КОВАЛЬОВА А. Переможець «Голосу країни» [священик О. Клименко із Березані Київ. обл.] в Любечі знімав фільм / Аліна Ковальова // Гарт. – 2018. – 17 трав. – С. 12.

699. МАКАРЕНКО А. «ЧЕline» презентував документальний фільм «Моя війна» / Альона Макаренко // Голос Чернігівщини. – 2018. – 5 квіт. – С. 5.

У Чернігові презентовано док. фільм «Моя війна» про патріотів, які живуть серед нас. Автор сценарію черніг. журналістка Я. Титенок.

700. ПРИЩЕПА О. «Сепаратисти» в центрі Чернігова / Олексій Прищепка // Гарт. – 2018. – 8 листоп. – С. 16.

Зйомка повнометражного фільму «Бліндаж» про події 2014 року на Донбасі у Чернігові, а також у с. Смолин, смт Гончарівське Черніг. р-ну та с. Морівськ Козелецького р-ну. Фільм знімає Київська кіностудія «Директорія кіно» (режисер В. Тихий).

701. ПРО ЖИТТЯ сіверян знімуть документальний фільм // Голос Чернігівщини. – 2018. – 25 жовт. – С. 2.

Показати Україну світу – така головна мета мандрівного проекту «Назустріч сонцю». Однією з відправних точок стала Чернігівщина.

702. САМОЙЛЕНКО Г. До прем'єрний показ «Казки про гроші» відбувся в Козельці / Ганна Самойленко // Гарт. – 2018. – 25 січ. – С. 8.

Автори стрічки «Казка про гроші» О. Моргунець-Ісаєнко (режисер) та О. Моргунець (композитор) – уродженки Козельця. Фільм знятий за мотивами повісті «Йом Кіпур, або Судний день» В. Короленка на кіностудії імені О. Довженка.

703. СВІТ побачив драму [«Коли падають дерева»], епізоди якої знімали в Седневі // Голос Чернігівщини. – 2018. – 16 серп. – С. 1, 2.

Прем'єра фільму відбулася на 68-му Берлінале.

704. ФЕДОСЕНКО Н. У Качанівці знімають серіал «Кріпачка» / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 2 серп. – С. 9.

Дія фільму відбувається на Чернігівщині ХІХ ст. і розповідає про пригоди укр. кріпачки Катерини.

705. ФІЛЬМ новгород-сіверських школярів оцінили на фестивалі у Польщі // Деснянка. – 2018. – 28 черв. – С. 2.

Док. фільм «Залишитися людиною», спільна робота учнів Новгород-Сіверської держ. гімназії імені К. Ушинського та представника батьківської громадськості О. Харькової, був гідно заявлений на ІХ Міжнар. фестивалі телевізійних і радіопрограм «Калинові мости-2018» у Польщі. Робота отримала ІІІ місце.

706. ЮХИМЕНКО Г. У Мені показали «Кіборгів» [укр. режисера А. Сеїтаблаєва про захисників Донецького аеропорту] // Гарт. – 2018. – 15 берез. – С. 11.

ПЕРСОНАЛІЇ

707. ПОЛКУ заслужених артистів прибуло! // Десн. правда. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

Інформ. про присудження звання «Заслужений артист України» Л. Колесниковій та А. Буняєву (Ніжин. академ. укр. драм. театр ім. М. Коцюбинського).

708. МІНЕНКО Р. За «Вія...» премію вручали / Раїса Міненко // Десн. правда. – 2018. – 22 берез. – С. 3.

Вручення премії імені Л. Курбаса художньому керівникові Черніг. обл. академ. укр. муз.-драм. театру імені Т. Г. Шевченка А. Бакірову за виставу «Вій».

709. КУРИКО В. Кохання класика : фільм про Михайла Коцюбинського: коли його покажуть і як це було / Віра Курико // Семь дней. – 2018. – 22 марта. – С. 13.

Роль письменника виконує актор Черніг. молодіжного театру М. Бичук.

710. ШЕВЕЛА М. Відома «невидимка» з Лихачева – Наталія Лазурська / Микола Шевела // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 146–151.

Життєвий і творчий шлях Н. М. Богомолець-Лазурської (9.11.1880–1958) – актриси, історика укр. театру, подруги М. К. Заньковецької і автора книги про неї. Народилася в с. Лихачів Козелецького повіту (Носівського р-ну). Померла в Києві.

711. ГІЛЬОВ І. «Лотерея» акторської долі Ренати Гафурової [керівника Творчої експеримент. майстерні (ТЕМ) при Черніг. обл. ляльковому театрі імені О. Довженка] / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 26 лип. – С. 1, 5.

712. ГІЛЬОВ І. Лялька грою вміє вчити, як на білім світі жити... / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 19 квіт. – С. 5.

Розповідь про художника-оформлювача Черніг. обл. лялькового театру Ж. Григор'єву.

713. ПРОЩАННЯ з актрисою // Десн. правда. – 2018. – 9 трав. – С. 7.

Пам'яті О. Д. Зеленської (20.11.1939–2018) – засл. артистки України, яка багато років працювала в Черніг. обл. академ. укр. муз.-драм. театрі імені Т. Г. Шевченка.

714. ЗАСТРЕЛИЛСЯ известный режиссер [Л. Кантор – автор культовых док. фильмов о войне на Донбассе] // Семь дней. – 2018. – 7 июня. – С. 7.

Трагедія сталася на хут. Обирок Бахмацького р-ну, куди митець переїхав з Києва.

715. ПАВЛЮК І. Соціальний театр «EX LIBRIS» Марини Каранди / Ігор Павлюк // Десн. правда. – 2018. – 16 серп. – С. 7.

Студентський театр Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Керівник – М. В. Каранда. Нагороджена Міжнар. літ.-мистецькою премією імені П. О. Куліша.

716. ПАРХОМЕНКО Л. Те, що Ви створили, ніколи не мине... : [пам'яті Г. С. Касьянова] / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 16 серп. – С. 1.

Г. С. Касьянов (01.01.1953–12.08.2018) – засл. діяч мистецтв України, засновник та керівник Черніг. обл. молодіжного театру.

717. ЛЮБОВ Колесникова – лауреат [XIV Міжнар. театр.] фестивалю [жіночої творчості імені М. Заньковецької в Ніжині] // Світ-інфо. – 2018. – 15 листоп. – С. 3.

Актриса Черніг. обл. укр. академ. муз.-драм. театру імені Т. Г. Шевченка.

718. ГРЕБЕНИК Т. Творчість Дмитра Кот-Котевича (1894–1974) / Тетяна Гребеник // Art museum: минуле і сьогодення : зб. наук. ст. – Чернігів, 2018. – Вип. 2. – С. 150–157.

Д. М. Кот-Котевич – актор, режисер, засл. артист УРСР, відіграв визначну роль у царині відновлення театр. мистецтва в Чернігові у післявоєнний період.

719. СЕРГІЙ Лефор [артист Черніг. обл. укр. академ. муз.-драм. театру імені Т. Г. Шевченка] зіграв у фільмі «Позивний «Бандерас» // Світ-інфо. – 2018. – 15 листоп. – С. 3.

Укр. детективний фільм грузинського режисера Зази Буадзе, який десять років живе в Україні.

720. БРЮХОВЕЦЬКА Л. «Хотіла б я піснею стати...» / Лариса Брюховецька // Кіно. Театр. – 2018. – № 1. – С. 26–27.

XXI Всеукр. конкурс професійних читців імені Лесі Українки, що проводився восени 2017 р. у Луцьку. Перше місце отримав чернігівець О. Манастирський.

721. СИДОРОВА В. Алексей Смолка не хранит деньги в чулке и умеет удивить зрителя / Виктория Сидорова // Деснянка. – 2018. – 5 квіт. – С. 9.

Бесіда з актором театру, кіно і телебачення О. Смолкою (6.08.1975), уродженцем Чернігова, випускником місцевого педінституту, Київського театрального інституту імені

І. Карпенка-Карого. У 1997–1999 рр. працював у Чернігівському молодіжному театрі.

722. ШЕВЕЛА М. Родом з Держанівки [Носівського р-ну]: кінооператор Семен Шейнін / Микола Шевела // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 124–130.

С. А. Шейнін (7.01.1908–14.10.1994) – радянський кінооператор. З 1937 р. – оператор-постановник кіностудії «Мосфільм». У 1942–1945 рр. – фронтовий оператор. Мав фронтові нагороди. Похований у Москві.

НАРОДНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

723. АДРУГ А. Килими Чернігова другої половини XVII–початку XVIII століть / Анатолій Адруг // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 41–47.

724. АДРУГ А. К. Художнє різьблення на дереві Чернігова другої половини XVII–початку XVIII ст. / Анатолій Адруг // Дніпровський паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья : материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 117–124.

725. ЗАЙЧЕНКО В. В. Вишивка Чернігівщини. Рушники : каталог колекції Черніг. іст. музею ім. В. В. Тарновського / Віра Зайченко. – Київ : Родовід, 2018. – 255 с. : фото кольор.

726. КОМУНАЛЬНИЙ заклад «Обласний центр народної творчості» Чернігівської обласної ради. – Чернігів : [б. в.], 2018. – [51] арк. : фот.

727. ЛУГОВИК Т. Гончарні кахлі Чернігівщини XVII–XVIII ст. : (за матеріалами розвідок Є. Ю. Спаської) / Тетяна Луговик // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 252–258.

728. ПАБАТ В. Історія гончарного ремесла в Ічні / Василь Пабат // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 9. – С. 66–76 : іл.

729. ПУРИГА І. Крелевецькі рушники : історія, семантика, технологія / І. Пурига. – Суми : Територія, 2018. – 40 с. : іл.

Перша згадка про крелевецький рушник датується 1639 р. Крелевецький повіт входив до складу Чернігівщини.

730. ТКАЧЕНКО В. М. Історіографічно-джерелознавчі матеріали до вивчення Чернігово-Сіверського писанкарства / Віктор Ткаченко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 365–369.

731. У ХОЛМАХ [Корюківського р-ну] зібрали старовинний ткацький верстат // Світ-інфо. – 2018. – 20 груд. – С. 15.

732. ХАРМАК М. М. До питання про гончарне ремесло Батурина кінця XVII–середини XVIII ст. / Марина Хармак // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 141–144.

ПЕРСОНАЛІЇ

733. ЄЛІСЄЄВА М. Тетяна Баженова: «Мої роботи – це моя душа» / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 3 жовт. – С. 15.

Персональна виставка засл. майстра народної творчості Т. Баженової в Черніг. ОУНБ імені В. Г. Короленка. На ній представлені роботи, виконані в техніці клаптикового шиття і вишивки.

734. ГІЛЬОВ І. Лялькова радість із Радуля від Галини Близнюк / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 5 квіт. – С. 7.

Г. Близнюк – переможниця (перше місце) конкурсу «Черніг. туристичний сувенір», майстриня глиняних ляльок, що розписані вручну акриловими фарбами.

735. ГІЛЬОВ І. Різьблені шедеври та цілющий мед Андрія Каменецького / Ігор Гільов // Десн. правда. – 2018. – 7 черв. – С. 5.

А. Г. Каменецький з Чернігова – майстер художнього та іконостасного різьблення, засл. майстер народної творчості України, член Нац. спілки майстрів народного мистецтва України.

736. СИДОРОВА В. Сині птахи Ольги Костюченко / Вікторія Сидорова // Деснянка. – 2018. – 29 берез. – С. 1, 8.

Ексклюзивне інтерв'ю О. В. Костюченко (1976) з Чернігова – засновниці творчої майстерні «Куделя», майстрині народної вишивки, членкині Нац. спілки майстрів народного мистецтва України, лауреатка Всеукр. молодіжної премії імені К. Широцького, обл. премії імені М. Коцюбинського, дизайнер укр. стилізованого вбрання.

737. СИДОРЕНКО О. І. Я вишию на білім полотні... : [фотоальбом] / Ольга Сидоренко. – Мена : Домінант, 2018. – 88 с. : іл. кольор. – (Гордість Менщини).

О. І. Сидоренко – народна майстриня з художнього вишивання, засл. вчитель України з Мени. У 2017 р. удостоєна премії імені В. Полевика.

738. ЛИХАЧОВА С. Небуденний талант Майстра : до 90-річчя від дня народження / Світлана Лихачова // Десн. правда. – 2018. – 8 берез. – С. 8.

А. З. Яровий (5.03.1928–17.04.2012) – член Нац. спілки майстрів народного мистецтва, твори якого зберігаються у фондівих колекціях ЧІМ імені В. Тарновського та ЧОХМ імені Г. Галагана. Майстер жив і працював у Чернігові.

ЛІТЕРАТУРНА ЧЕРНІГІВЩИНА

739. ГРАНИЧ Н. Лауреати міжнародної літературно-мистецької премії «Світ Пограниччя» за 2018 рік / Наталія Граніч // Десн. правда. – 2018. – 15 берез. – С. 4 ; Культура і життя. – 2018. – 16 берез. – С. 2.

Відзначені черніг. письменники О. Гончаренко, С. Маринчик, В. Леус (посмертно).

740. ЄЛІСЄЄВА М. Літературний конкурс «Книга року-2017» назвав лауреатів / Марта Єлісеєва // Черніг. відом. – 2018. – 30 трав. – С. 15.

741. КВІТНИЦЬКИЙ С. Ічнянці знову вразили : в Ічні урочисто вручили почесні премії Степана Васильченка та Василя Чумака / Сергій Квітницький // Десн. правда. – 2018. – 8 лют. – С. 5.

742. МАМЧУР Д. До Седнева – на сходинки! / Дмитро Мамчур ; спілкувався В. Назаренко // Чернігівщина. – 2018. – 5 лип. – С. 7.

Організатор літ. фестивалю «Седнівськими сходами» Д. Мамчур – про мету та проведення заходу.

743. МАРИНЧИК С. Ічнянській «Криниці» – 15 років / Станіслав Маринчик // Десн. правда. – 2018. – 27 верес. – С. 4.

Літ. об'єднання в Ічні. Видає альманах «Ічнянська криниця».

744. ПАВЛЮК І. Наші земляки – з премією імені Пантелеймона Куліша / Ігор Павлюк // Десн. правда. – 2018. – 4 січ. – С. 4.

Серед лауреатів – А. Коцюбинська (педагог, помертно, Чернігів), І. Качуровський (письменник, помертно, Німеччина), Л. Терехович (поет, помертно, с. Кучинівка Сновського р-ну), В. Кузьменко (літературознавець, Київ), В. Колоша (меценат, Бахмач).

745. СЛАПЧУК В. Наші земляки в «Саду божественних пісень» / Василь Слалчук // Десн. правда. – 2018. – 2 серп. – С. 4.

Нові лауреати Міжнар. літ. премії імені Г. Сковороди: Г. Войток (письменник, м. Бобровиця), В. Колоша (благодійник, с. Піски Бахмацького р-ну), В. Булах (благодійник, с. Курінь Бахмацького р-ну).

746. ФЕДОСЕНКО Н. Вручено премії імені Михайла Коцюбинського / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 20 верес. – С. 8.

Лауреатами стали: Є. Постульга (поет, Прилуки), В. Кузьменко (літературознавець, Київ), Р. Мусієнко (прозаїк, Чернігів), Н. Мартиненко (художниця, Чернігів), О. Биш (актор, Чернігів).

747. ФУРСА (Байда) Н. Літературні обрії Носівщини : [про письменників, поетів, літераторів, видавців та пересічних громадян регіону] / Надія Фурса. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 136 с.

ПЕРСОНАЛІЇ

748. ПОМЕР письменник і журналіст Владислав Ахроменко [29.01.1965–9.11.2018] // Світ-інфо. – 2018. – 15 листоп. – С. 3.

Білоруський письменник, драматург, кіносценарист. Брав активну участь у літ. та громад. житті Чернігова.

749. ІВЧЕНКО В. Реставрація історичної правди / Володимир Івченко // Пам'ятки України. – 2018. – Вип. 3/4. – С. 2–7 : фото.

Нарис про О. В. Балабка (24.04.1955) – письменника, публіциста, поета-пісняра, журналіста, уродженця с. Лісконоги Новгород-Сіверського р-ну. Лауреат премії імені А. Москаленка 2018 року.

750. БРАГІНЕЦЬ С. «Тьотя Бегемотя» Юрія Бедрика / Світлана Брагінець // Десн. правда. – 2018. – 31 трав. – С. 8.

Ю. Бедрик (1.01.1968) – поет, перекладач, літературознавець, кандидат філолог. наук, уродженець с. Студинка Новгород-Сіверського р-ну. Лауреат Міжнар. літ. премії імені М. Гоголя.

751. СТУДЬОНОВА Л. Михайло Булгаков, Юрій Сльозкін, Любов Білозерська : черніг. зв'язки / Людмила Студьонова // Літ. Чернігів. – 2018. – № 4. – С. 117–124.

752. ТКАЧ М. Про дотепне слово Гриця Гайового / Микола Ткач // Десн. правда. – 2018. – 23 серп. – С. 4.

Г. Т. Гайовий (4.02.1937) – укр. поет та гуморист. Уродженець с. Степанівка Менського р-ну.

753. САМОЙЛЕНКО Г. В. Нежинские письма Н. Гоголя к Г. Высоцкому: к проблеме жизненных и творческих связей / Григорий Самойленко // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2018. – Вип. 91. – С. 36–87.

Г. І. Висоцький (17.12.1804–поч. 1870-х рр.) – поміщик, найближчий друг М. В. Гоголя по Ніжинській гімназії. Автор сатири на мешканців Ніжина за назвою «Нечто о Нежине, или Дуракам закон не писан».

754. ПАРХОМЕНКО Л. Письменник Борис Грінченко і професор Василь Яременко – в Чернігові / Людмила Пархоменко // Десн. правда. – 2018. – 15 лют. – С. 3.

В. В. Яременко – професор, провідний фахівець наук. лабораторії Київ. ун-ту імені Б. Грінченка, представив у Чернігові семитомне видання творів укр. письменника ХІХ – початку ХХ ст. Б. Грінченка.

755. СКОЧКО Н. «Куди біжить дорога?» / Ніна Скочко // Укр. літ. газ. – 2018. – 29 черв. – С. 9.

Ніжин. період у житті укр. прозаїка Є. Гуцала (14.01.1937–4.07.1995).

756. ЖУРАВЛЬОВА Т. З. С. Давидов та його матеріали в зібранні Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарновського / Тетяна Журавльова // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали ХІІ Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 131–141.

З. С. Давидов (28.04.1892–7.10.1957) – рос. письменник. Народився в Чернігові. Жив і працював у Москві.

757. ТКАЧ М. Поет доброти і мудрості [О. П. Довгий (8.08.1929–7.10.2017) – уродженець с. Городище Менського р-ну] // Літ. Чернігів. – 2018. – № 2. – С. 133–137.

758. ТАРАН Т. Специфіка розкриття теми боротьби за незалежність України в романі Анатолія Дрофаня «Таїна

голубого палацу» / Тетяна Таран // Оживає минувшина : творчість ічнянців. – Київ, 2018. – Кн. 8. – С. 80–105.

А. П. Дрофань (17.11.1919–25.05.1988) – укр. прозаїк, уродженець Ічні. Дія його іст. роману з часів гайдамаччини «Таїна голубого палацу» пов'язана з Чернігівщиною.

759. ДУДКО Ф. Моя молодість : [сторінки з автобіографії] / Федір Дудко ; ГО «Українська ініціатива». – [Репр. 1965 р.]. – Ічня : Формат, 2018. – 86, [1] с. : фот.

Ф. С. Дудко (1885–1962) – укр. письменник, журналіст. Закінчив Новгород-Сіверську гімназію. Працював у Москві, Києві, Львові. Емігрував до Німеччини 1940 р. З 1949 р. – жив у США. Помер і похований у Нью-Йорку.

760. КАЧУРОВСЬКИЙ І. В. Спомини і постаті / Ігор Качуровський ; упоряд. О. Бросаліна. – Київ : Кліо, 2018. – 606 с. : портр., фот.

І. В. Качуровський (1.09.1918–18.07.2013) – укр. письменник, представник укр. діаспори у Німеччині. Жив і помер у Мюнхені. До вид. вміщено його спогади про рідне село Крути, місто Ніжин, літературні портрети тощо.

761. МОГИЛЬНИЦЬКА Г. Королева з роду українського Дракули / Галина Могильницька // Літ. Україна. – 2018. – 29 берез. – С. 12.

Н. Королева (3.03.1888–1.07.1966) – письменниця, яка походила з роду черніг. полковника В. А. Дуніна-Борковського. Жила у Чехії.

762. СТУДЬОНОВА Л. Щоденник В. Г. Короленка (1853–1922) як джерело вивчення історії укр. революції 1917–1920-х рр. : (до 165-річчя від дня народження письменника-гуманіста) / Людмила Студьонова // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 128–138.

У ст. також відтворені творчі зв'язки В. Г. Короленка з черніг. письменниками М. Коцюбинським, Г. Коваленком

та іншими; описані ним події, мали місце в Бахмачі відразу після жовтневого заколоту 1917 р.

763. МУСІЄНКО Р. Виміри часу / Ростислав Мусієнко // Слово Просвіти. – 2018. – № 20 (трав.). – С. 7.

Мітинг-реквієм у Чернігові з нагоди 105 ї річниці з дня смерті М. М. Коцюбинського.

764. ЛУЩІЙ С. Другі Кошелівецькі читання [відбулися в Ніжині] / Світлана Лушій // Слово і час. – 2018. – № 1. – С. 125.

Приурочені до 110-річчя від дня народження І. М. Кошелівця (22.11.1907–5.02.1999) – уродженця с. Велика Кошелівка Ніжинського р-ну, випускника Ніжинської вищої школи, історика й теоретика літ., критика, есеїста, перекладача. Жив і помер у Мюнхені.

765. ТКАЧ М. Від замріяної Снові до широкого Дніпра : Володимир Кузьменку – 60! / Михась Ткач // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 3–11 ; Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 4.

В. І. Кузьменко (26.04.1958) – укр. літературознавець, педагог, доктор філолог. наук. Народився в с. Макишин Городнянського р-ну.

766. МИХАЙЛЕНКО В. М. Підбитий журавель або Забутий талант : нарис життя і творчості укр. письменника, етнографа, фольклориста Петра Кузьменка (1831–1874) / Валентина Михайленко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 47 с.

Народився в смт Понорниця Коропського р-ну. Випускник Черніг. духовної семінарії. Друкувався в газеті «Черниговский листок».

767. КУЗЬМЕНКО В. «...І просинь лісу проситься у вірш»: штрихи до ювіл. портрета Анатолія Мойсієнка / Володимир Кузьменко // Літ. Чернігів. – 2018. – № 3. – С. 143–149.

А. К. Мойсієнко (9.07.1948) – укр. письменник, мовознавець, доктор філолог. наук, професор Київ. нац. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Народився в с. Бурівка Городнянського р-ну.

768. БІЛЯЙВ В. Патріарх літературознавства Петро Одарченко / Володимир Біляїв // Одарченко П. Русифікація України і боротьба за рятування української нації / Петро Одарченко. – Ічня, 2018. – С. 164–185.

П. В. Одарченко (20.08.1903–12.03.2006) – укр. літературознавець, критик, педагог, дійсний член УВАН та НТШ, член Нац. спілки письменників України. Уродженець Полтавщини. Випускник Ніжин. ін-ту народної освіти. З 1928 р. викладав тут курси, а з 1929 р. виконував обов'язки доцента. Пережив арешт і висилку в 1933 р. Згодом – емігрант. Жив, працював і помер у США.

769. ГОНЧАРЕНКО О. Видатний білоруський поет Михась Пазняков завітав до Чернігова / Олег Гончаренко // Десн. правда. – 2018. – 26 квіт. – С. 2 ; Укр. літ. газ. – 2018. – 4 трав. – С. 11.

770. ЧЕРКАСЬКА Г. Одарка Романова [Електронний ресурс] / Ганна Черкаська. – 2018. – 16 квіт. – Режим доступу: <https://uamodna.com>.

О. В. Романова (1853–1922) – укр. письменниця, яку високо цинив І. Франко, племінниця та подруга М. Заньковецької. Народилася в с. Сальне Ніжинського пов. Померла в Києві. Публікується фото О. В. Романової.

771. КОРНЮЩЕНКО І. П. Ратоборець правди / І. Корнющенко // Конотопські читання. – Ніжин, 2018. – Вип. ІХ. – С. 89–93.

Життєвий шлях О. О. Соколовського (8.09.1895–22.08.1938) – укр. письменника доби Розстріляного Відродження. Народився в Конотопі Черніг. губ. (нині Сумської обл.). Учень Черніг. гімназії прилучився до партії есерів. Входив до складу бойової групи. Арештовувався органами ЧК–ДПУ в 1920 р. у Чернігові. Востаннє – в 1937 році. За вироком суду розстріляний.

772. ІВАНОВА А. Станіслав Шевченко – поет, перекладач, дослідник польської літератури / Анна Іванова // Літ. Чернігів. – 2018. – № 3. – С. 109–116.

С. О. Шевченко (23.05.1947) – засл. діяч мистецтв України, засл. діяч польської культури. Народився в с. Грабів Ічнянського р-ну.

773. ДЗЮБА С. «У моєму серці є відчуття, що Стус – це наступне втілення Шевченка» / Сергій Дзюба // Десн. правда. – 2018. – 5 квіт. – С. 7.

Перебування в Чернігові укр. письменника, політика, громад. діяча, лауреата багатьох престижних літ. премій В. Ф. Шовкошитного.

774. ШУТЬКО Л. «Як подружитися з Часом?» / Людмила Шутько ; вступ. сл. С. Квітницького // Десн. правда. – 2018. – 23 серп. – С. 7.

У Чернігові презентували кн. казок та оповідань «української італійки» Л. Шутько. Про те, як вона, чернігівка, потрапила до Італії, про що мріє, чим живе – письменниця розповіла на сторінках газ.

775. КУХАРУК Р. Сльози на могилу Олександра Ярового / Роман Кухарук // Літ. Чернігів. – 2018. – № 4. – С. 182–183.

О. С. Яровий (24.08.1970–24.08.2018) – письменник, публіцист, науковець, кандидат філолог. наук. Деякий час жив і навчався в одній із шкіл Чернігова. Закінчив і викладав у КНУ імені Т. Г. Шевченка. Не сприйняв Євромайдан. Вийхав до Москви. Помер від інсульту. Похований у Києві.

ЧЕРНІГІВСЬКА ПИСЬМЕННИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

776. ВІТАЄМО! // Гарт. – 2018. – 29 берез. – С. 2.

Новими членами НСП України стали Л. Луцюк – викладач фізики Остерського коледжу будівництва та дизайну та І. Баран – студент Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

777. ГАВРИЛЮК Н. Поетична палітра Чернігівщини / Надія Гаврилук // Літ. Чернігів. – 2018. – № 3. – С. 165–167.

ТВОРИ ЛІТЕРАТОРІВ ЧЕРНІГІВЩИНИ

778. АДАМЕНКО И. В. Души моей порывы / Ирина Адаменко. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 151 с.

779. АДАМЕНКО М. Вгрузаю в день : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 39 с.

780. АДАМЕНКО М. День за днем : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 31 с.

781. АДАМЕНКО М. Дзвонів музика модерна: [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 38 с.

782. АДАМЕНКО М. До верховини духу : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 35 с.

783. АДАМЕНКО М. За законами інерції : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2018. – 35 с.

784. АДАМЕНКО М. Зачарована бандура : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2019. – 18 с.

785. АДАМЕНКО М. На рівні душі : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 55 с.

786. АДАМЕНКО М. На творчих перехрестях / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2018. – 31 с.

787. АДАМЕНКО М. На черговій хвилі : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 43 с.

788. АДАМЕНКО М. Неупокорені сади : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2018. – 30 с.

789. АДАМЕНКО М. П. Поетичні мініатюри. Вибране № 1 / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2018. – 44 с.

790. АДАМЕНКО М. П. Поетичні мініатюри. Вибране № 2 / Микола Адаменко. – Сосниця : [б. в.], 2018. – 44 с.

791. АДАМЕНКО М. Перехрестя : [поезія] / Микола Адаменко. – Сосниця, 2018. – 26 с.

792. АРСЕНИЧ-БАРАН Г. В. Муська. Історія одного життя : роман в новелах / Ганна Арсенич-Баран. – Київ : Укр. пріоритет, 2018. – 143 с. – (Душа жіноча).

793. АРСЕНИЧ-БАРАН Г. В. Радуйся, Невісто Неневісная! : роман / Ганна Арсенич-Баран. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 275 с.

794. АРСЕНИЧ-БАРАН Г. В. Чарує буйнава весна : поезії / Ганна Арсенич-Баран. – Чернігів : Десна, 2018. – 79 с.

795. БАТУРИН А. М. Боротися! : поезія / Андрій Батурин. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 63 с. – Текст укр. та рос.

796. БЕЗКРОВНИЙ Д. Стигне квітка : вірші / Дмитро Безкровний. – Чернігів : Scriptorium, 2018. – 151 : іл. – (сер. літ. студії POST SCRIPTUM).

797. БЕЛЬМАН С. Продолжая разговор... : (избр. ст., докл. и интервью 2014–2017 гг.) / Семен Бельман. – Чернигов : Лозовой В. М., 2018. – 640 с. : 8 с. ил.

798. БІЛОГУРА О. Часточки душі / Олександр Білогура. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 63 с.

799. БРИК О. Г. Таємниці Всесвіту : наук.-фантаст. роман. Кн. 2 / Олексій Брик. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 367 с.

800. БРИК О. Г. У вирі життя : [худож.-публіцист. повість] / Олексій Брик. – Чернігів : Десна, 2018. – 239, [1] с.

801. БУРЕНКО І. С. Симфонія життя : (вірші, присвяти, гумор) / Іван Буренко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 35 с.

802. ГАРМАНЧУК В. Відлуння : [поезія, оповідання] / Василь Гарманчук, Федір Іваненко. – Сосниця ; Мена : Домінант, 2018. – 59, [1] с.

803. ГІЛЬЧУК В. П. На переламі долі : лірика / Володимир Гільчук. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 79 с.

804. ГЛУШАК Я. А. Сепсис : поезія / Ярослав Глушак. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 143 с.

805. ГРИЩЕНКО В. Г. Жартівливе перевесло / Валентина Грищенко. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 151 с.

806. ГРОМОВА В. О. Автобіографія душі : поезія / Валентина Громова. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 55 с. : портр.

807. ДЗЮБА С. В. Вышла душа на личико. Новые приключения Кракатунчика и его друзей : роман для детей / Сергей Дзюба ; [пер. с укр. авт.]. – Киев ; Чернигов : Міжнар. літ.-мистец. Акад. України, 2018. – 407 с. : ил.

808. ДЗЮБА С. В. Гопки для Кракатунчика : роман для детей / Сергей Дзюба ; [пер. с укр. авт.]. – Киев ; Чернигов : Міжнар. літ.-мистец. Акад. України, 2018. – 227 с. : ил.

809. ДЗЮБА С. Позивний «Бандерас» : військ. детектив / Сергій Дзюба, Артемій Кірсанов. – Харків : Фабула, 2018. – 238, [1] с.

810. ДЗЮБА С. В. Потягуськи : роман-сериал / Сергей Дзюба, Ирина Кулаковская. – Київ ; Чернігів : Міжнар. літератур.-мист. Акад. України, 2018. – 354 с. : ил.

811. ДЗЮБА С. В. Примчу на білому коні : сто пісень / Сергій Дзюба ; Міжнар. літератур.-мист. Акад. України. – Київ ; Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 207 с. : нот.

812. ДЗЮБА Т. А. Горад Зіма : зб. вершаў : пер. з укр. / Тацяна Дзюба, Сяргей Дзюба ; [уклад., пер. на бел. мову Міхася Пазнякова]. – Мінск : Колорград, 2018. – 146, [1] с. : іл.

813. ДЗЮБА Т. А. Дош із твоїми очима : вибрані вірші / Тетяна Дзюба, Сергій Дзюба ; пер. чес.: Петр Каліна, Мілан Грабал. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 143, [7] с. – Укр., чес.

814. ДЗЮБА Т. А. Береги = MaJuri / Tatiana Dziuba, Serghei Dziuba. – Bucuresti : Editura Fundatiei «PauI Polidor», 2018. – 210 с.

815. ДУДКО Ф. Отаман Крук / Федір Дудко. – Ічня : Формат, 2018. – 97, [2] с. : іл.

У кн. йдеться про події, які відбулися в 1917–1921 рр. у Миколаївському Пустинно-Рихлівському чоловічому монастирі УПЦ у с. Рихли Коропського р-ну. Автор кн. Ф. С. Дудко

(7.05.1885–1.03.1962) – укр. письменник, журналіст, громад.-політ. діяч доби УНР. Народився в с. Шабалинів Коропського р-ну. Закінчив Новгород-Сіверську гімназію. Емігрував до Німеччини 1940 р., з 1949 р. – до США. Помер і похований у Нью-Йорку.

816. ЗАБАРНИЙ О. Зорепад над Калюжинцями : сільські оповідки / Олександр Забарний. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 200 с. – Рец. : Шкуліпа А. Де зацвітають сузір'я / Анатолій Шкуліпа // Літ. Чернігів. – 2018. – № 4. – С. 165–172.

817. ИВАНОВ В. П. Возвращение к себе : поэзия / Виктор Иванов. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 131 с. : іл.

818. ИВАНОВ В. П. Пространство берез : поэзия / Виктор Иванов. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 131 с.

819. ИВАНОВ В. П. Я падаю вверх : поэзия / Виктор Иванов. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 131 с.

820. КИРИЛЮК В. Д. Відлуння душі : поезія / Василь Кирилюк. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 87 с. : фото.

821. КОВАЛЬ С. О. Незабутне-найдорожче... : [поезія] / Станіслав Коваль. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 383 с. : фот.

822. КОВАЛЬОВСЬКИЙ В. П. Жив собі просто солдат : [худож.-публіц. повість] / Віктор Ковальовський. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 239 с. : фото.

823. КОВАЛЬЧУК Л. В. На «до» і «знаю ціни» : [лірика] / Людмила Ковальчук. – Хмельницький : Стасюк Л. С., 2018. – 119 с. – Текст укр., рос.

824. КОНЕЧНА О. М. Вишнева кісточка : детективна повість / Олена Конечна. – Чернігів : Десна, 2018. – 143 с.

825. КОСА Н. Вірші без редакції : [зб. віршів] / Наталія Коса. – Чернігів : Scriptorium, 2018. – 47, [1] с. : іл. – (сер. літ. студії POST SCRIPTUM).

826. КОССОВСЬКА А. Гірський вовк / Алла Коссовська. – Ічня : Формат, 2018. – 199 с.

827. КОШОВЕЦ П. В. Штопая глаза любовью : [стихотворения] / Павел Кошовец. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 175 с.

828. КОШОВЕЦ П. В. Янтарные четки мимолетностей : [сб. стихотворений] / Павел Кошовец. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 151 с.

829. КРАЧИЛО О. В. Вічне відлуння : поезія / Олексій Крачило. – Чернігів : Десна, 2018. – 255 с.

830. КРОХА-ДЕРКАЧ Д. А. Примхи Доли : худож.-докум. оповідання. Кн. 5 / Дмитро Кроха-Деркач, [С. А. Алексейченко]. – Чернігів : Брагинець О. В., 2018. – 117 с. : іл.

831. ЛАНСЬКА Л. Маленькі вірші великої Ліни : [поезія] / Ліна Ланська. – Житомир : О. О. Євенок, 2018. – 65, [1] с. : іл.

832. ЛЕУС В. М. Серцю не накажеш : повість, публіцистика / Віталій Леус. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 183 с.

833. ЛЕУС В. М. Чому замовкли солов'ї... : повість, оповідання, спогади / Віталій Леус. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 119 с.

834. МАМЧИЧ О. Б. Амплітуда любові : поезії / Олена Мамчич. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 99 с.

835. МАЩЕНКО С. Т. Така моя доля... / Станіслав Мащенко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 143 с., [4] арк. фот. : іл.

836. МОРСЬКА І. О. Весна з ароматами вишень : [поезії] / Ірина Морська. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 99 с.

837. МУРАШКО Н. Абонент временно доступен : [поезія] / Николай Мурашко. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 159 с. : цв. ил. – Текст рос., укр.

838. ОЖИВАЄ минувшина : творчість ічнянців. Кн. 8 / упоряд. Т. Чумак, В. Шевченко. – Київ : Гнозис, 2018. – 240 с. : іл.

У черговому випуску зб. містяться твори учасників традиційних літ.-мистецьких конкурсів «Оживає минувшина» (історія села, кутка, вулиці) та «Родина. Ічнянщина. Україна» (талановиті школярі краю).

839. ПАКАЛЮК Т. І. Як один нахаба схожим став на жабу: [для мол. та серед. шк. віку] / Тетяна Пакалюк. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 11 с. : іл. кольор.

840. ПЕРВОЦВІТ : поезія / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Літ. спілка «Чернігів» ; [упоряд.: М. М. Ткач, І. М. Аліференко]. – Чернігів : Брагинець О. В., 2018. – 138, [1] с. : іл. кольор. – (Стартап «Дотиком душі»).

841. ПЕРВОЦВІТ : поезія. Вип. 2 / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Літ. спілка «Чернігів» ; [упоряд.: М. М. Ткач, І. М. Аліференко]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 142 с. : іл. – (Стартап «Дотиком душі»).

842. ПЕТРЕНКО Р. З Україною в серці, з її радістю, смутком і болем : [зб. поезій] / Раїса Петренко. – Мена : Домінант, 2018. – 75 с. : іл. кольор.

843. ПИЛИПЕЦЬ В. М. Здравстуй, Мізине : поезії / Володимир Пилипець. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 63 с.

844. ПОВОЗНИК Л. О. Мої стежини : спогади / Леонід Повозник. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 182, [16] с. : фот.

845. ПОКРИШЕНЬ А. М. На любові настояні дні : [зб. віршів] / Анатолій Покришень. – Київ : Інтерсервіс, 2018. – 185 с.

846. САПУН-ДЕГТЯРЕНКО Н. О. Душі криниця : [зб. поезій] / Наталія Сапун-Дегтяренко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 71 с.

847. СЕРГИЕНКО А. С. Как слово наше отзовется / Анна Сергиенко. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 95 с. : фот.

848. СИДОРЕНКО Т. Ольга, дружина Пікассо : повість / Тетяна Сидоренко. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. – 157 с. : іл.

Ця повість – перша в Україні художня книга про О. Хохлову (17.06.1891–11.02.1955) – балерину трупи С. Дягілева «Російський балет», дружину видатного художника Пабло Пікассо, уродженку Ніжина.

849. СКИДАН М. О. Я твій син, Україно!: лірика / Микола Скидан. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 55 с.

850. СТЕЖИНА добродійника : [зб. поезії. Віктору Павловичу Кияновському з нагоди 60-річчя від дня народження – криничани]. – Ічня : Формат, 2017. – 55 с. : іл.

851. СТЕЦЕНКО (Мариноха) Н. М. На побачення з Долею / Надія Стеценко (Мариноха). – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 236, [2] с. : іл.

852. СУКАЧ М. В. Сергій Борткевич: партитура життя : худож.-докум. мозаїка / Микола Сукач. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 135 с. : іл.

Книга присвяч. С. Е. Борткевичу (1877–1952) – укр. композитору польського походження, піаністу і педагогу. Жив і творив у Відні.

853. СУШКО М. Ф. У полоні часоплину : гумор і сатира / Михайло Сушко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 103 с. : іл.

854. ТЕРЕХОВИЧ Л. До правди незалежного життя : зб. віршів / Леонід Терехович. – Чернігів : Сівер. центр післядиплом. освіти, 2018. – 398 с., фото.

855. ТКАЧ М. М. Вербове коріння : зб. поезій / Микола Ткач. – Київ : Укр. пропілеї, 2018. – 228, [1] с.

856. ТКАЧ М. М. У проміжках дерев : [проза] / Михась Ткач. – 2-ге вид. – Харків : Панов А. М., 2018. – 375 с.

857. ТОПЧІЙ В. О. Містика Болдиних гір : [повість] / Віталій Топчій. – Чернігів : Брагинець О. В., 2018. – 26 с., іл. – (Легенди стародавнього Чернігова).

858. ТЮТЮННИК Є. П. Грабовський / Євдокія Тютюнник. – Чернігів : Десна, 2018. – 254 с.

Ця кн. черніг. журналістки Є. Тютюнник присвяч. укр. поету П. Грабовському (11.09.1864–12.12.1902), його коханню і боротьбі за справедливість.

859. ХМЕЛЕНОК Н. П. Вмєсто признання : стихи / Николай Хмеленок. – Чернигов : Десна, 2018. – 190 с. : фот. цв., ноты. – Рос., білорус., укр., нім.

860. ШВЕЦЬ В. К. Душею без протиріч : [поет. зошит] / Василь Швець. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 111 с.

861. ШВЕЦЬ В. К. Живє в моїй душі природа : [поет. зошит] / Василь Швець. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 103 с.

862. ШВЕЦЬ В. К. Птах з підстреленим крилом : [поет. зошит] / Василь Швець. – Ніжин : Орхідея, 2018. – 95 с.

863. ШЕВЧЕНКО В. В. Карсинор. «Охота на валлеров». Кн. 1 / Владимир Шевченко. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 143 с.

864. ШКРЕБКО І. В. Мить щастя : поет. зб. / Ирина Шкрєбко. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 95 с. : іл.

865. ШУТЬКО Л. Г. Як подружитися з Часом? : [казки і оповідання для сімейного читання] / Людмила Шутько ; [упоряд., та пер. з італ. С. Дзюба, Г. Маджуга ; худ. М. Скоробагатько]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 37 с. : іл.

ПЕРСОНАЛІЇ

866. КУХАРУК Р. Неупокорені сади Миколи Адаменка : [літ. портрет] / Роман Кухарук // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 119–125.

Укр. письменник М. Адаменко проживає в Сосниці.

867. ГАВРИШ К. Творчість, з якої струмує життя / Катерина Гавриш // Живи з надією. – 2018. – 15 трав. – С. 9.

Поет, публіцист, краєзнавець, засл. журналіст України М. Будлянський. Народився в с. Держанівка Носівського р-ну. Проживає в Чернігові.

868. ОСТАШКО І. За що присуджують Президентські стипендії – ексклюзивне інтерв'ю зі стипендіаткою з Чернігівщини [письменницею і громад. діячкою з Ніжина Т. Винник] / Ірина Осташко // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 23 серп. – С. 7.

869. КВІТНИЦЬКИЙ С. Творчий неспокій Григорія Войтка [з Бобровиці, письменника, заступника ген. директора ТОВ «Земля і воля», відзначеного Міжнар. літ. премією імені Г. Сковороди «Сад божественних пісень» за роман «Безбатченки»] / Сергій Квітницький // *Десн. правда*. – 2018. – 16 серп. – С. 7.

870. ГОНЧАРЕНКО О. Тетяна і Сергій Дзюба отримали міжнародну нагороду імені Джека Лондона в США / Олег Гончаренко // *Десн. правда*. – 2018. – 26 лип. – С. 4.

Так відзначено кн. віршів «Selected Poems» (Нью-Йорк) англ. та укр. мовами.

871. ГОНЧАРЕНКО О. Українці [Т. і С. Дзюби з Чернігова] – лауреати Міжнародної літературної премії імені Антуана де Сент-Екзюпері / Олег Гончаренко // *Десн. правда*. – 2018. – 4 січ. – С. 4.

872. ВІДБУЛОСЯ надання премій лауреатам Фундації Українського Вільного Університету // *Укр. літ. газ.* – 2018. – 30 листоп. – С. 2.

Серед лауреатів письменник з Ніжина О. Забарний за книгу «Обриси на серці».

873. ЛЕЛЮК М. Російський поет України / Микола Лелюк // *Гарт*. – 2018. – 24 трав. – С. 18.

До 90-річчя від дня народження М. О. Комова (18.05.1928–2017) – члена Всеукр. творчої спілки «Конгрес літераторів України». Жив і працював у Чернігові.

874. ПРИЛУЧАНКА [М. Кузьменко] стала лауреатом міжнародного літературного конкурсу «Коронація Слова-2018» [за поезію «Аеропортове прощання»] // *Голос Чернігівщини*. – 2018. – 14 черв. – С. 2.

875. ОЛІЙНИК О. З благословення класика : (пам'яті Михайла Кушніренка) [черніг. поета] / Олександр Олійник // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 197–198.

876. ДЗЮБА С. Зоряна дорога Віталія Леуса [2.07.1946–27.12.2017] / Сергій Дзюба // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 195–196.

877. ТКАЧ М. Працював по сім днів на тиждень : [спогади про черніг. прозаїка В. М. Леуса] / Михась Ткач // Літ. Чернігів. – 2018. – № 4. – С. 145–148.

878. МАСТЄРОВА В. «Коли я писала «Сучу дочку», мені було неймовірно важко» / Валентина Мастерова // Десн. правда. – 2018. – 2 серп. – С. 4 ; Світ-інфо. – 2018. – 16 серп. – С. 15.

879. ПАВЛЕНКО С. В. Мастерова пише оповідання – романи / Сергій Павленко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 264.

880. «КОЖНОМУ Бог дав свій світлий промінь...» : [слово про письменницю з Коропа В. М. Михайленко (13.07.1953) та її твори] // Десн. правда. – 2018. – 19 лип. – С. 5.

881. ШМАТОК З. «Родом просто із села...» : поетесі Світлані Охріменко – 80 // Деснянка. – 2018. – 20 груд. – С. 9.

Народилася в с. Забарівка Корюківського р-ну.

882. ЙОМУ ще жити й жити у серцях : спогади про Станіслава Реп'яха / передм. Г. Арсенич-Баран. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 114 с.

С. П. Реп'ях (1938–2012) – укр. поет і публіцист, який тривалий час очолював Черніг. від-ня Нац. спілки письменників України.

883. СЕНЦОВСЬКИЙ В. Він став кленом під зорями / Володимир Сенцовський // Літ. Чернігів. – 2018. – № 3. – С. 157–160.

Трагічна доля черніг. поета О. Самійленка.

884. ВІТИННИК С. В. Леонід Терехович – поет-бунтар із села Кучинівка Сновського району / Світлана Вітинник, Тетяна Козимір // Сновські краєзнавчі читання. – Сновськ, 2018. – Вип. 2. – С. 58–69.

885. ЗАБАРНИЙ О. З когорти незабутніх [поет М. Н. Ткаченко (Чорновус)] / Олександр Забарний] // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 134–135.

886. ЗАКУСИЛО С. Нині йому виповнилося б 70 / Станіслав Закусило // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 133–134.

М. Н. Ткаченко (Чорновус) [12.02.1948–11.09.2006] – поет і журналіст з Прилук.

887. МИКОЛА Турківський : [некролог. 16.05.1937–12.12.2017] // Літ. Чернігів. – 2018. – № 1. – С. 199.

Поет і прозаїк з Прилук, лауреат премії ім. М. Коцюбинського.

РЕЛІГІЯ. ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕРКВИ

888. БЛАКИТНИЙ М. До історії Новгород-Сіверського духовного училища у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. : (за матеріалами єпархіальних періодичних видань Чернігівщини) / Максим Блакитний // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 3–5.

889. ГЕЙДА О. С. Старообрядництво на теренах Чернігівської єпархії у другій половині ХVІІ – на початку ХХ ст. / Ольга Гейда // Днепровский паром: природное единство и историко-культурное взаимодействие белорусско-украинского пограничья: материалы междунар. конф. (26–27 апр. 2018 г., г. Гомель). – Минск, 2018. – С. 190–204.

890. ГЛУХЕНЬКИЙ А. А. Чернігівські архієреї Української автокефальної православної церкви у 20-х роках ХХ ст. / Андрій Глухенький // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 321–324.

891. НИЖНИК Л. Життя П'ятницької церковної громади м. Чернігова в 20-х роках ХХ століття / Людмила Нижник // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 208–215.

892. ОЛІЦЬКИЙ В. Блаженні гнані за правду : (репресії проти Православної церкви на Сумщині у 1920–1930-ті рр.) / В. Оліцький. – Суми : Територія, 2018. – 242 с. : іл.

Антицерковна політика в регіоні у 1920–1930-ті рр. Вилучення церковних цінностей. Адмін. переслідування духовенства. У той час значна кількість населених пунктів з церквами входили до складу Черніг. губ.

893. РИГА Д. Історіографія питання дослідження створення та діяльності Новгород-Сіверської єпархії 1785–1797 рр. у працях дослідників та науковців ХІХ–ХХІ століття / Данило Рига // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 100–111.

894. РИГА Д. Новгород-Сіверська єпархія (1785–1797 гг.) / Данило Рига, Анатолій Федірко. – Ніжин : Лисенко М. М., 2018. – 119 с.

895. ТРАВКІНА О. І. Про заходи щодо обов'язкового навчання дітей священно- та церковнослужителів у Чернігівському Колегіумі у 60-х роках ХVІІІ ст. (наказ Уланівській катедральній волості) / Ольга Травкіна // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 162–165.

896. ФЕДОСЕНКО Н. Вкрали ікони у старообрядців [у єдиній на всю Чернігівщину старообрядницькій церкві в с-щі Добрянка Ріпкинського р-ну] / Наталія Федосенко // Гарт. – 2018. – 25 жовт. – С. 7.

897. ШАРА Л. З історії Чернігівського жіночого єпархіального училища / Любов Шара // Шрагівські читання. – Чернігів, 2018. – Вип. 4. – С. 207–217.

Історія заснування уч-ща розпочалася в серп. 1859 р. після призначення на посаду архієпископа Черніг. Філарета Гумілевського. Офіційне його відкриття відбулося 30 січ. 1866 р.

898. ЮХНО Ф. А. Листування вірян із органами влади як дзеркало їх відносин на Чернігівщині у 50-х рр. ХХ ст. / Федір Юхно // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 346–350.

ЦЕРКВИ. МОНАСТИРІ. СОБОРИ

899. ВАНЖУЛА О. М. Чернігівський Спасо-Преображенський собор у 1920-х – на початку 1930-х рр. / Олена Ванжула // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 324–329.

900. ВАСИЛЕНКО А. Гутне скло XVII–XVIII ст. з території Троїцько-Іллінського монастиря в Чернігові / Андрій Василенко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 226–230.

901. ВОСКРЕСЕНСКИЙ храм г. Чернигова : материалы и док. к истории прихода / сост. И. В. Мельник. – Чернигов : Десна Полиграф, 2018. – 132, [1] с. : ил.

902. ГАРКУША А. Монументальний живопис Спасо-Преображенського собору (перша чверть ХІХ ст.) у Чернігові як об'єкт досліджень, реставрації та охорони / Алла Гаркуша // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 25–31.

903. ГАРКУША А. Олійний живопис (перша чверть ХІХ ст.) Спасо-Преображенського собору (ХІ ст.) у Чернігові: проблеми дослідження / Алла Гаркуша // Сіверян. літопис. – 2018. – № 6. – С. 55–59.

904. ГЛУХЕНЬКИЙ А. Борисоглібський собор як кафедральний храм Чернігівської єпархії Української автокефальної православної церкви у 20-х роках ХХ століття / Андрій Глухенький // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 178–186.

905. КОРНІЄНКО В. Нові джерела з історії дослідження Успенського собору Чернігівського Єлецького монастиря

у 1926 році : (з листування Г. Любченка та І. Моргілевського) / В'ячеслав Корнієнко, Дмитро Гордієнко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 32–35.

906. ЛЯШЕВ О. Сповідні розписи Миколаївського храму с. Роїще. Джерела до історії с. Роїще [Черніг. р-ну] / Олександр Ляшев. – Чернігів : Десна, 2018. – 355 с. : фото.

907. МАЗЕПИНА брама. Царські ворота іконостаса Борисоглібського собору м. Чернігова / НАІЗ «Чернігів стародавній» ; [авт. тексту О. І. Травкіна]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 19 с., [8] арк. фотоіл.

908. МИКОЛАЙКО Т. До питання стану живопису Троїцького собору [Чернігова] в ХХ столітті / Тетяна Миколайко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 55–59.

909. МИКОЛАЙКО Т. Інтер'єр Троїцького собору у працях істориків та краєзнавців другої половини ХІХ–ХХ ст. / Тетяна Миколайко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 196–201.

910. МИХЕЄНКО Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму Іллінської церкви ХІІ ст. у Чернігові [як один із засобів для збереження пам'ятки] / Наталія Михеєнко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 1/2. – С. 112–118.

911. МИХЕЄНКО Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму П'ятницької церкви ХІІ ст. [в Чернігові] / Наталія Михеєнко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 80–85.

912. МИХЕЄНКО Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму Троїцького собору [в Чернігові] / Наталія Михеєнко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 36–42.

913. МИЦІК Ю. А. Свято-Успенський жіночий монастир в Нових Млинах у світлі документів фонду 140 ЦДІАК України / Юрій Мицик // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 155–158.

Цей монастир (Кербутівський, Бобриківський) знаходився між селами Нові Млини і Кербутівка сучасного Борзнянського р-ну Черніг. обл.

914. НЕПОТЕНКО І. Троїцький монастир у Чернігові у перше десятиліття радянського режиму: фокус перетину просторів / Інна Непотенко // Сіверян. літопис. – 2018. – № 3. – С. 60–68.

915. ПАВЛЕНКО С. Імовірне зображення гетьмана Мазепи та його дружини на іконі «Деїсус» з іконостасу Вознесенської церкви (сmt Березна Черніг. обл.) / Сергій Павленко // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 113–122.

916. ПАНЬКО С. Забуті сторінки історії: Козелецький Троїцький чоловічий монастир / Сергій Панько // Сіверян. літопис. – 2018. – № 4. – С. 58–62.

917. ПАНЬКО С. Козелецький Богословський дівочий монастир / Сергій Панько // Сіверян. літопис. – 2018. – № 5. – С. 71–74.

918. ПОДЛЕВСЬКИЙ С. Символічні графіті з Успенського собору в Чернігові / Святослав Подлевський // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 128–130.

919. ПРИЩЕПА О. У Седневі плаче храм : легендарна дерев'яна [Георгіївську] церква, у якій знімали фільм «Вій», зазнає руйнування / Олексій Прищепка // Гарт. – 2018. – 2 серп. – С. 4.

920. ПУЧИНЕЦЬ М. У Карасинівці своя «Пізанська брама» / Марія Пучинець // Чернігівщина. – 2018. – 19 квіт. – С. 8.

Церква Різдва Богородиці, зведена в середині XIX ст. Козелецький р-н.

921. РУДЕНОК В. З історії внутрішнього оздоблення Антонієвих печер Троїцького Іллінського монастиря в м. Чернігів /

Володимир Руденок // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 131–135.

922. РУДЕНОК В. Я. Чернігівський Іллінський монастир за результатами археологічних досліджень / Володимир Руденок, Андрій Василенко // Сіверщина в історії України. – Глухів ; Київ, 2018. – Вип. 11. – С. 37–40.

923. ТАЄМНИЦІ підземель Чернігівщини : Mystery of the caves in Chernihiv region / НАІЗ «Чернігів стародавній»; [авт. тексту В. Я. Руденок]. – Чернігів : Лозовий В. М., 2018. – 31 с. : іл.

924. ЧУМАЧЕНКО А. Церква – одна з основ духовності / Анатолій Чумаченко // Світ-інфо. – 2018. – 20 верес. – С. 13.

Історія і сьогодення церкви Спаса с. Кладьківка Куликівського р-ну.

ПЕРСОНАЛІЇ

925. ШУМИЛО С. Руська Успенська лавра на Афоні та Антоній Печерський / Сергій Шумило // Укр. іст. журн. – 2018. – № 5. – С. 4–20.

Святогірське чернецтво як сполучна ланка, яка поєднала охрещену Русь та Афон. Під впливом Антонія Печерського відбулося становлення Києво-Печерського монастиря – «розсадника» афонської спадщини, чернецтва, книжності, що відіграло винятково важливу роль у розвитку культури укр. народу. Антоній Печерський був русином, народився 983 р. в Любечі.

926. СЕБТА Т. Підтверджувальна грамота Петра I 1708 р. щодо поставлення на Київську митрополію Йоасафа (Кроковського): історія, провенієнція та публікація документа / Тетяна Себта, Наталія Сінкевич // Укр. іст. журн. – 2018. – № 5. – С. 136–162.

Йоасаф Кроковський (1651–1.07.1718) – укр. церковний діяч. 1708 р. був обраний на Елекційному Соборі ієрархів

Київської Митрополії на митрополита Київського, Галицького та всієї Малої Русі, затверджений грамотою Петра I. Из-під його юрисдикції вилучалися Черніг. архієпископія, Глухівська, Борзенська, Конотопська протопопії. Уперше публ. повний текст док.

927. НЕСТЕРЕНКО О. Жив ради Бога і людей... : непогасній світлосонячній пам'яті отця Григорія Пилипенка присвячується / Олексій Нестеренко // Десн. правда. – 2018. – 1 листоп. – С. 13.

Г. Р. Пилипенко (14.10.1918–30.03.1994) – православний священник, митрофорний протоієрей, учасник війни 1941–1945 рр. Очолював приходи у Носівці, Бобровицькому та Ніжинському р-нах.

928. СПИВАК В. Філософські погляди Антонія Радивиловського в контексті української духовної культури XVII століття / В. Співак. – Чернігів : SCRIPTORIUM, 2018. – 327 с.

А. Радивиловський (?–20.12.1688) – укр. православний церковний діяч і письменник. Закінчив Києво-Могилянську академію. Був архідияконом Черніг. кафедри.

929. ЮХНО Ф. Священик Петро Іванович Седлер та радянська влада / Федір Юхно // Чернігівські старожитності : зб. наук. пр. – Чернігів, 2018. – Вип. 5 (8). – С. 221–225.

П. І. Седлер (1884–1936?) – уродженець Любеча. Служив на приході у с. Атюша Батуринаського (Коропського) р-ну. У 1932 р. звинувачений в антирадянській агітації. Засуджений на три роки позбавлення волі. Реабілітований 1989 р.

РЕЛІГІЙНІ КОНФЕСІЇ

930. ДЕШУРА О. Греко-католики краю вчилися візантійського типу іконопису / Олег Дешура // Голос Чернігівщини. – 2018. – 5 лип. – С. 5.

Літня школа іконопису у смт Любеч Ріпкинського р-ну, яку другий рік поспіль організовує українська греко-католицька церква.

931. РОЙ С. Діяльність синагог у м. Ніжині у 20–30-х рр. ХХ ст. / Світлана Рой // Євреї Лівобережної України. Історія та культура : матеріали XIII Міжнар. наук. семінару 22 берез. 2018 р. м. Чернігів. – Чернігів, 2018. – С. 176–190.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСІБНИКИ

932. АКОРДИ слова Ніни Полив'яної : біобібліогр. покажч. / Прилуц. міськ. б-ка № 2 [та ін. ; склад. Т. П. Бабенко ; ред. Г. І. Бобкова ; відп. за вип. Л. І. Зубко]. – Прилуки, 2018. – 67 с.

933. БІБЛІОТЕКИ Чернігівщини на сторінках преси : бібліогр. покажч. публ. за 2017 р. Вип. 21 / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. О. Ф. Шурубенко ; відп. за вип. А. М. Мальована]. – Чернігів : [б. и.], 2018. – 118 с.

934. «БІБЛІОТЕЧНА планета» (1998–2018) : сист. покажч. змісту / М-во культури України, Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого ; [упоряд. Н. Тертичка ; наук. ред. В. Кононенко]. – Київ, 2018. – 216 с.

С. 24, 25, 27, 56–59, 84, 85, 95, 115, 129, 131, 132, 135, 136, 144, 151 : Публ. про бібліотеки та бібліотекарів Черніг. обл.

935. ВОЛОДИМИР Якович Руденок : біобібліогр. покажч. / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Нац. ун-т «Черніг. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка, Черніг. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України ; [уклад. : Н. Ф. Гонза, І. Я. Каганова]. – Чернігів : Черніг. ОУНБ ім. В. Г. Короленка, 2018. – 67 с. – (Історики та краєзнавці Чернігівщини ; вип. 25).

936. ДІДУСЕНКО Г. «Крізь роки болю і надій...» : (нові видання Полтавської ОУНБ ім. І. П. Котляревського, присвячені Петру Петровичу Ротачу) / Г. Дідусенко, М. Федорова // Бібліотечна планета. – 2018. – № 2. – С. 33–34.

П. П. Ротач (24.01.1921–13.04.2007) – укр. поет, літературознавець, краєзнавець. Народився на хут. Калениківщина (тепер у складі с. Слобідка) Талалаївського р-ну. Автор статей, присвячених Чернігівщині.

937. ЗНАМЕННІ і пам'ятні дати Чернігівської області на 2019 рік / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: Л. В. Студьонова, І. Я. Каганова, О. В. Дорохова ; відп. за вип. І. М. Аліференко]. – Чернігів : [б. в.], 2018. – 86 с. : фот.

938. ІВАН Андрійович Зязюн: педагог, вчений, філософ : біобібліогр. покажчик / [упоряд. Л. Н. Штома ; наук. ред. Н. Г. Ничкало] ; НАПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – 4 е вид., перероб., доп. – Київ, 2018. – 229 с.

І. А. Зязюн (3.03.1938–28.08.2014) – перший Міністр освіти і науки незалежної України (1990–1992). Народився в с. Пашківка Ніжинського р-ну. Похований у рідному селі.

939. ІНЕСА Віталіївна Марисова : до 90-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, Б-ка ім. акад. М. О. Лавровського ; [упоряд. : О. Д. Кільдіватова, В. І. Манжай, Н. В. Мухомодєєва]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 63 с. : портр., фот. – (Вчені-ювіляри Ніжинської вищої школи ; вип. 7).

940. КАЛЕНДАР знаменних і пам'ятних дат на 2018 рік. Чернігівський район, Гончарівська, Іванівська, Михайло-Коцюбинська об'єднані територіальні громади / Черніг. район. центр. бібл. система, Черніг. центр. район. б-ка, Черніг. район. осередок Нац. спілки краєзнавців України ; [уклад. : О. П. Колесник, М. В. Городня]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 30 с.

941. КУЛЬТУРНО–МИСТЕЦЬКЕ життя Чернігівщини на сторінках періодичних видань (2012–2016 рр.) : бібліограф. покажч. Вип. 1 / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. І. В. Розумій ; ред. О. І. Іваненко ; відп. за вип. І. М. Аліференко]. – Чернігів : [б. в.], 2018. – 227 с.

942. ЛЕОНІД Іванович Глібов та Чернігівщина : (біобібліогр. покажч.) / Черніг. ОУНБ ім. В. Г. Короленка ; [уклад. : О. І. Іваненко, О. М. Плаунова]. – Чернігів, 2018. – 88 с. : іл.

943. ЛІТЕРАТУРА про Чернігівську область за 2015 рік : бібліогр. покажч. / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: Н. Ф. Гонза та ін.]. – Чернігів : [б. в.], 2017. – 198, [1] с.

944. МИХАСЬ Михайлович Ткач : (біобібліогр. покажч.) / Черніг. обл. універс. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: Л. В. Студьонова, І. Я. Каганова ; вступ. ст. В. І. Кузьменко ; відп. за вип. І. М. Аліференко]. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 103 с. + [28 арк. кольор. іл.]. – (Письменники – наші земляки).

945. СКАРБИ краєзнавця : (до 85-річчя від дня народж. Риженка А. Г.) : біобібліогр. покажч. / від. культури і туризму Прилуц. міськ. ради, Прилуц. міськ. центр. б-ка ім. Л. В. Забашти, Прилуц. міськ. б-ка-філ. № 4 ; [уклад. Л. В. Бутенко ; ред. Г. І. Бобкова ; відп. за вип. Л. І. Зубко]. – Прилуки : [б. в.], 2018. – 34 с. : іл.

946. СТЕПАН Орешко: «Ми піднімали прапор над рейхстагом» : бібліогр. покажч. / Черніг. ОУНБ ім. В. Г. Короленка ; [уклад.: А. С. Орешко, І. В. Розумій ; відп. за вип. А. М. Мальована]. – Чернігів : [б. в.], 2018. – 25, [1] с.

С. Г. Орешко уродженець села Домашлин Корюківського р-ну.

947. УКРАЇНСЬКА революція 1917–1921 рр. на сторінках журналів «Визвольний шлях» та «Український історичний журнал» (1991–2016) [Електронна копія] : бібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого ; [упоряд.: О. О. Галганова, О. А. Рожнятовська ; за участю Т. М. Заморіної ; наук. ред. В. О. Кононенко]. – Електрон. текст. дані (1 файл : 89,7 Мб). – Київ : Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого, 2018. – 80 с.

До посібника вміщено ст., що стосуються подій і окремих діячів Чернігівщини.

948. ЧЕРНІГІВ рядками преси. 2017 : щоріч. бібліогр. покажч. / Черніг. міська комун. центр. бібл. система. Центр б-ка ім. М. М. Коцюбинського ; [уклад. О. Куннова ; відп. за вип. Л. Харитончик]. – Чернігів : [б. в.], 2018. – 40 с.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

АЛФІВІТНИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ І НАЗВ КНИГ ТА СТАТЕЙ

А

- А добра пам'ять житиме 537
Авраменко Н. Д. Запровадження німецького окупаційного... 254
Адаменко И. В. Души моей порывы 778
Адаменко М. Вгрузаю в день 779
Адаменко М. День за днем 780
Адаменко М. Дзвонів музика модерна 781
Адаменко М. До верховини духу 782
Адаменко М. За законами інерції 783
Адаменко М. Зачарована бандура 784
Адаменко М. На рівні душі 785
Адаменко М. На творчих перехрестях 786
Адаменко М. На черговій хвилі 787
Адаменко М. Неупокорені сади 788
Адаменко М. П. Поетичні мініатюри 789,790
Адаменко М. Перехрестя 791
Адруг А. К. Художнє різьблення на дереві Чернігова... 724
Адруг А. Килими Чернігова... 723
Адруг А. Мистецтво Чернігова... 635
Адруг А. «Простір настрою» 660
Адруг В. Документи плюс ліхтар 471
Адруг В. Нагорода знайшла лауреата... 606
Адруг В. Нова українська школа... 472
Адруг В. «Цей невгамовний Карнабед...» 538
Адруг В. Чернігівець Олександр Гавриленко здобув... 412
Академік Федір Арват. Наука творити добро 499
Акорд слова Ніни Полив'яної 932

Аліференко І. «Дякуємо всім, хто нині допомагає нашій бібліотеці» 539
Алмазов А. С. Особенности уклада жизни... 90
Альтанка Глібова, нові автомобілі «швидкої»... 428
Андрій Мовчан 278
Анісавец М. Звані мінуўшчыны гудуць 91
Античну монету з унікальним символом знайшли у Чернігові 281
Антоненко П. Що показало підтоплення обласної бібліотеки... 540
Армія за дротами 215
Арсенич-Баран Г. В. Муська. Історія одного життя 792
Арсенич-Баран Г. В. Радуйся, Невісто Неневісна! 793
Арсенич-Баран Г. В. Чарує буйнава весна 794
Археологи з Англії досліджують городище Виповзів 282
Археологи знайшли в Шестовиці давнє поховання 283
Астаф'єва О. Зберігаємо традиції, створюємо майбутнє... 662
Aimaro-Parmut G. D. Genocide In A Small Space... 255
ART museum: минуле і сьогодення 582

Б

[Бабасєв Михайло Григорович] 231
Бажан О. «Забійник» та «літератор» або «Рутинна робота»... 232
Бажан О. Іронія долі чекіста Михайла Ленчика 233
Балабко О. «Ці пам'ятники ніколи не охоронялися...» 33
Балабушка В. Територіально-демографічні традиції... 86
Барчук С. Чорний зошит учительки 272
Батурич А. М. Боротися! 795
Батьковська О. В. «Мій Бахмаче...» 67
Батюк А. Подарунки землі 87
Бахмач від сивої давнини до сьогодення 68
Безкровний Д. Стигне квітка 796
Бельман С. Еврейская тема в мемуарах... 194

Бельман С. Продолжая разговор 797
Бельман С. Свідоцтва поза часом 199
Бельман С. Сохранить память 256
Береговий В. Г. Спортивне сузір'я Чернігівщини 399
Беляєва Л. Яскраве життя Івана Лагоди 487
Бібік Н. Андроник Лазарчук. Служіння мистецтву України 654
Бібліотека ім. Короленка показала свої рідкісні та цінні видання 541
Бібліотеки пропонують досвід 526
Бібліотеки Чернігівщини на сторінках преси... 933
«Бібліотечна планета»... 934
Білич О. Ічнянська згуценка припала китайцям до смаку 331
Білогура О. Часточки душі 798
Біляїв В. Патріарх літературознавства Петро Одарченко 768
Біографічна довідка 444
Блакитний М. До історії Новгород-Сіверського... училища... 888
Бобир О. Доньки-матері 681
Бобир О. 60 років факультету... 503
Богданова М. Задля і завдяки Любові... 583
Божок В. «Слов'янські шпалери» – потужне підприємство... 332
Болотна Л. Чернігівська торгово-промислова палата... 350
Бондар О. «Palazzo en fortezza» на Гончарівці... 134
Бондар О. Чернігів та його фортеця... 92
Бондар О. Як більшовицький терористичний акт у Чернігові... 200
Бондар О. Як Данило Галицький... 126
Боровик А. Заступники директора і проректори Чернігівського... 504
Боровик А. Проректори Чернігівського державного... 505
Баров В. Дніпро в тактичних планах повстанців Північної України... 198
Брагінець С. «Тютья Бегемотя» Юрія Бедрика 750
Брей О. Майстер, який нікого не залишає байдужим 653

Брик О. Г. Таємниці Всесвіту 799
Брик О. Г. У вирі життя 800
Бровко А. Г. Людмилинська жіноча школа... 150
Бровко А. Г. Роль Ніжинського козацького... 93
Бруй Т. Козари 257
Брюховецька Л. «Хотіла б я піснею стати...» 720
Будзар М. Мати і дитина у панському маєтку... 151
Будлянський М. Г. Час рікою пливе 69
Букварик школярика 307
Буренко В. А. Збереження та використання... 34
Буренко І. С. Симфонія життя 801
Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит... 509

В

В музеї-заповіднику Михайла Коцюбинського... 631
В оновленому «Древньому Любечі»... 619
В особняку Спановського... 35
Вакуленко Л. До літопису головної ічнянської бібліотеки 535
Вакуленко Л. Хранителі мудрості... 527
Валерій Зуб 387
Ванжула О. До історії створення перших музейних експозицій... 607
Ванжула О. М. Чернігівський Спасо-Преображенський собор... 899
Василенко А. Гутне скло XVII–XVIII ст... 900
Василь Прохорський 279
Васюта О. Смерть Святослава Ярославича 1076 р... 147
Вдовенко І. Децентралізація: що обіцяла держава і що маємо нині? 423
Вергунов В. А. Академік М. В. Зубець... 16
Веремейчик О. М. Археологічні дослідження любецької експедиції... 284
Веремейчик О. М. Археологічні дослідження середньовічних поселень... 285

Веремейчик О. М. Дослідження стародавнього Любеча 286
Вересоцька В. Чернігівська обласна бібліотека для дітей... 578
Виготовляють котли і... бандури 333
Виконання міського бюджету за 2017 рік 322
Виставка [художниці] Ядвіги Поплавської 542
Відбулося надання премій лауреатам... 872
Віденський архів гетьманського роду Розумовських 141
Віленський Ю. Вадим Богомолець 9
Вітаємо! 776
Вітаємо з ювілеєм! 648
Віталій Терентійович Корж 19
Вітинник С. В. Леонід Терехович – поет-бунтар із села... 884
Вместо ПТУ – Академия 514
Володимир Якович Руденок 935
Ворона Ю. Загублені. Як живуть під Черніговом... 391
Воскресенський храм г. Чернигова 901
Восьмі Сіверянські соціально-психологічні читання... 508
Врятована спадщина 657

Г

Гаврилюк Н. Поетична палітра Чернігівщини 777
Гавриш К. Книжковий світ Оксани Лопати 534
Гавриш К. Творчість, з якої струмує життя 867
Гайдук С. «Для Чернігівщини я живу і творю»... 684
Гайдук С. Олена Костевич – краща спортсменка... 415
Гайдук С. Успіх чернігівських спортсменів 402
Гайдук С. Фабриці «Динамо-Олімп» – 90! 334
Гайдук С. Чемпіону Паралімпіади – орден «За заслуги» 418
Гайдуцький П. І. Я завжди з Україною! 21
Галета Л. Гори книжок та підшивок рятують гармати і добрі люди 543
Галета Л. Діалог між владою і бізнесом... 351
Галета Л. Згорьовані й усміхнені... 457

- Галета Л. Кургани можуть прославити Ічнію на весь світ! 287
- Галета Л. Тисячі гектарів – для громад! 424
- Галета Л. Фонди сушили дві сотні людей і 56 установ та організацій 544
- Гамениця Р. «ЕНЕРА» – як нова енергетична ера 335
- Гарига-Грихно М. Историография исследований... 288
- Гаркуша А. Монументальний живопис... 902
- Гаркуша А. Олійний живопис... 903
- Гаркуша А. Хранителі пам'яті 638
- Гарманчук В. Відлуння 802
- Гейда О. Вибори до Чернігівської міської думи 1909 р... 152
- Гейда О. С. Старообрядництво на теренах Чернігівської єпархії... 889
- Герасименко О. Селянський рух на Лівобережній Україні... 153
- Герасименко О. Участь представників Чернігівщини... 154
- Герасько М. Будівля Батуринаського земського суду 639
- Герасько М. Заміська резиденція К. Г. Розумовського... 142
- Герої Другої Світової війни 1939–1945 уродженці... 258
- Гільов І. Безцінні артефакти 289
- Гільов І. «Блокпост пам'яті» 458
- Гільов І. Вікторія Калмикова: «Наш «Техресурс»... 352
- Гільов І. Депутати Бундестагу в Чернігові 445
- Гільов І. «Добродія» уже в дії 336
- Гільов І. «Єлісєєвські меблі» – екологічні, комфортні, економічні! 337
- Гільов І. З Черніговом не розлучався... 658
- Гільов І. «Залізна гра» в бібліотеці 573
- Гільов І. «І наша муза – Ангеліна...» 686
- Гільов І. «І оберіг, і символ долі...» 545
- Гільов І. Кобзарська юнь, кобзарська слава 663
- Гільов І. Компанія «АРДІ КА» – не просто талановитий... 640
- Гільов І. «Кращий майстер серед музикантів...» 688

- Гільов І. Лінійний прискорювач вийшов на стартову лінію 373
- Гільов І. «Лотерея» акторської долі Ренати Гафурової 711
- Гільов І. Лялька грою вмiє вчити, як на білім світі жити... 712
- Гільов І. Лялькова радість із Радуля від Галини Близнюк 734
- Гільов І. Ордени Святого Пантелеймона... 374
- Гільов І. Особливий фотопогляд на світ 546
- Гільов І. «ПЕТ-Технолоджіес»: заробляй, як у Польщі... 338
- Гільов І. Різьблені шедеври та цілющий мед Андрія Каменецького 735
- Гільов І. Сергій Макаров і його «Облагропостач»... 353
- Гільов І. Спільні – не лише кордони, а й бізнес-інтереси 323
- Гільов І. Чи можна тому довірять, що Кошмалу 65?! 524
- Гільчук В. П. На переламі долі 803
- Глухенький А. А. Чернігівські архіереї Української автокефальної... 890
- Глухенький А. Борисоглібський собор як кафедральний храм... 904
- Глухенький А. Шлях активної просвітянки... 506
- Глушак Я. А. Сепсис 804
- Гончаренко О. Видатний білоруський поет Михась Пазняков... 769
- Гончаренко О. Тетяна і Сергій Дзюба отримали... 870
- Гончаренко О. Українці – лауреати... 871
- Гончаренко С. Кластерні ініціативи для виробників... 339
- Гончаров Ю. Прагнемо, щоб результати нашої діяльності... 452
- Горе переможеним: репресовані міністри... 234
- Горобець С. Відомий фізик Іван Горбань 13
- Горобець С. 100-річчя декрету про «червоний терор» 201
- Горобець С. М. Андрій Федорович Мартиненко 536
- Горобець С. М. Усвідомлення Голодомору 1932–1933 рр. 235
- Горобець С. Підполковник Армії УНР... 225
- Граніч Н. Лауреати міжнародної літературно-мистецької премії... 739

Гребеник Т. Творчість Дмитра Кот-Котевича 718
Гринь М. Ім'я його – Козацьке 70
Гриценко І. Збройна і політична боротьба... 230
Грищенко В. Г. Жартівливе перевесло 805
Громади Чернігівської області отримали... 425
Громадський транспорт Чернігова 362
Громова В. О. Автобіографія душі 806
Гузь Б. Історія садиби Романівщина 155
Гузь Б. Останні поміщики Хаєнок 187

Д

[Двинянинов Василь Андрійович] 236
2018 – рік нових стандартів 433
Демиденко Н. М. Петро Іванович Прокопович 28
Демченко О. «Треба мислити глобально...» 313
Демченко С. Музей та початкова школа 623
Демченко Т. Ілля Шраг у родинному колі 195
Демченко Т. Концепція національного... 26
Демченко Т. Отаман Ангел – знакова постать... 216
Демченко Т. «Що нам Дніпро – у нас Десна!» 217
Державник і Держава 227
Дешура О. Греко-католики краю вчилися візантійського типу іконопису 930
Дешура О. Трактор «Запорожець» і унікальні скарби-колекції храму... 596
Дзюба Є. На Ічнянщині відновлено «Просвіту» 446
Дзюба С. Відкрили міні-музей Олександра Довженка в Чернігові 528
Дзюба С. Вийшла душа на личико 807
Дзюба С. Гопки для Кракатунчика 808
Дзюба С. Грандіозний фестиваль у Пісках: мрії збуваються 518
Дзюба С. Григорій Щербина – дипломат, який став героєм 597
Дзюба С. Депутати працювали на майбутнє та з позитивом 429

Дзюба С. Зоряна дорога Віталія Леуса 876
Дзюба С. Імпреза в Чернігові 547
Дзюба С. Кафедра військової підготовки в Академії... 515
Дзюба С. Краса душі Олени Мамчич 624
Дзюба С. Невтомне подвижництво Василя Булаха 371
Дзюба С. Переможець кобр 625
Дзюба С. Позивний «Бандерас» 809
Дзюба С. Потягуськи 810
Дзюба С. Примчу на білому коні 811
Дзюба С. 15-а сесія обласної ради розпочалась, але не завершилась... 430
Дзюба С. 17-літній Ігор Меліхов здобув Гран-прі в Румунії 488
Дзюба С. Тисячі людей побували на цьогорічному святі... 519
Дзюба С. «У моєму серці є відчуття...» 773
Дзюба С. Унікальна операція чернігівських лікарів 375
Дзюба С. Урочисто нагородили благодійників року 392
Дзюба С. «Уся наша родина живе в любові та злагоді!» 687
Дзюба Т. А. Береги = MaIuri 814
Дзюба Т. А. Горад Зіма 812
Дзюба Т. А. Дощ із твоїми очима 813
Дідусенко Г. «Крізь роки болю і надій...»... 936
Днепровський паром 584
Добіг кінця життєвий шлях Олександра Боровика... 370
Добро у правді проростає 31
Докладніше про В'ячеслава Радченка... 340
Докупил І. «Все знали, что если бы все делалось...» 280
Долженко Ю. Інтегральний аналіз у контексті... 290
Долі репресованих земляків 237
Дом сирот в Чернигове 36
Доманова Г. Земельна власність... 94
Домоцький Б. Знак гетьману... 37
Домоцький Б. Як на Новгород-Сіверщині... 459
Донесення Францишка Грабі... 95

- Донченко Ю. В. Історія землеволодіння на Сновщині... 156
- Доповідь про стан навколишнього природного середовища в... 314
- Дорога життя. Ісаак Мойсейович Клейнер 486
- Дорохіна Т. Редакція газети «Українське Полісся»... 259
- Дорошенко О. Пересувні відділення 359
- Доценко А. Будинок полкової канцелярії... 38, 39
- Дроздова К. «Беремицьке» – перший ревайлдинговий... 315
- Дроздова К. «Відродження України починається з...» 434
- Дроздова К. Із позитивною динамікою 1
- Дроздова К. Музейного приміщення ОТГ не віддадуть? 620
- Дроздова К. По паспорт – у новий центр 453
- Дроздова К. Помер архітектор [В. М.] Устінов 641
- Дроздова К. Пристрасті навколо Любецького музею 621
- Дроздова К. У 50-ці найкращих... 483
- Дроздова К. «Номо sovieticus» 491
- Дудко Ф. Моя молодість 759
- Дудко Ф. Отаман Крук 815
- Дудченко Г. М. Ніжинські сюжети... 27

Е, Є, Ж, З

- Енергетики – чарівники комфортного життя 341
- Еткіна І. Приєднання північних повітів Чернігівської губернії... 202
- Еткіна І. Селянські повстання в Чернігівській губернії... 203
- Еткіна І. Трагедія Голокосту на Чернігівщині... 260
- Євреї Лівобережної України 71
- Єлісеєва М. 96,5% туристів бажають відвідати Чернігів іще раз 401
- Єлісеєва М. Дмитро Обедніков : Сьогодні глядача необхідно дивувати 683
- Єлісеєва М. «Заради майбутнього» Марини Соченко 608
- Єлісеєва М. Зустрічайте «Сіверські музичні вечори» 664

- Єлісеєва М. Йоганн Штраус та інші 665
- Єлісеєва М. Клятві Гіппократа вона вірна все своє життя 390
- Єлісеєва М. «Літературна корчма» запрошувала... 574
- Єлісеєва М. Літературний конкурс «Книга року-2017»... 740
- Єлісеєва М. Міжнародний фестиваль... 690
- Єлісеєва М. Осінній антидепресант 548
- Єлісеєва М. «Останній гетьман. Незавершена подорож» 626
- Єлісеєва М. Тетяна Баженова: «Мої роботи – це моя душа» 733
- Єлісеєва М. У Чернігові відкрився норвезько-український центр... 354
- Єлісеєва М. У Чернігові відкрився унікальний... 473
- Єлісеєва М. У Чернігові святкували Новруз Байрам 520
- Єлісеєва М. Художньому музею – 35 627
- Єлісеєва М. «Чарівна усмішка природи»... 549
- Єлісеєва М. Чернігівські театри на перших сходинках п'єдесталу 691
- Єлісеєва М. Школі, що плекає таланти, – 110 років 474
- Єлісеєва М. Щаслива жінка Інна Василенко... 679
- Єрмоленко А. О. Історія польових досліджень Сновщини 291
- Єфремов С. «Значущі Інші» 7
- Єфремов С. Публіцистика в «Книгарі» доби війни... 196
- Железко К. А. Ніжинська фортеця... 95а
- Железко Р. А. Ніжинський полковник Остап Золотаренко 130
- Железко Р. А. Українсько-московська війна... 96
- Жирохов М. «Загублені» реліквії – меч із Чорної могили 292
- Журавльова Т. З. С. Давидов та його матеріали... 756
- З історії освіти Носівщини 475
- Забарний О. З когорти незабутніх 885
- Забарний О. Зорепад над Калюжинцями 816
- Забіяка І. Європеець з українською душею 180
- Забіяка І. Ода Придесенню 72
- Завгородній Р. Новий унікальний туристичний об'єкт... 402

Завгородній Р. Прилуки відсвяткували 84-річчя... 460
Зайченко В. В. Вишивка Чернігівщини 725
Заїка О. Я. «Залишив по собі незабутній слід...»... 661
Закревська Д. Приватбанк 324
Закусило С. Нині йому виповнилося б 70 886
Застрелився известный режиссер 714
Звід пам'яток історії... 40
Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області... 937

И, І, Й

Іванов В. П. Возвращение к себе 817
Іванов В. П. Пространство берез 818
Іванов В. П. Я падаю вверх 819
Іван Андрійович Зязюн: педагог, вчений... 938
Іваненко А. О. Наукові студії викладачів загальноосвітніх кафедр... 492
Іванченко І. Сила Соколиного хутора 403
Іваницька С. Особистість Іллі Шрага в публіцистиці... 197
Іваницька С. Публіцистична спадщина Сергія Єфремова... 157
Іванов К. Стратегія. Успіх. Ініціатива 325
Іванова А. Станіслав Шевченко – поет, перекладач... 772
Івченко В. Реставрація історичної правди 749
Ігнатенко І. Зовнішня лінія... 97
Ігнатенко І. Інший «город Чернигов» 98
Ігнатенко І. Останній бій... 99
Із невідомих листів гетьмана Івана Мазепи... 135
Інеса Віталіївна Марисова 939
Ірина Варвинець нагороджена орденом... 411
Італійські «карети» швидкої допомоги відтепер... 376
Йому ще жити й жити у серцях 882

К

Каганова І. Внесок Іллі Шрага у створення та діяльність... 550
Каганова І. «Людина доти живе, доки про неї пам'ятають...» 551
Каганова І. «Привабливість його особистості – незгасна» 552

- Каганова І. Сторінками творів Макса Нордау... 553
- Каганова І. «У пошуках нових героїв» 554
- Казимір В. А. «Правда і добра воля переможуть» 15
- Казіміров Д. До питання про формування міської міліції... 454
- Календар знаменних і пам'ятних дат на 2018 рік 940
- Калюжна Н. Двадцять років на варті духовності 529
- Канун – мед, який варили на храмове свято... 308
- Каранда М. Феномен гри в становленні ціннісних орієнтирів... 692
- Карась С. Академія ДПтС відкрила двері 516
- Карась С. Від Детройта до Чернігова – під спів бандури 666
- Карась С. Відважний марафон Максима Уса 420
- Карась С. Ірина Козлова – архітектор власного тіла 414
- Карась С. Проблеми й перспективи бібліотек в ОТГ 530
- Карась С. Станіслав Іващенко 585
- Карнаух А. Л. Милорадович – потомок пяти гетманов Украины 139
- Карпінчук Г. Михайло Новицький – шевченкознавець 25
- Католик А. В. Стан доземської системи охорони здоров'я... 377
- Качуровський І. В. Спомини і постаті 760
- Квітницький С. «Він був добрим...» 555
- Квітницький С. Гості з Посольства Японії... 378
- Квітницький С. Ічнянці знову вразили... 741
- Квітницький С. Краса і душевність у стилі «ню»... 645
- Квітницький С. Меценат Володимир Хоменко... 393
- Квітницький С. Миколі Будлянському вручили... 556
- Квітницький С. На честь видатного українця Леоніда Глібова 557
- Квітницький С. Творчий неспокій Григорія Войтка 869
- Квітницький С. Як щиро і світло пливе час... 558
- Кедун І. Ніжин археологічний 293
- Кедун І. С. Підземні споруди ніжинського «грецького кварталу»... 294

Келембет С. Федір-Федот (Федюшко) Любартович... 149
Келембет С. Чернігівські бояри... 100
Кириєвський В. На другий день після єврейського погрому... 204
Кирилюк В. Д. Відлуння душі 820
Кириченко В. До легенди про будинок... 41
Киричок Б. Народний герой Югославії... 270
Кирієнко І. О. Черниш 73
Кіно на сні: на Бахмаччині по-особливому вшанували... 697
Кіяшко Л. Наукові здобутки Національного... 614
Клепак А. С. Громадська та меценатська діяльність... 192
Клименко А. Картини зі сну 642
Клочко Н. Тихий ювілей 586
Клочко О. О. Маслови. Долі. Події 23
Клюй Т. Дитячу книгозбірню захищав сам Михайло Коцюбинський 579
Клюй Т. М. Книгозбірні – 120, а найстаршому читачеві – 94! 580
Ключ до успішного жіночого бізнесу... 355
Коваленко О. «Взят на изучение майстерству...» 101
Коваленко О. Б. Чернігівський полковник Мартин Небаба 140
Коваленко О. Б. Чернігівщина в роки Першої світової війни 158
Коваленко О. Б. Великий терор 1937–1938 років... 238
Коваленко О. О. Земська діяльність Г. О. Милорадовича... 185
Коваленко О. О. Садиба Милорадовичів у Любечі 186
Коваленко О. Седнівський краєзнавець... 62
Ковалець Я. Бойова вишиванка Миколи Попудренка... 274
Коваль С. О. Незабутнє-найдорожче... 821
Ковальова А. Американська сенаторка... 30
Ковальова А. Воєнний стан 2
Ковальова А. До 2020 року має бути 55 громад 426
Ковальова А. Переможець «Голосу країни»... 698
Ковальова А. Сезон Куліча завершився 443
Ковальовський В. П. Жив собі просто солдат 822

Ковальчук Л. В. На «до» і «знаю ціни» 823
Ковальчук У. Онкологічна служба Чернігівщини 379
«Кожному Бог дав свій світлий промінь...» 880
Козлянський С. Артем Прима у Фінляндії по «срібло»... 407
Козлянський С. Їх з Чернігова там четверо 408
Козлянський С. Сергій Лисюк став 11-разовим чемпіоном світу...
416
Козлянський С. У Кореї працювали чернігівські машини... 409
Козлянський С. Чергова медаль у косметичці Наталії Смаль 419
Коляда І. Казимир Малевич 655
Комунальний заклад «Обласний центр народної творчості»... 726
Кондратенко М. «Заговорив українською...» 182
Кондратьєв І. Князі Вишневецькі... 125
Конечна О. М. Вишнева кісточка 824
Концерт камерного хору Гомельської філармонії 667
Концерт пам'яті Євгена Богословського 677
Кооперативний коледж 476
Корнієнко В. Нові джерела з історії дослідження... 905
Корнющенко І. П. Ратоборець правди 771
Корюківська трагедія 1943 року 261
Коса Н. Вірші без редакції 825
Коссовська А. Гірський вовк 826
Котельницький Н. Діяльність І. І. Петрункевича... 190
Котельницький Н. Єврейські погроми 1881 р... 159
Котельницький Н. Печатка з архіву М. А. Шліппенбаха... 160
Котельницький Н. Політична діяльність ліберальних земців...
161
Кохан М. Григорій Волошин – науковець, промисловець... 11
Кошовець П. В. Штопая глаза любовью 827
Кошовець П. В. Янтарные четки мимолетностей 828
Кралюк П. М. Справжній Мазепа 136
Кралюк П. М. Чорна рада 102
Красного командира подвинул поэт и патриот 222

Крачило О. В. Вічне відлуння 829
Кроха-Деркач Д. А. Примхи Долі 830
Круглий стіл «Євреї та українці: тисячоліття співіснування»...
598
Крупенко О. О. Сільське господарство... 365
Крути. 100 років подвигу. 1918–2018 205
Куди ж ведуть сходи садиби Мазепи? 295
Кузьменко В. «...І просинь лісу проситься у вірш»... 767
Кузьменко-Лісовенко К. Затоплена Придніпровська цивілізація...
162
Куйбіда М. Рейдерам на Прилуччині дали відсіч... 366
Культурно–мистецьке життя Чернігівщини на сторінках... 941
Куннова О. «Знайомтесь – Литва!» 575
Куннова О. Які голоси у весни? 525
Купрієнко Н. Віктора Кияновського обрано головою... 394
Курач С. Інтерактивне заняття для школярів... 628
Курданов А. Вшанування й відкриття...42
Курданов А. Історії з Роїща... 239
Курданов А. Це було вперше 163
Курико В. Кохання класика 709
Курико В. Реконструкція Горсада 643
Курико В. Фінансувати чи не фінансувати 531
Кухарук Р. Неупокорені сади Миколи Адаменка 866
Кухарук Р. Сльози на могилу Олександра Ярового 775

Л, М

Лавріненко Л. І. Охорона здоров'я... 380
Лазун О. Школярка ілюструє благодійні книги... 629
Ланська Л. Маленькі вірші великої Ліни 831
Лейберов О. О. Дворянство Ніжинського повіту... 164
Лейберов О. О. Діяльність комісії червоного терору... 206
Лейберов О. О. «Приглашая усердных соотечественников...» 43
Лелюк М. Російський поет України 873
Леонід Іванович Глібов та Чернігівщина 942

Лесик Л. В. Благоустрій Ніжина... 103
Леус В. М. Серцю не накажеш 832
Леус В. М. Чому замовкли солов'ї... 833
Липлянский А. Укрпошта презентувала машини и реформу 360
Лисенко І. М. Співаки України 675
Лисенко О. Діяльність комсомольців як елемент здійснення... 240
Листи капітана Джеймса Джеффірса... 104
Литовченко О. Л. Панорама Чернігівського Дитинця... 44
Литовченко О. Фотографії пам'яток Чернігова... 45
Лихачова С. Небуденний талант Майстра 738
Література про Чернігівську область за 2015 рік 943
Література та культура Полісся 74
Літо з книгою 581
Логінова Г. Психологічний вимір... 105
Лозовая Ю. Как Чернигов будет меняться дальше... 644
Ломко О. «Же пре з шаблю маєм право» 615
Ломоносов М. Григорій Волошин: «Крутимосся, як ті ролики» 342
Ломоносов М. У Ніжині знову досліджують підземелля... 296
Луговик Т. Гончарні кахлі Чернігівщини XVII–XVIII ст. ... 727
Лунець Н. Добрі справи «Української ініціативи» 229
Луняк Є. М. Родина Розумовських в анекдотах... 143
Луняк Є. М. Чи належав Ніжин... 106
Луцій С. Другі Кошелівецькі читання 764
Люблю тебе, Чернігово-Сіверська земле! 636
Любов Колесникова – лауреат фестивалю 717
Людяність у нелюдяний час 241
Ляшев О. Вшанували пам'ять Михайла Зінченка 224
Ляшев О. Роїщани в поліції в період німецької окупації 262
Ляшев О. Роїщани в Українській революції. Михайло Зінченко 223
Ляшев О. Сповідні розписи Миколаївського храму с. Роїще... 906
Ляшенко Т. В. Організація музичної культури Чернігівщини... 668

Мазепина брама. Царські ворота іконостаса... 907
Майдан від першої особи 276
Майданець-Баргилевич О. Монументально-декоративне мистецтво... 659
Майко І. З часів земства 587
Макаренко А. «ЧЕline» презентував... 699
Маленков Р. Прилуки крізь століття 75
Мамалага В. Хто ж він Адам Зернікау? 128
Мамчич О. Б. Амплітуда любові 834
Мамчур Д. До Седнева – на сходинки! 742
Маринчик С. Житиме добрими справами 32
Маринчик С. Ічнянській «Криниці» – 15 років 743
Маркевич М. Удай 316
Мастерова А. В. «Коли я писала «Сучу дочку»...» 878
Мащенко С. Т. Така моя доля... 835
Медсестра Надія Ковтун... 388
Мезенцев В. І. Керамічні розетки споруд... 297
Мельник Л. Г. «Машина времени» Н. Н. Неплюева... 189
Меморіал у Канівщині... 46
Меморіальний музей М. І. Кибальчича... 588
Микола Борщ: «Дороги іншої не треба...» 678
Микола Турківський 887
Миколайко Т. До питання стану живопису Троїцького собору... 908
Миколайко Т. Інтер'єр Троїцького собору у працях істориків... 909
Миргородська Т. «Працюємо, не зупиняємося!» 395
Михайленко В. М. Підбитий журавель або Забутий талант... 766
Михайло Жук: «Білим і чорним хотів би я бути...» 632
Михайлова О. Ю. Павло Скоропадський... 191
Михась Михайлович Ткач 944
Михеєнко Н. Моніторинг температурно-вологісного режиму... 47, 910–912

- Мицик Ю. А. Свято-Успенський жіночий монастир... 913
- Мицик Ю. Бій під Батурином (вересень 1941 р.)... 263
- Мицик Ю. З нових документів... 107–111
- Мичко С. Бібліо-трансформери... 559
- Мишко Н. 6 медалей на трьох 410
- Міден Е. Полковник канівський... 133
- Мікробіологія в сучасному сільськогосподарському... 467
- Міненко Р. За «Вія...» премію вручали 708
- Міненко Р. Літали «на крилах мрій» 693
- Міненко Р. Осінній мистецький подарунок... 694
- Місцеві музеї: нові форми та інновації... 589
- Могильницька Г. Королева з роду українського Дракули 761
- Мойсейчук І. «Рейнські» погребі... 112
- Молибога О. Урятував село й був засуджений... 269
- Морозов О. Ніжинські бестселери і 30 тисяч стародруків 493
- Морозова А. Відомий невідомий лікар Любарський 389
- Морозова А. Документи до біографії Опанаса Марковича 184
- Морозова А. Чернігівка Анжеліка Балабанова 178
- Морська І. О. Весна з ароматами вишень 836
- Москаленко В. В. Сновськ у 1919–1921 роках 207
- Москаленко В. Роль євреїв у соціально-економічному розвитку... 165
- Москаленко М. Автографи В'ячеслава Липинського у зібранні... 633
- Моціяка П. П. Створення Ніжинського повітового благодійного... 396
- Мудрицька В. Г. Єврейські адреси Чернігова 166
- Музичко О. Чернігівщина та Південна Україна... 88
- Мурашко Н. Абонент временно доступен 837
- Муретова Т. Життєпис сім'ї Муретових 188
- Мусієнко Р. Виміри часу 763
- Мусієнко Р. Скрипка, акварелі та боса розхристана яблуня 634

Мятліцька В. Пагромныя акцыі атамана Галака... 218

Н, О

На фотовиставці – древня Білорусь 576

На Чернігівщині розвивають прибалтійський напрямок 440

Навозенко Л. На місці села... 167

Наша область – перша щодо формування спроможних громад 427

«Невідома війна в обличчях» 609

Непотенко І. В. Конфігурація торговельного простору Чернігова... 242

Непотенко І. Троїцький монастир у Чернігові у перше... 914

Нестеренко Л. Дмитро Захарович Максименко... 243

Нестеренко Л. З історії одного вчительського листа 244

Нестеренко О. Жив ради Бога і людей... 927

Нетребя А. І. Судова реформа 1864 року... 455

Нижник Л. Життя П'ятницької церковної громади м. Чернігова... 891

Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя 494, 495

Ніжинський музей потрапив до десятки незвичних музеїв країни 590

Ніжинський ракетомоделіст посів перше місце... 417

Новиков Д. С. Борьба органов советской власти... 219

Новітні технології сучасного суспільства... 468

Обласний бюджет – 2017 326

Облмуздрамтеатр отримав Гран-прі... 695

Обрядові пісні краю 309

Огієвська Р. З історії батуринської садиби... 48

Огієвська Р. Культурно-освітня організація «Просвіта» 208

Оживає минувшина 264, 838

Оксін Т. До питання відкриття склепу гетьмана... 144

Олексій Тогочинський, ректор Академії ДПтСУ 517

Олійник О. З благословення класика 875

- Оліцький В. Блаженні гнані за правду ... 892
- Онацький Є. Д. Українська мала енциклопедія 76
- Осіпова Г. С. В. К. Пухтинський та його внесок у розвиток бібліотеки... 502
- Осіпова Г. С. Сторінки історії бібліотеки Ніжинського... 496
- Осташко І. «Універсальний солдат» мистецтва... 507
- Осташко І. Воскові гетьмани за 10 тисяч доларів... 616
- Осташко І. Життєва історія щасливої людини 599
- Осташко І. За що присуджують Президентські стипендії... 868
- Осташко І. Із карного розшуку – в шукачі скарбів... 306
- Осташко І. Парад талантів від сильних духом людей 560
- Осташко І. Про таємниці, заховані під Ніжином... 304
- Осташко І. Прогноз щодо майбутнього Донбасу та Криму... 600
- Осташко І. У пошуках скарбів Чернігівщини 310
- Осташко І. У селі Будище функціонує оригінальний... 397
- Осташко І. Унікальна історія... 49

П, Р

- Пабат В. Історія гончарного ремесла в Ічні 728
- Павленко В. Обстеження технічного стану... 50
- Павленко Л. Кампанія по створенню сільськогосподарських... 245
- Павленко С. Імовірне зображення гетьмана Мазепи... 915
- Павленко С. О. Іван Мазепа. Прижиттєві зображення... 137
- Павлюк І. Наші земляки – з премією імені Пантелеймона Куліша 744
- Павлюк І. Соціальний театр «EX LIBRIS» Марини Каранди 715
- Падалка Л. Державна служба зайнятості 320
- Падарожнік па музейнай прасторы Гомельшчыны і Чарнігаушчыны... 591
- Пакалюк Т. І. Як один нахаба схожим став на жабу... 839
- Памяти Семёна Моисеевича Рудницького 685
- Панасенко Т. М. Олександр Довженко 14

- Панасов І. Леонід Каденюк 17
- Панченко В. Старовинні герби... 89
- Панько С. Забуті сторінки історії: Козелецький Троїцький... 916
- Панько С. Козелецький Богословський дівочий монастир 617
- Пархоменко Л. Білорусь–Україна: нові горизонти партнерства... 327
- Пархоменко Л. Вікторія Власенко, котра змінює світ навколо себе 356
- Пархоменко Л. Є така професія – захищати Батьківщину 477
- Пархоменко Л. І знову вперед – долати нові вершини 357
- Пархоменко Л. Кінець монополії, початок цивілізованого енергоринку? 343
- Пархоменко Л. «Ми готові боротися за наших інвесторів!» 328
- Пархоменко Л. Письменник Борис Грінченко... 754
- Пархоменко Л. Підприємство «АТІЛОС»... 344
- Пархоменко Л. Те, що Ви створили, ніколи не мине... 716
- Пархоменко Л. «Україна сьогодні переживає друге відродження... 367
- Пархоменко Л. «Чезара» й сьогодні в космосі 345
- Пархоменко Л. Чернігівські аграрії шукають власну «нішу» 368
- Пархоменко Л. Чернігівщина – Білорусь 441
- Пархоменко Л. Чернігівщина – у трійці лідерів з формування ОТГ... 442
- Первоцвіт 840, 841
- Перелік територіальних виборчих округів для чергових виборів... 421
- Петренко В. Петро Іванов повернувся в рідний Ніжин... 413
- Петренко Р. З Україною в серці, з її радістю, смутком і болем 842
- Пилипенко В. Опис Любеча 1606 р. 113
- Пилипенко О. Торговельно-економічна діяльність... 114
- Пилипець В. М. Здрастуй, Мізине 843
- Пилипчук Я. Чернігово-Сіверська земля... 115

Пиріг П. Доля вчителя Стефана Поповиченка 226
Пиріг П. Школа села Карпилівки 478
Письменюк М. Кафедрі інформаційних та комп'ютерних... 510
Плаунова О. Вшановуючи українського поета-байкаря 561
Плаунова О. Чернігівська обласна універсальна... 562
Плохий С. Казацкий миф 77
Повозник Л. О. Мої стежини 844
Подесення в контексті європейської історичної... 298
Подкур Р. Жертва, свідок чи виконавець? 246
Подлевський С. В. Графіті Чернігова у соціокультурному... 646
Подлевський С. Символічні графіті з Успенського собору... 918
Покришень А. М. На любові настояні дні 845
Поліщук Т. «Членкині Ліги – найкращі вчителі одна для одної»... 358
Поліщук Т. Леонід Терехович. Повернення 563
Полку заслужених артистів прибуло! 707
Половець В. Визначні постаті Чернігівщини 8
Половець В. Горленко Дмитро Лазарович 127
Половець В. Династія качанівських благодійників 398
Половець В. Микола Данилович Ханенко... 148
Половець В. Олександр Андрійович Безбородько 124
Половнікова С. «Жертволюбна на національні справи людина»... 193
Польська делегація побувала... 447
Поляк В. Трагедія однієї української сім'ї 247
Помер письменник і журналіст Владислав Ахроменко 748
Попович О. У бібліотеці Короленка дарували книги 564
Попружна А. Праведник Микола Йосипович Попружний 273
Потапенко М. Ніжин в добу Української революції 1917–1921 209
Похований не там: активісти шукають... 647
Походяща О. Портрети гетьмана Івана Мазепи... 138

- Працівники культури і мистецтва України, іноземні громадяни... 522, 523
- Представлення книги Євдокії Тютюнник «Грабовський» 565
- Прилучанка стала лауреатом міжнародного... 874
- Прима О. Повний кавалер ордена Слави 275
- Прищеп О. І погостювали, і допомогли 532
- Прищеп О. На в'їзді в Березну урочисто відкрили... 680
- Прищеп О. «Сепаратисти» в центрі Чернігова 700
- Прищеп О. У Седневі плаче храм 919
- Прищеп О. Чернігівська область – лідер із залучення інвестицій 329
- Прищеп О. Чернігівський потоп 566
- Про виділення коштів для проведення аварійно-відновних робіт... 422
- Про життя сіверян знімуть документальний фільм 701
- Проблеми екології та еволюції екосистем в умовах... 469
- Просяник І. Де ти, хуторе Баланін? 78
- Прочай Н. «Чернігівська Січ» у Качанівці 669
- Прощання з актрисою 713
- Пурига І. О. Кролевецькі рушники 729
- Пухтинский В. К. На жизненном пути 501
- Пучинець М. У Карасинівці своя «Пізанська брама» 920
- Пушкіна А. Такі жіночі «труби й барабани», столичний успіх... 696
- Р, С
- Ральченко І. Г. Сокиринський палацо-парковий комплекс... 51
- Рахно О. Земська діяльність Н. Н. Вовка-Карачевського 179
- Реабілітовані історією 248
- Редьковець Л. Край Сіверянський – село Халявин 79
- Редьковець Л. Наше рідне село і люди 80
- Рига Д. До питання про історіографію досліджень... 479
- Рига Д. Історіографія питання дослідження створення... 893

- Рига Д. Новгород-Сіверська єпархія... 894
- Рига Д. Руйнування споруди... 52
- Рига Д. Скасування гімназійної освіти... 480
- Рижова О. Жіночі архетипи у казках Чернігівщини 311
- Різникова Я. Велет українського духу 22
- Рой С. В. Зібрання творів Миколи Гоголя... 592
- Рой С. В. Робітничо-селянський факультет... 497
- Рой С. Діяльність синагог у м. Ніжині у 20–30-х рр. ХХ ст. 931
- Ромашко И. М. Немного о том, что я видел, слышал, испытал в жизни 249
- Ромашко К. Організація громадської роботи студентів... 489
- Рубан Т. Праведник народів світу Устинія Петренко 271
- Руденок В. З історії внутрішнього оздоблення Антонієвих печер... 921
- Руденок В. Історія освіти на Чернігівщині 610
- Руденок В. Я. Чернігівський Іллінський монастир... 922
- Садиба родини Лизогубів... 601
- Саєнко Н. Батурич зустрівач нащадка гетьмана Розумовського 617
- Салтан Н. Розробка навчальних програм з всесвітньої історії для... 484
- Салтан Н. Систематизація поглядів вчених... 116
- Салтан О. М. Топонімічні варіації... 81
- Сальник О. Під чорними крилами 250
- Самойленко Г. В. Багатство засіяного і зібраного... 500
- Самойленко Г. В. Нежинские письма Н. Гоголя к Г. Высоцкому... 753
- Самойленко Г. До прем'єрний показ «Казки про гроші»... 702
- Самородов В. М. В. І. Вернадський та В. Г. Короленко 10
- Самченко В. Чорне і біле Малевича 656
- Сапун-Дегтяренко Н. О. Душі криниця 846
- Свириденко Ю. Чернігівщина 3
- Світ побачив драму, епізоди якої знімали в Седневі 703

Себта Т. Підтверджувальна грамота Петра I 1708 р... 926
Селянські повстання та діяльність отамана Галаки... 210
Семен Скрипка – підполковник Армії УНР 228
Сенцовський В. Він став кленом під зорями 883
Сергеев С. Відновлення споруди... 53
Сергеев С. Стан колишнього будинку... 54
Сергеева С. Життя та громадсько-політична діяльність... 183
Сергієнко А. С. Как слово наше отзовется 847
Сергій Лефор зіграв у фільмі «Позивний «Бандерас» 719
Сидоренко О. І. Я вишию на білім полотні... 737
Сидоренко Т. Ольга, дружина Пікассо 848
Сидорова В. «Спілка жінок Чернігівщини» святкує 25-річчя 448
Сидорова В. Алексей Смолка не хранит деньги в чулке... 721
Сидорова В. Василь Шевчик... 381
Сидорова В. Відроджені святині 611
Сидорова В. Короноване слово Володимира Ворони з Варви... 577
Сидорова В. Музеї в університеті – не тільки для студентів 498
Сидорова В. Нова виставка в Колегіумі – це мандрівка у світ... 612
Сидорова В. Сині птахи Ольги Костюченко 736
Сидорова В. У «Древньому Любечі» створюють... 222
Сидорова А. В. Дім, де живуть творчість і любов 637
Симфонія кольорів Віктора Ковтуна 651
Синагога, ставшая театром 55
Синельник І. Акція «Ніч у музеї» як зразок... 602
Ситий І. Конопотські та Крелевецькі цехові прапори 603
Ситий І. Чернігівському полку 370 років! 604
Сім унікальних шкіл 56
Скарби краєзнавця 945
Скарбниця української культури 605
Скидан М. О. Я твій син, Україно! 849
Скороход В. М. Дослідження на подолі 299

Скочко Н. «Куди біжить дорога?» 755
Слапчук В. Наші земляки в «Саду божественних пісень» 745
Смаль В. Танцювальний колектив Яблунівської... 670
Сніжок З. «Душа моя поєдналася з Україною» 649
Сновські краснавиці читання 63
Соколюк Л. Д. Михайло Жук 650
Солдатова К. Демографічні характеристики... 118
Солдатова К. О. Батуринська сотня... 117
Солдатова К. Маєтності гетьмана Івана Самойловича 145
Соловецький етап 251
Солодка К. Ю. Вплив контрреформ 1880–1890-х років... 168
Солодка К. Ю. Службові правопорушення серед чиновництва... 169
Солодовник П. Таємниці експедицій 300
Сорока Ю. В. Бій під Крутами 211
Соціально-економічне становище... 321
Співак В. Філософські погляди Антонія Радивиловського... 928
Спортивна слава Чернігівського району 400
Справжній захисник України... 220
Спутай С. М. Ковчин 82
Старі фото з життя Городнянщини 170
Стасенко І. О. Лосева Слобода 83
Стежина добродійника... 850
Стельмах О. Чернігівщина на 40% збільшила свій індекс... 4
Степан Орешко: «Ми піднімали прапор над рейхстагом» 946
Степанова О. В. Організація цукрового виробництва... 346
Степенькін С. Ю. Стародубський полковник... 131
Стеценко (Мариноха) Н. М. На побачення з Долею 851
Страшко Є. М. Матеріально-побутові умови життя ніжинців... 171
Студьонова Л. Антибільшовицький опір на Чернігівщині... 212
Студьонова Л. Біографічний довідник... 172

Студьонова Л. «Війна, війна! І знову криваві ріки!» 265
Студьонова Л. Він не міг вчинити інакше 268
Студьонова Л. Дон Кіхот чернігівський 64
Студьонова Л. Їм не поставили пам'ятників... 252
Студьонова Л. Михайло Булгаков, Юрій Сльозкін... 751
Студьонова Л. Щоденник В. Г. Короленка... 762
Ступак І. Взводи підсилять марксменами... 461
Сукач М. В. Сергій Борткевич 852
Супронюк О. Матеріали до історії Української революції 1917–1921 рр... 221
Сушко М. Ф. У полоні часоплину 853
Сушко Н. Відкрийте для себе музей археології 593
Сушко Н. До історії родоводу Зертисів 129
Сытый Ю. Исследования В. П. Коваленко... 305
«Сябри» 449

Т, У

Тасмниці підземель Чернігівщини 923
Таїрова-Яковлева Т. Повсякдення, дозвілля... 119
Таран Т. Специфіка розкриття теми боротьби... 758
Тарасенко Л. Прикоснуться к царской жизни... 613
Тарасенко О. Синодальна ревізія Чернігівської єпархії... 173
Терехович Л. До правди незалежного життя 854
Тимошик С. Володьководівницькій школі – 150 років 481
Тимошик С. Дівиця залізнична 363
Титенок В. «Рапид» работает 347
Титенок Я. Воєнний стан у дії – ревізія бомбосховищ... 462
Титенок Я. Забирали харчі, обливали водою в мороз... 253
Титенок Я. Медичне щастя 382
Титенок Я. Особлива атмосфера і унікальний колектив... 485
Титенок Я. Стратегія успіху 5
Титенок Я. Унікальна здравниця 383
Титенок Я. «Шабля»: в Батуринській громаді... 521
Ткач М. Від замріяної Снові до широкого Дніпра... 765

Ткач М. М. Вербове коріння 855
Ткач М. М. У проміжках дерев 856
Ткач М. Поет доброти і мудрості... 757
Ткач М. Працював по сім днів на тиждень 877
Ткач М. Про дотепне слово Гриця Гайового 752
Ткач М. Родина Кістяківських чекає... 18
Ткаченко В. М. Історіографічно-джерелознавчі матеріали... 730
Ткаченко С. Зміни на «Голубих озерах» 404
Ткаченко С. Цікава знахідка археологів у Чернігові 301
Ткаченко С. Ще один пункт сімейної медицини 384
Токарев С. А. Вихідці з остерської шляхти... 120
Топська Н. Максим Березовський 676
Топчій В. О. Містика Болдиних гір 857
Травкіна О. Відбудова будинку... 57
Травкіна О. До питання про час будівництва... 58
Травкіна О. І. Про заходи щодо обов'язкового навчання дітей... 895
Тральщик «Чернігів» перейшов на бік ворога... 463
Трансформація бібліотек в умовах об'єднаних громад 533
Третя Куликівська районна краєзнавча... 65
Три роки нинішньої міської влади Чернігова 435
Туристичні ворота з'явилися на Чернігівщині 594
Тютюнник Є. П. Грабовський 858
У бібліотеці Короленка вийшов покажчик... 569
У бібліотеці ім. Короленка – виставка Міжнародного... 567
У бібліотеці ім. Короленка відкрито «Куточок духовної літератури» 568
У вогняному кільці. Оборона Луганського аеропорту 464
У десятці найкращих... 277
У Менському зоопарку – рідкісне поповнення 318
У Менському зоопарку вперше за 22 роки народилося мавпеня 317
У Новий рік – із новим бюджетом 431

У Холмах зібрали старовинний ткацький верстат 731
У Чернігові буде вулиця імені Леоніда Каденюка 432
Україна – ЄС... 511
Українська революція 1917–1921 рр. на сторінках журналів... 947
Універсалії науки та освіти 470
Утиро Н. Поезія після дощу 570
Утиро Н. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека...
571

Ф, Х, Ц, Ч

Федосенко Н. Вкрали ікони у старообрядців 896
Федосенко Н. Вперше за 25 років 385
Федосенко Н. Вручено премії імені Михайла Коцюбинського 746
Федосенко Н. Врятуймо мереживні будинки разом! 59
Федосенко Н. На запуск ракет «Джавелін» у Гончарівське... 465
Федосенко Н. Ніжинські рятувальники отримали... 466
Федосенко Н. Помер двічі прем'єр-міністр... 24
Федосенко Н. «Порядок в області – заслуга кожного...» 456
Федосенко Н. У Качанівці знімають серіал «Кріпачка» 704
Федосенко Н. У Любечі збудують станцію з дослідження Дніпра
319
Федосенко Н. Українці вшанували пам'ять Героїв Крут 450
Федосенко Н. Чернігівська фабрика вдягатиме офіцерів НАТО
348
Федусь В. Для учасників АТО – безкоштовне навчання 512
Федусь Д. М. Церковна історія у доробку... 181
Федько К. Про що розповідають старі фотографії... 174
Філармонія відкрила 75-й сезон 671
Філіпова Г. В. Шведський полон... 132
Філіпова Г. Організаційні особливості... 121
Фільм новгород-сіверських школярів оцінили на фестивалі... 705
Фтомова І. Голубі озера – як «острів свободи»... 672
Фтомова І. Перспективи розвитку транскордонного... 369
Фурса (Байда) Н. Літературні обрії Носівщини... 747

- Хамрак М. Гетьманська військова музика 673
Харитоновна О. Гутні скляні вироби... 122
Хармак М. М. До питання про гончарне ремесло... 732
Харченко О. Заручники – «аманати» Московії 146
Хмеленок Н. П. Вместо признания 859
Хор імені Бортнянського 674
Цеунов І. Давня історія басейну річки Удай 302
Человек-эпоха – Леонид Безверхий 349
Чепурний В. Відкрили Студентську площу 513
Черкаська Г. Одарка Романова 770
Чернигов: туризм и туристы... 405
Чернігів рядками преси 948
Чернігів часів Української революції 213
Чернігівська область отримала від «Укрнафти»... 330
Чернігівський колегіум № 11 відсвяткував 80-річний ювілей 482
Чернігівський міський голова увійшов до трійки... 436
Чернігівські старожитності 60
Чернігівщина-2017 за матеріалами звіту... 6
Черняков С. Два дома с разной судьбой 61
Чугаєва І. К. Чернігівське літописання 123
Чудновець О. Монітор «Смоленськ» («Krakow») 266
Чумаченко А. Кладьківка 84
Чумаченко А. Церква – одна з основ духовності 924
Чуткий А. Особові справи студентів Чернігівщини... 490

Ш, Щ, Ю, Я

- Шаповал П. Коропщина в серці і творчості 652
Шапошніков Д. Музей історії Чернігова. Ідея ще жива? 595
Шара Л. Гласні-свреї у складі Чернігівської міської думи... 175
Шара Л. З історії Чернігівського жіночого епархіального училища 897
Швець В. К. Душею без протиріч 860
Швець В. К. Живе в моїй душі природа 861
Швець В. К. Птах з підстреленим крилом 862

Шевела М. Відома «невидимка» з Лихачева – Наталія Лазурська 710

Шевела М. Родом з Держанівки: кінооператор Семен Шейнін 722

Шевченко В. В. Карсинор. «Охота на валлеров» 863

Шевченко В. Що таке – Ічнянщина? 85

Шевченко С. Всеволод Ганцов 12

Шепель І. «Кампанья ді Рома» 618

Шило В. Ф. Огненные фарватеры монитора «Смоленск»... 267

Шило О. Буденне життя тролейбусів... 364

Шило О. Перипетії навколо школи № 10... 437

Шило О. Тарифи, ремонт будинків, ЖКГ і Ялівщина... 438

Шило О. Туристичний інформаційний центр, нові тролейбуси... 439

Шкробко І. В. Мить щастя 864

Шматок З. «Родом просто із села...» 881

Шпаргало Є. Битва під Крутами – важливий епізод визвольних змагань... 214

Шпиталь М. І. Академік М. В. Птуха 29

Шрагівські читання 176

Шумило С. В. СНУМ та антикомуністичний... 177

Шумило С. Руська Успенська лавра на Афоні... 925

Шумська Н. «Український француз» або метаморфози... 630

Шутько Л. Г. Як подружитися з Часом? 865

Шутько Л. «Як подружитися з Часом?» 774

Щербина Н. О. Життєвий шлях... 66

Щербина С. В. Локально-територіальні особливості... 312

Щербонос В. П. Браво, маестро! 682

Юхименко Г. «За значний особистий внесок...» 572

Юхименко Г. У Мені показали «Кіборгів» 706

Юхно Ф. А. Листування вірян із органами влади як дзеркало... 892

Юхно Ф. Священик Петро Іванович Седлер та радянська влада 929

- Яковишин Л. Г. З нестихаючим сердечним щемом 372
- Яременко Н. Лікарі від Бога, щира всім шана і вічна пам'ять...
386
- Ясенчук О. У Чернігові відбувся з'їзд білоруського Руху... 451
- Ясновська Л. Давньоруські старожитності Чернігівщини... 303
- Ясь О. В. Багатоликий Микола Костомаров 20
- Яценко О. З історії розвитку зв'язку на Ічнянщині 361

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А, Б

- Аббасов Г. 520
Авраменко Г. 409
Адаменко М. 866
Алексейченко С. А. 830
Аліференко І. М. 533, 539, 549, 559, 840, 841, 937, 941, 944
Альохін Е. В. 456
Ангел, отаман 216
Апостол Д. 111
Арват Ф. С. 499, 500
Арсенич-Баран Г. В. 882
Атрошенко В. А. 433, 434, 595
Ахроменко В. 748
Бабасєв М. Г. 231
Бабенко О. 115
Бабенко Т. П. 932
Бабич Л. О. 262, 589
Баженова Т. 733
Бакіров А. 689, 708
Бакіров В. С. 651
Балабанова А. 178
Балабко О. В. 749
Бантиш-Каменський М. 129
Баран І. 776
Баранович Л. 128
Барановський П. 638
Батюк Я. П. 268
Баутін Я. 246
Бедрик Ю. 750
Безбородько О. А. 124
Безверхий Л. І. 349

Бельман С. Г. 71
Березовський М. С. 676
Бжеський Р. 217
Бичук М. 709
Биш О. 746
Білозерська Л. 751
Білокінь С. І. 76, 308
Бірілко А. А. 576
Блакитний М. М. 599
Близнюк Г. 734
Бобкова Г. І. 932, 945
Богомолець В. М. 9
Богомолець О. О. 9
Богомолець-Лазурська Н. М. 9, 710
Богомольці 9
Богословський Є. В. 677
Богуславська В. 631
Бойко І. 251
Бойль Г. 104
Болоховець Ю. В. 669
Бондар Г. 276
Бондар О. 113, 600
Боровик М. 504, 505
Боровик О. Г. 370
Борткевич С. Е. 852
Борщ М. 678
Бранденбург М. Ю. 303
Бросаліна О. 760
Брюховецький І. 102, 110
Буадзе З. 719
Будлянський М. 556, 558, 867
Булах В. М. 371, 745
Булгаков М. 751

Буняєв А. В. 523, 707
Бутенко Л. В. 945
Бутко С. В. 235, 261
Бутович С. І. 138
Бутурлим Т. 483

В, Г

Варвинець І. 406, 407, 408, 411
Вареник А. І. 583
Варламов Р. В. 77
Василенко А. 922
Василенко І. 679
Василенко М. 234
Вернадський В. І. 10
Вернадський І. 10
Верьовка Г. 680
Виговський І. 102, 616
Винник Т. 868
Винничук Ю. П. 251
Виноградський Ю. С. 66
Висоцький Г. І. 753
Вишневецькі 125
Вікторчук Я. 452
Власенко В. 356
Вовк-Карачевський Н. Н. 179
Войток Г. 745, 869
Волкович А. 215
Волошин Г. М. 11, 342
Ворона В. 577
Вороний М. К. 650
Вороний М. М. 251
Выгонная Г. А. 591
Гавриленко О. 412

Гайовий Г. Т. 752
Гакал Д. 61
Галагани 151
Галганова О. О. 947
Галака, отаман 199, 210, 218, 219
Гамениця Р. 335
Гамлявий Г. 267
Ганцов В. М. 12
Гафурова Р. 711
Ге М. 647
Герасимчук О. 104
Глібов Л. І. 557, 561, 942
Глотов С. 464
Глущенко М. П. 630
Гоголь М. В. 592, 753
Гозенпуд 36, 49, 61
Гонза Н. Ф. 935, 943
Гончаренко В. А. 386
Гончаренко О. 739
Горбань І. С. 13
Горбачов Д. 656
Гордієнко Д. 905
Горленко В. П. 180
Горленко Д. Л. 127
Горобець С. М. 400
Городня М. В. 940
Грабал М. 813
Грабі Ф. 95
Грабовський П. 565, 858
Греків О. 234
Григор'єва Ж. 712
Грицун Ю. 681
Грінченко Б. Д. 605, 754

Грінченко М. М. 605
Громова В. 634
Гросман Я. С. 68
Гугалова О. А. 14, 251
Гумілевський (Філарет) 897
Гуцало Є. 755

Д, Е, Є, Ж, З

Дабіжі 155
Давидов З. С. 756
Двинянинов В. А. 236
Демченко О. 313
Демченко Т. П. 196, 506
Денисенко О. Й. 651
Деполович Л. П. 484
Джеффірс Дж. 104
Дзюба С. 313, 350, 539, 865, 870, 871
Дзюба Т. 812, 813, 870, 871
Дідусенко Г. 936
Добровольський П. М. 181
Доброер О. 276
Довгаль С. М. 220
Довгий О. П. 757
Довженко О. П. 14, 528
Дорохова О. В. 937
Дорошенко П. 616
Дроздов О. Ю. 508
Дроздова К. 566
Дрофань А. П. 758
Дубицька Г. 665
Дубрівний П. О. 221
Дубровський В. В. 15, 484
Дудко Ф. С. 759, 815

Дунін-Борковський В. А. 761
Дюкич Ф. Й. 269
Дятлов В. О. 298
Ейвін Д. 367
Ейвін М. 367
Ернст Ф. 144
Есселін А. 631
Ємельянов В. 209
Ємець В. В. 648
Єфремов С. 157, 197, 338
Жемчужников Л. М. 649
Жук М. І. 632, 650
Забарний О. 872
Загривний М. 222
Заїка Ю. 358
Заморіна Т. М. 947
Заньковецька М. К. 710, 770
Зеленська О. Д. 713
Зернікав А. (Адам Чернігівський) 128
Зертиси 129
Зертис-Каменський С. К. 129
Зінченко М. Л. 223, 224
Золотаренко В. 130
Золотаренко О. 130
Золотаренко Т. 130
Золотаренко Т. О. 131
Золотарьов В. 233
Зоць Т. 589
Зуб В. 387
Зубець М. В. 16
Зубко Л. І. 932, 945
Зязюн І. А. 938

I, K

Іваненко О. І. 941, 942
Іваницька С. Г. 7, 196
Іванов П. 413
Іващенко В. М. 522, 523
Іващенко С. 59, 585
Ілляшенко Е. 40
Ісаченко О. М. 522, 523
Їжакевич І. 612
Каганова І. Я. 522, 935, 937, 944
Каденюк Л. К. 17, 432
Казакова Л. 578
Каліна П. 813
Калмикова В. 352
Каменецький А. Г. 735
Кантор Л. 697, 714
Капустін К. 299
Капшученко М. В. 252
Капшученко П. В. 252
Каранда М. В. 507, 715
Карл XII 104
Карнабед А. А. 64, 538
Карпенко Ю. О. 298, 469
Карпенко Ю. П. 682
Касьянов Г. С. 716
Катерина II 124
Качуровський І. В. 744, 760
Квітницький С. 493, 774
Кедун І. 304
Кигим С. 10
Кириленко Л. І. 485
Кисіль Д. Ю. 62

Кияновський В. П. 394, 669, 850
Кільдіватова О. Д. 939
Кірсанов А. 809
Кістяківські 18
Клейнер І. М. 486
Клименко О. 698
Климова А. А. 77
Коваленко В. П. 304
Коваленко Г. О. 182, 762
Коваленко Є. І. 494, 495
Коваленко О. Б. 40, 176, 248, 298, 584, 605
Ковтун В. І. 651, 652
Ковтун Н. 388
Ковтунович Т. 276
Когут А. 234
Козир О. 640
Козлова І. 414
Колесник О. П. 940
Колесникова Л. 707, 717
Колоша В. 744, 745
Комов М. О. 873
Коновал І. О. 183
Кононенко В. О. 934, 947
Конопацький М. 472
Конопля Ю. 226, 478
Константинович М. О. 569
Конюша Й. 42
Корж В. Т. 19
Корзаченко М. 50
Коробка П. С. 150
Королева Н. 761
Короленко В. Г. 10, 702, 762
Коса Н. С. 237

Костевич О. 406, 409, 415
Костомаров М. І. 20
Костюченко О. В. 736
Костянецький К. 132
Кот-Котевич Д. М. 718
Коцюбинська А. 744
Коцюбинська Н. 589
Коцюбинський М. М. 33, 709, 763
Кочубеї 48
Кошелівець І. М. 764
Кошмал В. М. 524, 636, 672
Кравчук В. 645
Крисанова Д. 629
Кришталовська Т. 119
Кріп Є. М. 653
Кроковський Й. 926
Кубів С. 351
Куделко С. М. 651
Кудря І. Д. 252
Кузьменко В. І. 744, 746, 765, 944
Кузьменко М. 874
Кузьменко П. 766
Кулаковська І. 810
Куліч В. 6, 442, 443
Куліш П. 766
Куннова О. 948
Курас Г. М. 551, 552
Куровські Ф. 263
Кучма Л. Д. 21
Кушніренко М. 875

Л, М

Лагода І. М. 487
Лаєвський С. Л. 71, 522, 589

Лазаревський О. М. 7
Лазарчук А. Г. 654
Латишев Р. 266
Лебедь А. Д. 251
Ленчик М. 233
Леус В. М. 555, 562, 739, 876, 877
Лефор С. 719
Лизогуб І. К. 133
Лизогуб М. 138
Лизогуб Я. 138
Лизогуби 133
Липинський В. 633
Лисенко О. 246
Лисюк С. 416
Ліпкина І. І 71
Літошко Т. 588
Лопата О. 534
Лузан О. 375
Лук'яненко Л. Г. 22
Луцюк Л. 776
Любарський М. С. 389
Любартович Ф. 149
Любченко Г. 905
Магочі П. Р. 598
Маджуга Г. 865
Мазепа І. С. 95, 111, 127, 129, 134–138, 295, 310, 616, 915
Мазур М. 642
Майстренко Л. П. 535
Макаренко М. 638
Макаров 353
Максименко Д. З. 243
Малевич К. С. 655, 656
Мальована А. М. 933, 946

Мамчич О. 624
Мамчур Д. 742
Манастирський О. 720
Манжай В. І. 939
Маринчик С. 739
Марисова І. В. 939
Маркович О. В. 184
Мартиненко А. Ф. 536
Мартиненко Н. 746
Марущенко Богдановський А. 225
Маслов В. І. 23, 586
Маслов С. І. 23
Маслови 23
Мастєрова В. 879
Меліхов І. 488
Мельник І. В. 901
Меншиков О. 121
Метлицкая В. М. 584
Мехед Д. П. 239
Миклашевський І. М. 7
Милорадович А. С. 139
Милорадович Г. О. 185
Милорадович М. А. 139
Милорадовичі 186
Мисник О. П. 40, 444
Митькевич М. 49, 61
Михайленко В. М. 554, 880
Мицик Ю. 135
Мишко С. 113
Міден Е. 62
Мішуліна П. 273
Многогрішний Д. 37, 99, 616
Мовчан А. С. 278

Могілянська Л. 251
Могучов Л. Б. 657
Мойсієнко А. К. 767
Мокросноп Н. П. 63
Мокрякова В. П. 572
Момот Я. С. 244
Моргілевський І. 905
Моргунець О. 702
Моргунець-Ісаєнко О. 702
Мордовець А. М. 658
Моренець В. 216
Мороз М. 17, 82
Мосол В. А. 24
Мудрицька В. Г. 71
Муретови 187, 188
Мусієнко Р. 746
Мухомодєєва Н. В. 939

Н, О

Назаренко В. 742
Науменко В. 234
Небаба М. 91, 140
Негода О. І. 390
Неділько Є. С. 244
Неплюєв М. М. 189
Никоненко Д. 307, 636
Никоненко П. М. 499
Ничкало Н. Г. 938
Ніс С. Д. 7
Новицький І. Ф. 135
Новицький М. М. 25, 251
Нордау М. 26, 553
Норов О. 690

Обєдніков Д. 683
Одарченко П. В. 768
Окіпна Р. М. 252
Ольховська Л. 10
Онацький Є. Д. 308
Орешко А. С. 946
Орешко С. Г. 946
Орлик П. 616
Остапенко Г. К. 41
Охріменко Г. 270, 881

П, Р

Павлова О. Г. 651
Падалка І. І. 244
Падалка Л. 320
Пазняков М. 769
Папакін Г. 227
Парубець Г. 498
Пархоменко Л. 335
Пархоменко О. 222, 293
Петренко У. І. 271
Петро І 926
Петрункевич І. І. 160, 190
Печерський А. 925
Пилипенко В. 41
Пилипенко Г. Р. 927
Пилипенко Т. 527, 535
Пікасо П. 848
Плаксюк Ю. О. 547
Плаунова О. М. 942
Плошко Є. Р. 272
Подкур Р. Ю. 238, 248
Подобайло С. 91
Пойканс Ю. 440

Полив'яна Н. 932
Полуботок П. Л. 77
Поляк І. І. 247
Пономарьов С. І. 27
Поплавська Я. 542
Поповиченко С. С. 226
Попружний М. А. 273
Попудренко М. 274
Порошенко П. О. 443, 465, 572
Постульга Є. 746
Потапенко О. М. 238, 248
Потапенко С. П. 141
Привалко Т. 276
Прима А. 406–408
Прокопович П. І. 28
Прохорський В. П. 279
Прудько В. 20
Птуха М. В. 29
Пухтинський В. К. 502
Радивиловський А. 928
Радченко В. Я. 340
Радченко О. 417
Ральченко І. 589
Рахно О. Я. 158
Редька С. О. 275
Ремболович І. С. 215
Реп'ях С. П. 537, 882
Репіч З. 260
Рептюх І. 418
Риженко А. Г. 945
Рожнятовська О. А. 947
Рожок В. І. 684

Розумій І. В. 941, 946
Розумовський Г. 617
Розумовський К. Г. 141, 142, 144, 148, 617, 649
Розумовські, родина 143
Романова О. В. 770
Ромашко І. М. 249
Ротач П. П. 936
Руденок В. Я. 306, 606, 610, 923, 935
Рудницький С. М. 685
Русов О. О. 7, 157
Рябус Л. 259

С, Т

Сагайдачний А. 645
Саєнко О. Ф. 659
Салтан О. 484
Самійленко О. 883
Самойленко Г. В. 74, 499
Самойлович І. 107, 109, 128, 145, 146, 616
Свидницький А. П. 7
Свириденко А. О. 345
Святослав Ярославич 147
Седлер П. І. 929
Сеітаблаєв А. 706
Семенов С. 408
Сердюк Н. 589
Серебреник О. 631
Сидоренко О. І. 737
Сидоренко О. О. 509
Силко С. А. (Никодим) 72
Симонов М. Т. 7
Симплікевич Н. 170
Синявський А. 95

Сінкевич Н. 926
Скок М. А. 508
Скоробагатько М. 865
Скоропадський Д. 227
Скоропадський І. 109, 110
Скоропадський П. П. 191, 227, 626
Скрипка С. І. 228
Сластіон О. 56
Сльозкін Ю. 751
Смаль Н. 419
Смолій В. А. 20, 248
Смолка О. 721
Соболь Ю. О. 60
Сокол І. 441
Соколовський О. О. 771
Соколов-Шостак П. Г. 232
Соловей Д. Ф. 484
Сомко Я. 102
Соченко М. 608
Спановський В. 35
Спартц В. 30
Спаська Є. Ю. 727
Стефановський П. Ю. 275
Стрига А. О. 686
Струк І. 198
Студьонова Л. В. 523, 572, 937, 944
Тагієв Р. 520
Тарасенко І. 107–111
Тарновський В. В. (молодший) 192, 193
Тарновські 398
Терехович Л. 563, 744, 884
Терещенко М. 155, 264

Тертичка Н. 934
Тесля І. А. 215
Тилищак В. С. 241
Тинченко Я. Ю. 205
Титенок Я. 699
Тихий В. 700
Тичина П. 650
Тищенко А. 407, 408
Ткач М. М. 840, 841, 944
Ткач Ю. В. 582
Ткаченко (Чорновус) М. Н. 885, 886
Ткаченко С. 566
Тобілевич М. М. 215
Тогочинський О. 517
Толкачов Ю. 232
Травкіна О. І. 907
Трухан О. 589
Тугучов В. 525
Туз С. М. 68
Турківський М. 887
Тютюнник Є. 565

У, Ф, Х

Ук Дара Чан 625
Ус М. 420
Устінов В. М. 641
Федоритенко Т. 660
Федорова М. 836
Франко І. 770
Фурса В. М. 475
Халімон Н. 82
Ханенко М. Д. 148
Харитончик Л. 948

Харькова О. 705
Хижко І. І. 386
Хижняков В. М. 194
Хмельницький Б. 616
Хмельницький Ю. 102
Хоменко В. Ф. 393
Хомрач П. П. 386
Хохлова О. 848
Хрущ А. 344

Ц, Ч

Цешковський Г. 618
Циганок О. 95
Чабан І. 687
Чабан Т. 687
Чайка І. 626
Чаус О. С. 400
Чеван О. В. 71
Чегусова З. А. 582
Черненко Т. 254
Черняков С. 49
Чмуж Д. О. 655
Чумак В. 535
Чумак Т. 838

Ш, Щ, Я

Шаль І. 251
Шаповал П. Д. 31
Шарий М. М. 239
Шафонський О. Ф. 105
Швидун М. 229
Шевченко В. Ф. 32, 264, 838
Шевченко С. О. 772
Шевченко Т. Г. 25
Шевчик В. 381

Шейнін С. А. 722
Шептун С. 367
Шеремет С. 320
Шкарлет С. М. 468, 511
Шкуліпа А. 816
Шлимакова І. І. 508
Шліппенбах М. А. 160
Шльончик О. М. 688
Шовкошитний В. Ф. 773
Шраг І. Л. 26, 157, 176, 195–97, 550
Шрамченко С. 230
Шрамченко Я. 230
Штернберг В. І. 661
Штома І. М. 938
Шурубенко О. Ф. 933
Шутько Л. 774
Щербина Г. С. 597
Щербина О. 341
Явоненко О. Ф. 505
Яременко В. В. 754
Яременко В. М. 241
Ярмуш О. С. 589, 775
Яровий Я. З. 738
Ясенчук О. 214, 506
Ясний А. 580

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А, Б

Англія 104, 282

Анісів, село Чернігівського р-ну 269

Архангельська обл. РФ 98, 249

Атюша, село Батуринаського (Коропського) р-ну 929

Афон (Греція) 925

Батурин, місто 48, 87, 108, 122, 128, 129, 134, 135, 142, 144, 145, 208, 215, 263, 295, 297, 403, 521, 589, 593, 616, 617, 618, 649, 673, 732

Батуринаська сотня 117, 118

Бахмацький р-н 240

Бахмач, місто 67, 68, 108, 524, 744, 762

Бахмаччина 78, 697

Бахмут, місто Донецької обл. 420

Безуглівка, село Ніжинського р-ну 156

Бережівка, село Ічнянського р-ну 228

Березанка, село Чернігівського р-ну 249

Березань, місто Київської обл. 698

Березна, смт Менського р-ну 680, 915

Білорусь 199, 323, 327, 328, 441, 665

Білошицька Слобода, село Корюківського р-ну 444

Бобровицький р-н 372, 927

Бобровиця, місто 135, 745, 869

Богданівка, село Прилуцького р-ну 225, 366

Борзна, місто 108, 654, 659

Борзнянський р-н 240

Боровицький р-н 240

Британи (тепер Дуболугівка), село Ніжинського р-ну 179

Брусилів, село Чернігівського р-ну 249, 485

Будище, село Коропського р-ну 397

Бурівка, село Городнянського р-ну 767
Бухарест, місто (Румунія) 488

В, Г, Д

Варва, смт 275, 577

Варвинський р-н 56

Велика Кошелівка, село Ніжинського р-ну 764

Великий Листвен, село Городнянського р-ну 303

Великий Щимель, село Сновського р-ну 156

Великі Осняки, село Ріпкинського р-ну 278

Вертіївка, село Ніжинського р-ну 251

Виблі, село Куликівського р-ну 72

Виповзів, село Козелецького р-ну 282, 299

Відень, місто (Австрія) 141, 852

Воздвиженське, село Глухівського повіту Черніг. губ. (нині Сумської обл.) 189

Володькова Дівиця, село Носівського р-ну 153, 363, 481

Восьме Березня, село Бахмацького р-ну 270

Гвоздиківка, село Сновського р-ну 156

Гірськ, село Сновського р-ну 156

Глухів, місто Черніг. губ. (тепер Сумської обл.) 124, 676

Голубі озера Ріпкинського р-ну 404, 672

Гомель, місто (Білорусь) 210, 439, 584, 889

Гомельська область (Білорусь) 312, 584

Гомельщина 591

Гончарівське, смт Чернігівського р-ну 465, 700

Горобіївка, село Срібнянського р-ну 244

Городище, село Менського р-ну 18, 757

Городня, місто 215

Городнянський р-н 240

Городнянщина 170

Грабів, село Ічнянського р-ну 772

Гута-Студенецька, село Сновського р-ну 156

Держанівка, село Носівського р-ну 722, 867

Десна, ріка 198
Детройт, місто (США) 666
Дідівці, село Прилуцького р-ну 20
Дніпро, річка 37, 319
Добрянка, смт Ріпкинського р-ну 896
Домашлин, село Корюківського р-ну 946
Дроздівка, село Куликівського р-ну 19
Дубниця-над-Вагом, місто (Словччина) 224
Дуболугівка, село Ніжинського р-ну 179

Е, Є, Ж, З, І

Есмань, село Глухівського повіту Черніг. губ. (нині смт Сумської обл.) 234
Єліне, село Сновського р-ну 156
Єнькова Рудня, село Сновського р-ну 156
Жовідь, село Сновського р-ну 156
Жукотки, село Чернігівського р-ну 215
Журавка, село Варвинського р-ну 302
Журавок, село Сновського р-ну 156
Забарівка, село Корюківського р-ну 881
Загребельна Слобода, село Сновського р-ну 156
Займище, село Сновського р-ну 156
Займище, село Талалаївського р-ну 13
Заріччя, село Сновського р-ну 156
Заудайка, село Ічнянського р-ну 678
Іванівка, село Сновського р-ну 156
Іванівський, хутір (с. Шевченка Бахмацького р-ну) 647
Іванківці, село Срібнянського р-ну 243
Італія 406, 774
Ічня, місто 23, 32, 135, 264, 287, 728, 741, 743, 758
Ічнянщина 85, 361, 367, 368, 403, 446, 457

К, Л

- Калениківщина, хутір (у складі с. Слобідка Талалаївського р-ну) 936
- Калитянське, село Козелецького р-ну 594
- Канівщина, село Прилуцького р-ну 46
- Камка, село Сновського р-ну 156
- Карасинівка, село Козелецького р-ну 920
- Карпилівка, село Козелецького р-ну 478
- Качанівка, село Ічнянського р-ну 34, 519, 661, 669, 704
- Кербутівка, село Борзнянського р-ну 913
- Київ, місто 13, 144, 210, 297, 416, 434, 520, 608, 631, 655, 657, 696, 710, 744, 746, 759, 770, 775
- Киргизстан 565
- Китай 328
- Кіпті, село Козелецького р-ну 382, 530
- Кіровоградська обл. 426
- Кладьківка, село Куликівського р-ну 84, 924
- Клочків, село Чернігівського р-ну 249
- Клюси, село Сновського р-ну 156
- Ковчин, село Куликівського р-ну 82, 484
- Козари, село Носівського р-ну 257, 534
- Козацьке, село Бобровицького р-ну 71
- Козел, село (нині смт Михайло-Коцюбинське) Чернігівського р-ну 222
- Козелець, смт 108, 702
- Козелецький р-н 315, 461
- Конотоп, місто Чернігівської губ. (нині Сумська обл.) 27, 145, 206, 233, 655, 771
- Контіолахті, місто (Фінляндія) 407
- Короп, смт 108, 554, 577, 588, 880
- Коропщина 652
- Корсунь, місто 131

Корюківка, місто 255, 655
Корюківський р-н 332
Косачівка, село Козелецького р-ну 162
Красний Колядин, село Талалаївського р-ну 108
Крим 463, 600
Кролевецький повіт 729
Крупичполе, село Ічнянського р-ну 250
Крути, станція, Ніжинський р-н 205, 211, 214, 229, 760
Ксензівка, село Батурицької сотні (с. Поліське Коропського р-ну) 118
Куликівка, смт 337
Куликівський р-н 65
Курінь, село Бахмацького р-ну 371, 383, 745
Кучинівка, село Сновського р-ну 156, 744, 884
Ладинка, село Чернігівського р-ну 267
Латвія 328
Литва 328, 575
Лихачів, село Козелецького повіту (Носівського р-ну) 710
Лівобережна Україна 161, 173, 489
Лісконоги, село Новгород-Сіверського р-ну 749
Лоевський р-н Гомельської обл. (Білорусь) 91
Лосева Слобода, село Сновського р-ну 83, 156
Лосинівка, смт Ніжинського р-ну 254
Луцьк, місто 720
Львів, місто 759
Любеч, смт Ріпкинського р-ну 91, 113, 186, 286, 303, 319, 619–622, 698, 925, 929, 930

М, Н

Макишин, село Городнянського р-ну 765
Макошине, село Менського р-ну 116, 256
Мглин, місто (РФ) 104
Мезин, село Коропського р-ну 651

Мельня, село Батуриної сотні (нині Сумська обл.) 118
Мена, місто 81, 706, 737
Митченки, село Бахмацького р-ну 28
Михайлівка, село Сновського р-ну 156
Михайло-Коцюбинське, смт Чернігівського р-ну 336, 940
Мінськ, місто (Білорусь) 210, 576
Монастирище, село Ічнянського р-ну 229, 275
Моргуличі, село Чернігівського р-ну 247
Морівськ, село Козелецького р-ну 700
Москва, місто (РФ) 722, 756, 759, 775
Московське царство 106
Мрин, село Носівського р-ну 150
Мюнхен, місто (Німеччина) 760, 764
Нехаївка, село Коропського р-ну 108, 135
Низківка, село Сновського р-ну 156
Ніжин, місто 9, 25, 95а, 96, 101–103, 106, 108, 112, 124, 209, 217,
233, 251, 293, 296, 304, 384, 413, 447, 502, 753, 755, 760, 763, 766,
768, 848, 868, 872, 931
Ніжинський повіт 43, 164, 169, 455
Ніжинський полк 117, 120, 124
Ніжинський р-н 240, 927
Німеччина 104, 228, 406, 744, 759, 815
Нова Басань, село Бобровицького р-ну 16
Новгород-Сіверська єпархія 893, 894
Новгород-Сіверський, місто 37, 77, 103, 108, 204, 233, 234, 759,
815
Новгород-Сіверщина 459
Новий Биків, село Бобровицького р-ну 532
Новий Глибів, село Козелецького р-ну, (нині село затоплене
Київським водосховищем) 162
Новий Поділ, село Ічнянського р-ну 250
Нові Боровичі, село Сновського р-ну 156
Нові Млини, село Борзнянського р-ну 334, 913

Нові Млини, село Сновського р-ну 108, 156
Норвегія 512
Носівка, місто 11, 30, 220, 342, 475, 927
Носівка, село, нині у межах м. Сновськ 156
Носівщина 475, 747
Нью-Йорк, місто (США) 552, 759, 815, 870

О, П, Р

Обирок, хутір Бахмацького р-ну 697, 714
Одеса, місто 650
Окунінів, село Козелецького р-ну, (нині село затоплене
Київським водосховищем) 162
Олексинці, село Срібнянського р-ну 251
Олишівка, смт Чернігівського р-ну 24, 69, 230, 393
Олишівський р-н 240
Остер, місто Козелецького р-ну 29, 108, 226
Остерський повіт 198
Пакуль, село Чернігівського р-ну 42
Парафіївка, смт Ічнянського р-ну 402
Пашківка, село Ніжинського р-ну 938
Петрівка, село Сновського р-ну 156
Петрушин, село Чернігівського р-ну 536
Південна Корея 408, 409
Піски, село Бахмацького р-ну 518, 745
Полтавська губернія 365
Польща 215, 225, 328, 348, 705
Понорниця, смт Коропського р-ну 766
Почепська сотня Стародубського полку 121
Прилуки, місто 75, 108, 215, 369, 460, 746, 887
Прилуцький полк 127
Прилуцький район 670
Прилуччина 23, 366
Пхьончхан, місто (Південна Корея) 418

Радуль, смт Ріпкинського р-ну 734
Рихли, село Коропського р-ну 815
Рівненська область 426
Ріпки, смт 91
Ріпкинський р-н 526
Річ Посполита 106
Рогізки, село Сновського р-ну 64, 156
Родос, острів (Греція) 410
Роїще, село Чернігівського р-ну 224, 239, 262, 906

С, Т

Сальне, село Ніжинського р-ну 770
Свердловка (з 2016 р. – Деснянське), село Коропського р-ну 370
Седнів, смт Чернігівського р-ну 52, 62, 303, 532, 601, 703, 742, 919
Сезьки, село Ічнянського р-ну 272
Сивки, село Козелецького р-ну, нині не існує 162, 167
Синявка, село Сосницького повіту (Менського р-ну) 221
Сіверщина 107–111, 149
Сідней, місто (Австралія) 412
Скандинавія 104
Смолин, село Чернігівського р-ну 273, 700
Смяч, село Сновського р-ну 156
Сновськ, місто 63, 165, 207, 239, 533, 551
Сновське, село Сновського р-ну 156
Сновщина 156, 291
Соловки (Соловецькі острови, РФ) 251
Сопич, село Глухівського повіту Черніг. губ. (нині Сумська обл.) 234
Сорокошичі, село Козелецького р-ну, (нині село затоплене Київським водосховищем) 162
Сосниця, смт 66, 866
Софіївка, село Сновського р-ну 156

Сребрениця, містечко (Боснія і Герцоговина) 255
Срібне, смт 484
Стара Рудня, село Сновського р-ну 156
Старий Глибів, село Козелецького р-ну, (нині село затоплене
Київським водосховищем) 162
Старі Боровичі, село Сновського р-ну 156
Стародуб, місто (РФ) 104, 191
Степанівка, село Менського р-ну 752
Стольне, село Менського р-ну 18
Страсбург, місто (Франція) 524
Стрижень, ріка 437
Студинка, село Новгород-Сіверського р-ну 750
Сумщина 892
Східна Європа 104
США 15, 30, 221, 465, 631, 768, 815
Талалаївський р-н 40
Тернопіль, місто 559
Тихоновичі, село Сновського р-ну 156
Тростянець, село Ічнянського р-ну 191
Тур'я, село Сновського р-ну 156
Туреччина 670

У, Х, Ч

Удай, ріка 302, 316
Україна 15, 71, 89, 323, 327, 353, 511
Українське (до 1964 р. – Ярошівка) Талалаївського р-ну 180
Хаєнки, село Ічнянського р-ну 155, 187
Халявин, село Чернігівського р-ну 79
Харків, місто 484, 651
Херсонес, місто-держава 281
Хмільниця, село Чернігівського р-ну 80
Холми, смт Корюківського р-ну 731

Хоробичі, село Городнянського р-ну 170
Хоробор, давньоруське місто 116
Хороше Озеро, село Борзнянського р-ну 684
Хотуничі, село Сновського р-ну 156
Хрипівка, село Городнянського р-ну 22
Хрінівка, село Сновського р-ну 156
Чайкине, село Новгород-Сіверського р-ну 21
Чепелів, село Сновського р-ну 156
Черкаси, місто 231, 532
Черниш, село Чернігівського р-ну 73
Чернігів, місто 12, 15, 31, 33, 35, 39, 41, 47, 49, 53, 56, 59, 91, 98,
126, 128, 147, 176, 178, 182–184, 200, 210, 213, 218, 222, 231, 233,
242, 249, 251, 259, 277, 280, 281, 290, 292, 300, 301, 305, 338–341,
344, 347, 351, 352, 35–356, 358, 360, 362, 381, 386, 389, 401, 405,
408, 411, 414, 415, 418, 422, 432, 435, 439, 440, 445, 449, 451, 453,
454, 458, 467–469, 473, 476, 480, 489, 502, 509, 514, 520, 528, 530,
543, 547, 555, 558, 566, 583, 585, 589, 595. 597, 629, 631, 635, 637,
638, 642–644, 646, 648, 650, 653, 657, 663, 664, 666, 667, 671, 674,
677, 694, 696, 699, 700, 718, 721, 723, 724, 735, 736, 738, 744, 746,
748, 754, 756, 769, 771, 774, 775, 867, 873, 891, 900–903, 907–908,
910–912, 914, 918, 921, 948
Чернігівська губернія 10, 159, 185, 202, 203, 346, 365, 892
Чернігівська єпархія 173, 889, 904
Чернігівська область 1, 2, 40, 241, 248, 255, 276, 288, 312, 314,
321, 329, 330, 353, 373, 421, 425, 462, 584, 934, 937, 943
Чернігівське Полісся 285
Чернігівський округ 245
Чернігівський район 163, 258, 400, 940
Чернігівщина 3–8, 50, 71, 76, 88, 89, 119, 158, 162, 172, 177, 181,
198, 199, 201, 210, 212, 214–217, 235, 238, 260, 298, 300, 303,
308–311, 320, 324, 328, 357, 374, 375, 377, 379, 380, 395, 399, 426,
441, 442, 456, 59, 463, 464, 472, 490, 591, 594, 610, 655, 656, 659,

668, 686, 701, 704, 725, 727, 758, 777, 888, 896, 898, 923, 933, 941,
942, 947

Чернігово-Сіверщина 121, 173, 636, 730

Чехія 761

Ш, Щ, Я

Шабалинів, село Коропського р-ну 815

Шанхай, місто (КНР) 331

Шатура, село Ніжинського р-ну 271

Шептаки, село Новгород-Сіверського р-ну 104

Шестовиця, село Чернігівського р-ну 283

Шкробове, село Сновського р-ну 156

Щуча Гребля, село Бахмацького р-ну 279

Ямпіль, містечко Глухівського повіту Чернігівської губ. (нині
сmt Сумської обл.) 189

Ямпільська сотня Ніжинського полку 121

Японія 378

Яриловичі, село Городнянського повіту 181

Зміст

Область у цілому	3
Видатні діячі і область. Видатні уродженці області	3
Пам'ятки історії та культури	9
Краєзнавство	13
Історія області. Археологія. Етнографія. Історія	14
Допоміжні історичні дисципліни	17
Археологія	52
Народознавство.....	56
Природа і природні ресурси області	57
Народне господарство	58
Загальні питання економіки	58
Промисловість	59
Підприємство	62
Зв'язок.....	64
Транспорт.....	64
Сільське господарство.....	65
Охорона здоров'я. Медичні установи	66
Благодійність	69
Фізкультура і спорт. Туризм	71
Туризм	71
Державна влада та управління.....	74
Територіальна реформа місцевого самоврядування.....	74
Обласна рада.....	75
Чернігівська міська рада	76
Облдержадміністрація	77
Суспільно-політичне життя	78
Правоохоронні органи	78
Військова справа	79
Воїни – учасники АТО	77
Наука і освіта в області	81

Наука	81
Освіта	81
Вища освіта	84
Ніжинський НДУ ім. М. В. Гоголя	85
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.....	87
Чернігівський національний технологічний університет.....	88
Академія державної пенітенціарної служби України.....	89
Культурне і мистецьке життя області	89
Бібліотечна справа	91
Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка	93
Чернігівська ЦМБ ім. М. Коцюбинського	98
Чернігівська обласна бібліотека для дітей.....	99
Музеї. Музейна справа. Архіви	100
Чернігівський історичний музей ім. В. В. Тарновського	103
НАІЗ «Чернігів стародавній»	104
НКЗ «Четманська столиця» в Батурині.....	106
Історико-археологічний комплекс «Древній Любеч».....	107
Чернігівський обласний художній музей ім. Г. Галагана.....	110
Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник М. М. Коцюбинського	109
Розвиток мистецтв	110
Архітектура	110
Образотворче мистецтво. Скульптура.....	111
Музичне життя	114
Театр.....	118
Кіномистецтво.....	119
Літературна Чернігівщина	126
Чернігівська письменницька організація	133
Твори літераторів Чернігівщини	134
Релігія. Діяльність церкви	144
Церкви. Монастирі. Собори	146

Бібліографічні посібники	151
Допоміжні покажчики	155
Алфавітний покажчик авторів і назв книг та статей	155
Іменний покажчик	188
Географічний покажчик	207

Наукове видання

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЧЕРНІГІВСЬКУ ОБЛАСТЬ ЗА 2018 РІК

Бібліографічний покажчик

Укладачі: Н. Ф. Гонза,
І. Я. Каганова,
В. І. Солонікова,
Л. В. Студьонова

Відп. за випуск І. М. Аліференко

Комп'ютерний набір: Л. В. Студьонова,
О. В. Дорохова

Комп'ютерне верстання А. О. Ширманова

Ризограф ОУНБ ім. В. Г. Короленка
Тираж 40 прим.

Видавець і виготовлювач
КЗ «Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. В. Г. Короленка»
проспект Миру, 41, м. Чернігів, 14000
e-mail: korolenkolib@ukr.net
